

Beleidsplan Preventiebeleid Dalfsen vitaal en veerkrachtig



September 2021

Beleidsplan Preventiebeleid

Dalsten vitaal en veerkrachtig

Auteur: Marieke Rimmelink, Nathalie Verbeeck
Eenheid: Maatschappelijke Ondersteuning
Datum: 17 september 2021
Versie: 2.0

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding, samenvatting en leeswijzer	4
2 Visie op preventie.....	9
<i>Wat is preventie</i>	9
<i>Preventie en Positieve Gezondheid</i>	10
3 Analyse van Dalfsen.....	11
4 Wat willen we bereiken	13
<i>Ambitie.....</i>	13
<i>De hoofddoelen</i>	13
<i>Inwoners leven in een gezonde leefomgeving.....</i>	15
<i>Inwoners zijn zelfredzaam.....</i>	18
<i>Inwoners maken deel uit van een vitale gemeenschap.....</i>	21
5 Hoe gaan we dat dan doen	24
<i>Opdracht aan samenwerkingspartners.....</i>	25
<i>Uitvoering via wijkaanpak.....</i>	25
6 Wat gaat het kosten	27
7 Sturing en monitoring.....	28
<i>Algemeen</i>	28
<i>Monitoring en evaluatie.....</i>	28
8 Bronnen.....	29
9 Bijlage.....	30
<i>Bijlage 1 Strategisch paper.....</i>	30
<i>Bijlage 2 Ontwikkelproces</i>	30
<i>Bijlage 3 Verslagen expertmeetings.....</i>	30
<i>Bijlage 4 Kaarten</i>	30
<i>Bijlage 5 Korte samenvatting preventiebeleid</i>	30

1 Inleiding, samenvatting en leeswijzer

Inleiding

In de Toekomstvisie van de gemeente Dalfsen staat de basis van het preventiebeleid, het gaat om meedoen in de samenleving, deel uitmaken van een gemeenschap en het tijdig signaleren van sociale- en gezondheidsrisico's.

Preventie wordt steeds belangrijker. De druk op de gezondheidszorg neemt toe. Hierdoor stijgen de kosten. Preventie is het waar mogelijk voorkomen van problemen, of voorkomen dat problemen verergeren. Bij veel onderwerpen binnen de gemeente is sprake van preventie. Wij denken dat het bundelen van deze aandacht effect heeft voor onze inwoners. Gezondheidswinst is te halen door maatschappelijke oorzaken van bepaalde achterstanden aan te pakken. Denk aan de terreinen onderwijs, bestaanszekerheid of leefomgeving. Dit vraagt om kijken en werken in en vanuit de breedte. Daarom kiezen we voor het opstellen van preventiebeleid waarin we maatschappelijke doelen stellen in plaats van doelen per beleidsterrein. Zo overlappen het welzijnsbeleid, gezondheidsbeleid, mantelzorg- en vrijwilligersbeleid, welzijn wonen zorg, cultuur, bibliotheekbeleid, bewegen en sport elkaar deels. Door overkoepelende doelen is er sprake van meer focus en voorkomen we versnippering in de uitvoering. Tevens helpt het ons om in de samenwerking tussen professionals in welzijn, maatschappelijk werk en de gemeente passende oplossingen voor de vragen van inwoners te vinden.

Uit de Toekomstvisie:

“De gemeente en de gemeenschap zijn er om drempels te herkennen en te verlagen, zodat iedereen die mee wil doen mee kan doen. Ook willen we dat nieuwe inwoners zich beschouwen als een onderdeel van onze gemeenschap. Dat doen we door ze op z'n Dalfs (uitnodigend maar niet opdringerig) te betrekken bij onze sociale netwerken zodat de plek waar ze wonen ook hun thuis wordt. Noaberschap is niet voor niets al generaties lang een hoeksteen van onze cultuur. Onderlinge verbondenheid begint bij een goede verbinding. Daarvoor moeten we elkaar wel fysiek (en ook digitaal) kunnen treffen; een sterke infrastructuur is van levensbelang. Onderlinge verbondenheid zorgt voor een sociaal vangnet. Dat is een goede preventie; mensen die deel uitmaken van een gemeenschap voelen zich prettiger, kunnen terugvallen op steun indien nodig en er kunnen vroegtijdig risico's worden gesignaleerd.”

Samenvatting

Preventiebeleid in de gemeente Dalfsen betekent het waar mogelijk voorkomen van problemen voor iedereen. De sociale basis wordt zo georganiseerd dat de zelfredzaamheid van inwoner(s) wordt bevorderd en vragen vroeg worden gesignaleerd en beantwoord. We willen dat iedereen die mee wil doen, ook mee kan doen. Want actief zijn zorgt voor meer zingeving en een betekenisvol leven. Daardoor voel je je gezond (Positieve Gezondheid, Huber, 2012). Dit is goed om allerlei problemen tegen te gaan.

Ons preventiebeleid richt zich dan ook op een sterke sociale basis. Dat is voor ons de leefomgeving van inwoners met hun netwerken en alle partijen die hierin actief zijn. De algemene sociale voorzieningen vormen de basis voor het preventiebeleid. Deze sociale basis heeft invloed op dat inwoners zich gezond voelen en naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Het helpt ook de veerkracht en zeggenschap van inwoners vergroten.

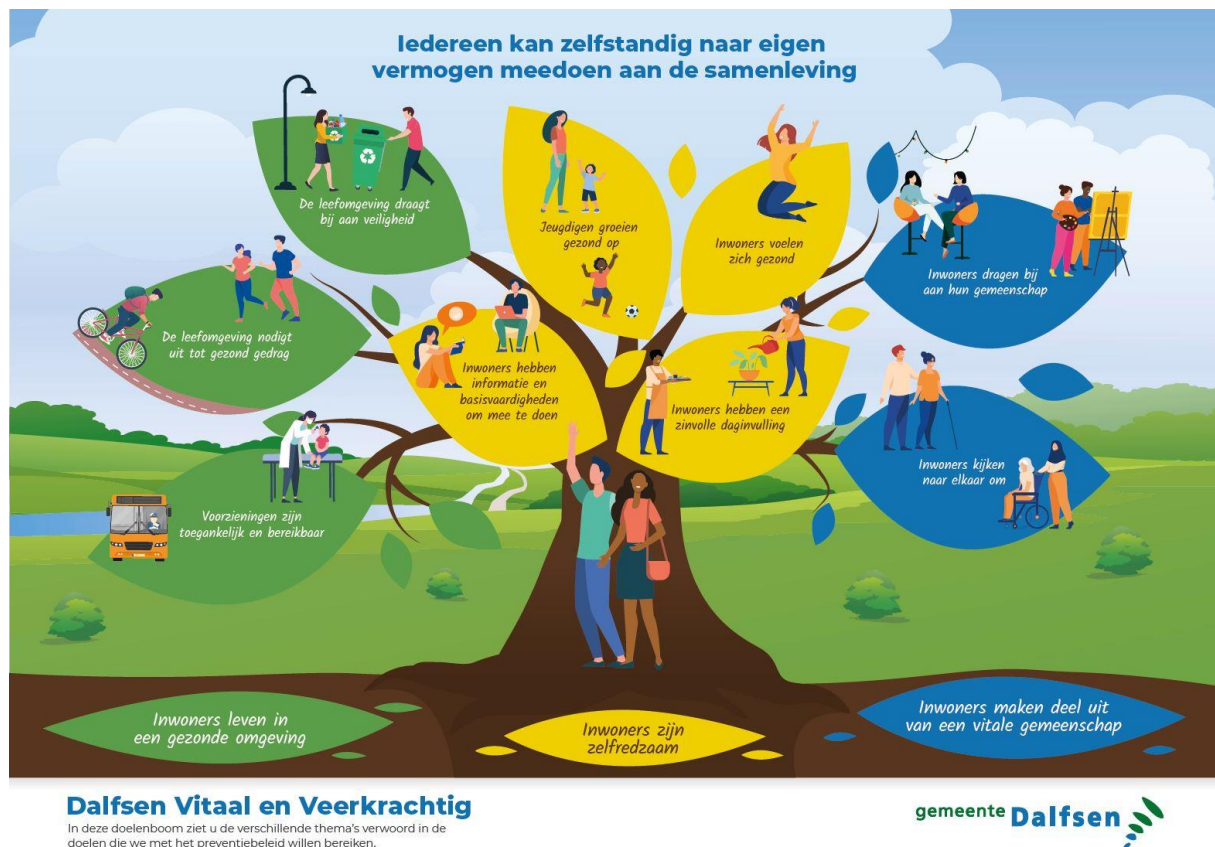
Wij bouwen vanuit het model Positieve Gezondheid op de kracht van mensen. Dit model geeft alle levensterreinen van een individu weer, verbonden via een spinnenweb en gaat uit van de kracht en eigen regie van mensen. Positieve gezondheid betekent niet alleen dat je *niet ziek* bent. Maar dat je veerkracht hebt en daardoor goed kunt omgaan met veranderingen in je leven. Positieve gezondheid is heel breed. Het gaat om je gezond voelen, vrolijk zijn en goed kunnen zorgen voor jezelf. Maar ook in contact zijn met andere mensen.

Dat betekent dat het preventiebeleid heel breed is. We zetten in op een leefomgeving die gezond gedrag stimuleert. Die risico's minimaliseert. En die uitnodigt tot ontmoeten. De leefomgeving stimuleert en faciliteert inwoners tot vitaliteit en veerkracht.

En we richten ons op het individue en versterken voor zover mogelijk de zelfredzaamheid van inwoners. Zo kunnen inwoners zelf problemen voorkomen en waar mogelijk ook zelf oplossen. Ook zetten we in op het voorkomen van ongelijkheid en het signaleren van structurele oorzaken van problemen. Voor sommige inwoners is meedoen lastiger dan voor anderen. Bijvoorbeeld omdat ze minder geld te besteden hebben of de taal niet goed spreken. Daarom hebben we voor bepaalde doelgroepen en thema's extra aandacht binnen dit preventiebeleid.

Door in te zetten op burgerinitiatieven, ontmoeting en het verbinden van formele en informele ondersteuning versterken we ook de gemeenschap. Zo maken we met elkaar een vitale gemeenschap waarin inwoners steun vinden.

Preventie raakt veel terreinen. Om te werken aan de vitale gemeenschap en veerkracht van mensen focussen we op enkele onderwerpen die de komende jaren belangrijk zijn. Omdat we denken daarmee het grootste effect te krijgen bij het bevorderen van meedoen. Deze thema's zijn: basisvaardigheden, opvoeden en opgroeien, financieel gezond, gezondheid, wonen, welzijn en zorg en mantelzorg. We benaderen preventie geïntegreerd met de fysieke leefomgeving. In de onderstaande doelenboom ziet u de verschillende thema's verwoord in de doelen die we met het preventiebeleid willen bereiken.



Doel 1: Inwoners leven in een gezonde leefomgeving

Wij stimuleren gezondheid in brede zin, *Positieve Gezondheid*. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om je gezond voelen, vrolijk zijn, zorgen voor jezelf, sociale contacten, genieten en zinvol leven. De leefomgeving is belangrijk voor je vitaliteit en om mee te kunnen doen. Het gaat hierbij om de openbare ruimte zoals fietspaden, wegen en parken. Denk aan toegankelijke voorzieningen en plekken waar inwoners kunnen bewegen, ontspannen, afkoelen, recreëren, spelen en elkaar ontmoeten. We faciliteren en stimuleren een vitale leefomgeving. Afhankelijk van de behoefte van gebruikers en hun eigen initiatief.

Voorzieningen zijn toegankelijk en bereikbaar



Bereikbaarheid, toegankelijkheid en mobiliteit zijn een belangrijke voorwaarde voor het mee kunnen doen in de samenleving. Denk aan voldoende bankjes, heldere route aanduiding of rolstoeltoegankelijkheid. Als gemeente stimuleren we initiatieven hiervoor en dragen we bij aan de bewustwording van het belang van toegankelijkheid en bereikbaarheid. Bijvoorbeeld via de Lokale Inclusie Agenda.

De leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag



De inrichting van de openbare ruimte kan gezond gedrag stimuleren. Dit is belangrijk zodat mensen elkaar ontmoeten, kunnen bewegen en ontspannen. Denk aan fiets- en wandelpaden. Bewegen verkleint de kans op ziekte. Daarom is gezondheid een vast onderdeel in ruimtelijke plannen. En maken we een plan voor ontmoeten, spelen, recreëren en bewegen.

De leefomgeving draagt bij aan veiligheid



Gezondheid in de brede zin van *Positieve Gezondheid* heeft ook te maken met je veilig voelen. Daarom nemen we gezondheidsrisico's mee bij ruimtelijke projecten. Zoals op het gebied van woningbouw, verkeer en vervoer of groen. Denk bijvoorbeeld aan hitte, overstroming of de eikenprocessierups. We gaan zo goed mogelijk om met gezondheidsrisico's in de leefomgeving door de GGD om advies te vragen bij ruimtelijke plannen.

Doel 2: Inwoners zijn zelfredzaam

Met het preventiebeleid proberen we problemen te voorkomen. Dat lukt niet altijd. Daarom willen we de veerkracht van inwoners vergroten, zodat mensen beter kunnen omgaan met tegenslagen en veranderingen in hun leven. En als het nodig is om hulp kunnen vragen. Niet iedereen kan zelfredzaam zijn maar dit willen we wel zo goed mogelijk stimuleren. Wanneer mensen persoonlijk gemotiveerd zijn om gezonder te leven, krijgt preventie een grotere kans van slagen. Maar je moet ook begrijpen wat bijvoorbeeld gezond is. Het begrijpen van de taal is daarbij belangrijk of computervaardigheden. Voor bepaalde doelgroepen is dat extra lastig. Voor die mensen hebben wij extra aandacht.

Inwoners hebben voldoende informatie en basisvaardigheden om mee te doen



Het hebben van vaardigheden is de basis om mee te kunnen doen. Het gaat over vaardigheden als lezen, schrijven, zelf je huishouden doen, overzicht over je financiën, werken met digitale middelen, het opvoeden van je kinderen, weten wat gezonde keuzes zijn of een gesprek kunnen voeren. We willen achterstanden zoveel mogelijk voorkomen en helpen mensen die meer moeite hebben met bepaalde vaardigheden. Ook willen wij de informatie in brieven begrijpelijker maken.

Inwoners hebben een zinvolle daginvulling



Wij willen dat mensen zo goed mogelijk mee kunnen doen in onze maatschappij. Liefst via regulier werk. Hiervoor stimuleren wij inloopactiviteiten en vrijwilligerswerk voor specifieke doelgroepen.

Inwoners voelen zich gezond



Gezond is meer dan 'niet ziek zijn'. Het gaat ook over omgaan met tegenslagen, veerkrachtig zijn. En meedoen in de maatschappij door betekenisvol werk of ander activiteiten. Denk ook aan financieel gezond, je inkomsten en uitgaven in balans. Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Maar wij willen waar nodig ondersteunen door hen te informeren over roken, bewegen, middelengebruik, voeding en overgewicht. We ondersteunen als mensen thuis

willen (blijven) wonen. Denk aan het toenemend aantal ouderen of mensen vanuit beschermd wonen. Maar we ondersteunen ook mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. En we stimuleren mentaal welbevinden door bijvoorbeeld het bespreekbaar maken van eenzaamheid. Belangrijk is ook dat je weet waar en hoe je een hulpvraag kunt stellen.

Jeugdigen groeien gezond op



Gezondheid is belangrijk en daar kun je niet vroeg genoeg aandacht voor hebben. Daarom investeren we in onze jeugd. We informeren opvoeders over het belang van bijvoorbeeld (voor)lezen en vertellen waar zij terecht kunnen voor een ondersteunend gesprek. Liefst in hun eigen netwerk. Ook zorgen we dat zoveel mogelijk jeugdigen optimaal kunnen opgroeien door allerlei activiteiten en aandacht te schenken aan middelengebruik, weerbaarheid en omgaan met geld.

Doel 3: Inwoners maken deel uit van een vitale gemeenschap

Individueel welzijn hangt vaak samen met de mogelijkheid om deel te nemen aan de maatschappij. En daaraan bij te dragen. Daarom willen we dat mensen een sociaal en ondersteunend netwerk hebben. Dat zij elkaar helpen en actief zijn in de eigen gemeenschap. Wij proberen ongelijkheid zoveel mogelijk te voorkomen via de Lokale Inclusie Agenda. Met name het naar elkaar omkijken vraagt, zeker in deze tijden van Corona, extra aandacht. Een ondersteunend netwerk is nu nog belangrijker.

Inwoners kijken naar elkaar om



Wij willen dat mensen elkaar helpen, adviseren en steunen. En wanneer er problemen dreigen, dat dit opvalt en mensen worden geholpen. Hiervoor ondersteunen en waarderen wij mantelzorgers. En verbinden deze informele zorg met de zorg van professionals als dat nodig is.

Inwoners dragen bij aan hun gemeenschap



Wij vormen als inwoners samen de gemeenschap. De vrijwillige inzet in Dalfsen is groot, dit draagt bij aan een rijk verenigingsleven. Dat is onze kracht en dit willen we graag zo houden. Daarom stimuleren we inwonersinitiatieven en ontmoeting tussen mensen als daar behoefte aan is. Hierdoor verbetert de samenwerking en vergroot het noaberschap. Zo wordt ook het netwerk van mensen vergroot.

We willen deze doelen bereiken door samen met onze partners op een andere manier te gaan werken.

Wij werken data ondersteund, kerngericht en zoeken naar collectieve oplossingen



Op basis van data werken we gebiedsgericht naar mogelijkheden voor een collectief aanbod. Hiervoor wisselen we informatie/data uit met partners binnen de mogelijkheden van privacy. Als feiten aangeven dat er achterstanden zijn, geven we hieraan prioriteit. Dit is een ontwikkeling voor de lange termijn.

Professionals werken vanuit de gedachte van Positieve Gezondheid



Uitgangspunten bij het werken met Positieve Gezondheid zijn eigen verantwoordelijkheid en het versterken van weerbaarheid en veerkracht. Dit vraagt een andere manier van werken door professionals: de inwoner en diens behoefte staat centraal.

Voorzieningen werken samen bij de ondersteuning van inwoners



Waar mogelijk doen mensen dingen samen. Ook partners weten elkaar te vinden. Zodat ieder vanuit zijn kracht en expertise kan bijdragen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vertellen we wat preventie inhoudt en hoe preventie samenhangt met Positieve Gezondheid.

Hoofdstuk 3 bevat een korte analyse van de gemeente Dalfsen.

In hoofdstuk 4 geven we aan wat we met het preventiebeleid willen bereiken. We starten het hoofdstuk met een schematische doelenboom. Daarna beschrijven we de doelen van het preventiebeleid, waarom ze belangrijk zijn en wat we ermee willen bereiken.

In hoofdstuk 5 gaan we in op de werkwijze, hoe gaan we de doelen bereiken.

In hoofdstuk 6 geven we een beeld van de kosten van het preventiebeleid.

We sluiten af met hoofdstuk 7 waarin we ingaan op sturing en monitoring van dit beleidsplan.

2 Visie op preventie

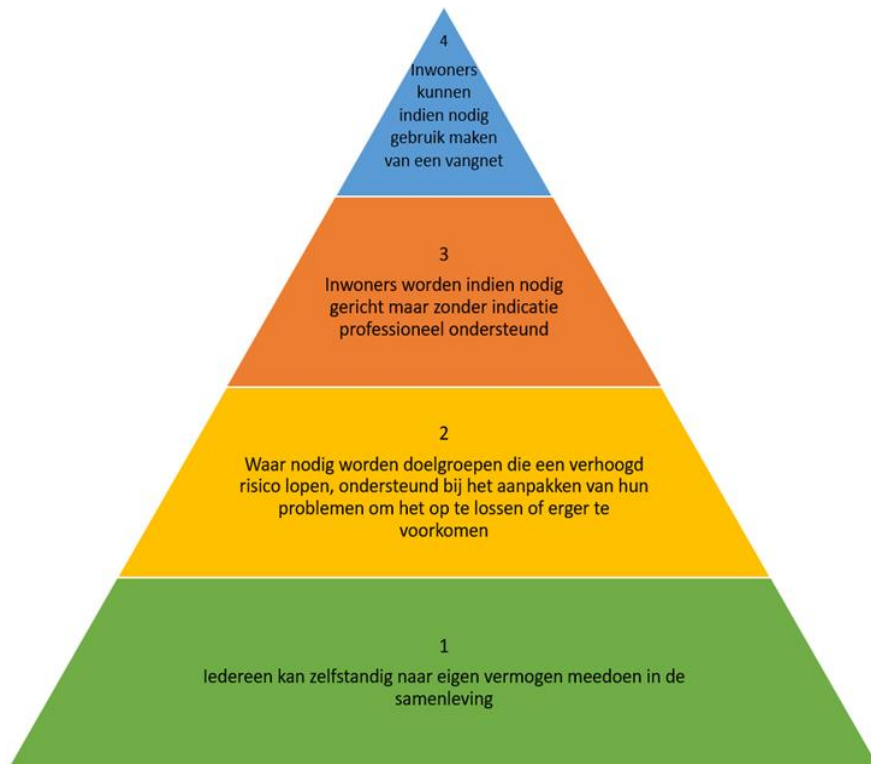
Wat is preventie

Preventie is het voorkomen dat problemen ontstaan, of het voorkomen van het verergeren van problemen. Dit kan door vroegtijdig in te grijpen. Door inwoners en de samenleving sterker en bewuster te maken. Wij richten ons preventiebeleid daarom op:

- Doelgericht samenwerken aan een laagdrempelige sociale basisinfrastructuur in de gemeente Dalfsen;
- Vroegtijdig signaleren en aanpakken van kwetsbare situaties van inwoners;
- Stimuleren van gedragsverandering naast het inzetten van zorg.

We hanteren hierbij de preventiepiramide van Johan Deklerck (2010). Deze preventiepiramide deelt de preventiemaatregelen in op basis van hun bijdrage tot het samenlevingsklimaat en de mate van probleemgerichtheid.

1. Universele preventie: gericht op alle inwoners;
2. Selectieve preventie: gericht op risicogroepen;
3. Geïndiceerde preventie: gericht op mensen met een hoog risico;
4. Zorg- en hulp gerelateerde preventie: maatwerk vanuit de wet.



In de eerste, onderste laag van de piramide zetten we in op alle inwoners. Dit doen we door aandacht te hebben voor een gezonde leefomgeving, de zelfredzaamheid en veerkracht van inwoners en een vitale gemeenschap. Het hebben van een sociaal netwerk en bepaalde basisvaardigheden zijn belangrijk om mee te kunnen doen en zelfredzaam te zijn.

Voor bepaalde groepen inwoners is iets meer nodig op het gebied van preventie. Dit valt onder de tweede laag van de piramide. Feitelijk gaat het bij deze laag op de piramide om maatregelen voor doelgroepen. Inzet hierop gebeurt op basis van signalen die vanuit de eerste laag (iedereen) naar voren komen. Dat doen we op drie manieren:

1. Optimaliseren vroegsignalering: ondersteuningsbehoefte wordt in een vroegtijdig stadium gesignaleerd en aangepakt. Hierbij hoort een toegankelijke plek (Infopunt) waar iedereen signalen kwijt kan of ondersteuning kan vragen. En een goede doorgeleiding naar de toegang plaatsvindt.

2. Vergroten bewustwording doelgroep: gericht op het creëren van bewustwording en gedragsverandering rondom gezondheid en welbevinden; dit noemen we gerichte preventie.
3. Faciliteren concrete aanpak per doelgroep. Er is ondersteuning voor wie dat nodig heeft. Helpen om het zelf te doen of het vinden van oplossingen binnen het eigen netwerk is het uitgangspunt.

Doel is het zoveel mogelijk voorkomen van ernstige problematiek die alleen kan worden opgelost met specialistisch maatwerk (de bovenste punt (blauw) in de piramide. Dit willen we bereiken door meer in te zetten op preventieve maatregelen onder in de piramide. Zo versterken we de sociale basis. Het hoofddoel is dat iedereen naar eigen vermogen mee kan doen, oftewel inclusie. Bij inclusie gaat het om bewustwording, om participatie van inwoners en om toegankelijke informatie. De onderste twee lagen van de piramide worden in dit beleidsplan verder uitgewerkt. De bovenste twee lagen vallen onder de tweede fase uit de startnotitie. Dit wordt verder opgepakt als we via dit beleidsplan de basis goed hebben opgebouwd. Het Preventiebeleid is erg breed, vandaar allereerst de focus op de basis. Voordat we in hoofdstuk 4 verder ingaan op deze doelen, vertellen we in de volgende paragraaf hoe we binnen het preventiebeleid met Positieve Gezondheid willen gaan werken.

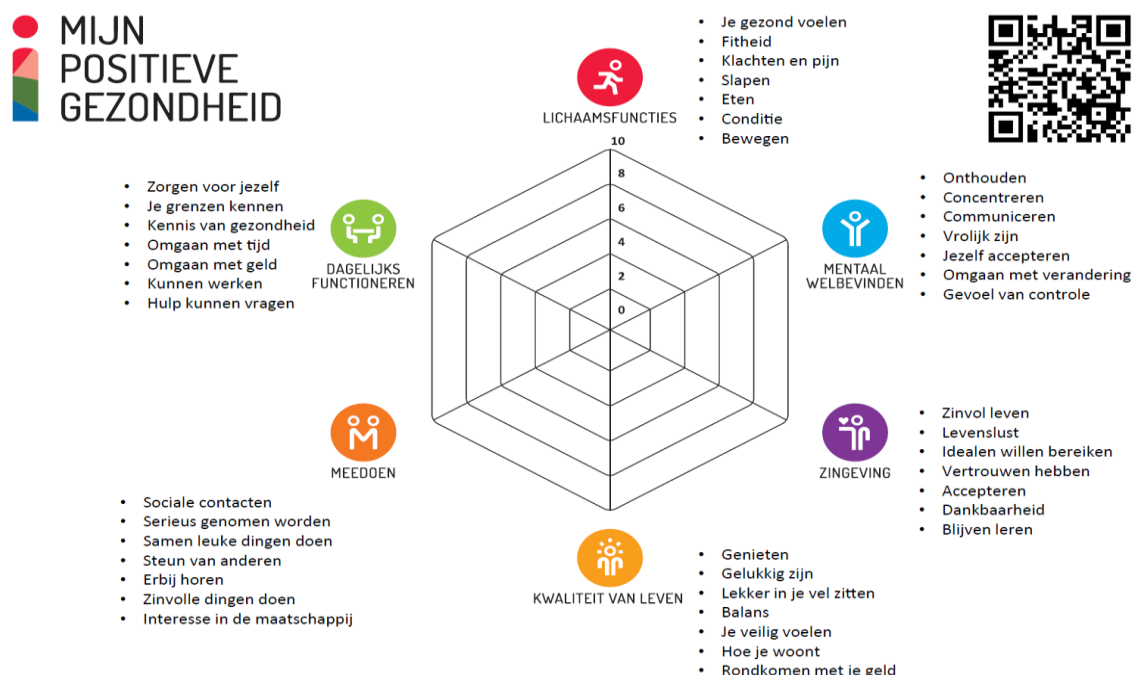
Preventie en Positieve Gezondheid

Positieve Gezondheid (Huber, 2012) focust op gezondheid en op wat er nog wel kan in plaats van op ziekte. Het gaat om de veerkracht van mensen om zich aan te passen aan wat zich in het leven voordoet. Inwoners hebben hierover waar mogelijk zelf de regie. Positieve Gezondheid is de basis van het beleidsplan Preventiebeleid. Het begrip is in alle lagen van de piramide verweven. Wij willen dat professionals dit als uitgangspunt nemen bij hun contact met inwoners. Er wordt ingezet op een duurzame aanpak. Wanneer mensen persoonlijk gemotiveerd zijn om gezonder te leven, krijgt preventie een grotere kans van slagen. Meer regie bij de inwoner is een verandering in werken die niet zomaar plaatsvindt en die we als gemeente actief stimuleren en ondersteunen. We werken aan tools hoe dit in de praktijk te brengen, zowel individueel als groepsgericht als ook per wijk of buurt.

De definitie van Positieve Gezondheid:

Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.

Positieve Gezondheid verdeelt gezondheid in zes verschillende onderwerpen die allemaal belangrijk zijn voor hoe je gezondheid als mens ervaart. Naast lichamelijke en mentale aspecten, zijn ook zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren belangrijke factoren.

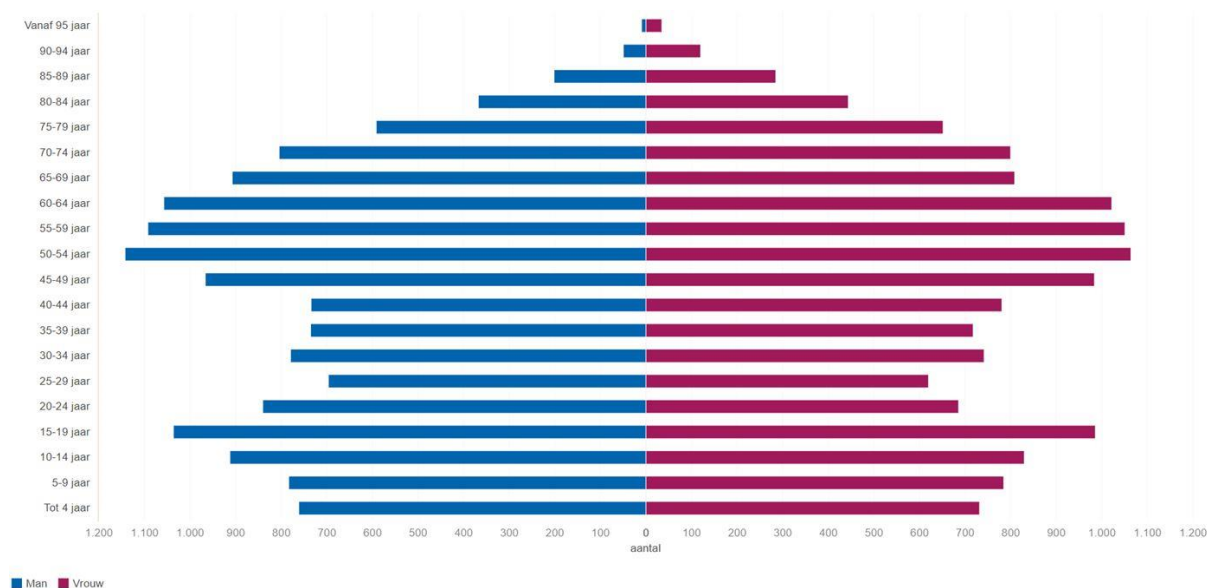


3 Analyse van Dalfsen

Wij stellen dit preventiebeleid op in een veranderende omgeving. De Corona-crisis heeft invloed op onze samenleving. Iedereen merkt de gevolgen, maar het is nog onvoldoende duidelijk wat de lange termijn gevolgen zijn van de crisis. Met name jongeren en ouderen hebben te maken met meer mentale problemen. Door de coronacrisis is het belang van een gezonde leefstijl nog duidelijker naar voren gekomen, terwijl mensen ook ongezonder zijn gaan leven (RIVM 2021). Ook is het lastiger om te signaleren wat er speelt, omdat het contact minder is.

Verder speelt een landelijke probleem van tekorten bij gemeenten. Dit kan gevolgen hebben voor het ambitieniveau van dit beleidsplan. Het op dit moment beschikbare budget voor dit Preventiebeleid staat vermeld in hoofdstuk 6.

Ook de bevolkingssamenstelling vraagt om aandacht. Het aantal ouderen neemt ook in Dalfsen de komende jaren sterk toe en dementie wordt naar verwachting volksziekte nummer 1. Dit heeft gevolgen voor de zorgbehoefte.



Tot slot zijn er nieuwe taken en veranderingen waar we rekening mee moeten houden. Denk aan de verdere decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang naar gemeenten, de veranderingen die samenhangen met de Wet inburgering, de Regiovisie Jeugd die wordt opgesteld en de taken die vanuit Veilig Thuis naar de gemeenten toekomen.

In deze context is het steeds meer van belang dat we een flexibel beleid hebben en een gezamenlijke werkwijze waarin we snel kunnen schakelen. Door data-gesteund te werken kunnen we monitoren en bijsturen wanneer dat nodig is.

In Dalfsen is de **leeftijdverwachting hoog** (vrouwen 85 en mannen 81), waardoor ook de **grijze druk hoog** is en veel mensen mantelzorg ontvangen (13%). De griepvaccinatiegraad bij ouderen van 60+ ligt hoog (60%). Dalfsen kent een relatief **gezonde en actieve leefstijl** en ziet een lager dan gemiddeld percentage rokers (17%), en meer dan gemiddeld aantal kinderen en volwassenen met sportlidmaatschap (respectievelijk 52% en 33%). In Dalfsen ervaren mensen een **goede gezondheid**, wordt veel vrijwilligerswerk gedaan (47%) en is **weinig geluidsoverlast**. Ook is in Dalfsen **weinig geweld en zijn er weinig financiële problemen**. Relatief weinig kinderen leven in armoede (6%) of in een uitkeringsgezin (2%) en er worden weinig gevallen van kindermishandeling (0,1%) en seksuele misdrijven gemeld. **Het zorggebruik** van medische zorg, zoals huisartsenzorg en medicatiegebruik is in Dalfsen relatief hoog, maar er wordt weinig huishoudelijke zorg uit de WMO gebruikt (8%).

Bron: Regiovisie Zwolle: wat opvalt in Dalfsen t.o.v. de regiogemeenten.

De gemeente Dalfsen doet het goed ten opzicht van veel andere gemeenten. Dit maakt dat Dalfsen een aantrekkelijke gemeente is om te wonen, te leven en te werken. Tegelijkertijd maakt dit ook dat inwoners hoge verwachtingen hebben.

Het gaat relatief goed met inwoners in de gemeente Dalfsen. Uit de expertmeetings kwam dit beeld eveneens naar voren. Zie bijlage 3. De input die tijdens deze bijeenkomsten is geleverd, heeft geleid tot de doelen in het volgende hoofdstuk. Deze informatie wordt ook gebruikt bij de uitvoering. Om samen met partners te bepalen welke activiteiten prioriteit hebben.

In het volgende hoofdstuk gaan we bij de verschillende doelen nader in op de situatie in Dalfsen en op wat we daarbinnen willen bereiken.

4 Wat willen we bereiken

In dit hoofdstuk geven we aan wat de doelen van het preventiebeleid zijn. We starten met de ambitie. Daarna volgt een schema waarin de drie hoofddoelen onder het algemene doel 'iedereen doet mee' verder zijn uitgewerkt. In de daarop volgende paragrafen lichten we de doelen verder toe. Per hoofddoel benoemen we waarom het een doel is en wat we ermee willen bereiken. Dan gaan we in op de inspanningen of activiteiten waarop vanuit het Preventiebeleid de focus ligt. Dan volgen de resultaten op hoofdlijn die we willen halen. Deze willen we meten via een algemene indicator. We sluiten af met de doelenboom uit de samenvatting, alle tekst samengevat in een helder plaatje.

Ambitie

We willen ervoor zorgen dat het relatief goed blijft gaan met inwoners in de gemeente Dalfsen. We willen dat iedereen naar vermogen kan meedoen, als hij of zij dat wil. Daarom blijven we op de onderste trede van de preventiepiramide op allerlei gebied inzetten op preventie. Denk aan de leefomgeving, sport en cultuur. Voor sommige inwoners is meedoen lastiger dan voor anderen. Bijvoorbeeld omdat ze minder geld te besteden hebben of de taal niet goed spreken. Er zijn ook specifieke levensfasen of gebeurtenissen die grote impact hebben op iemands leven. Hoe bereid je je daarop voor of ga je daarmee om? Voorbeelden zijn scheiding, verlies van een dierbare of de geboorte van een kind. Voor bepaalde doelgroepen en thema's hebben we daarom extra aandacht binnen de hoofddoelen van dit preventiebeleid.

De hoofddoelen

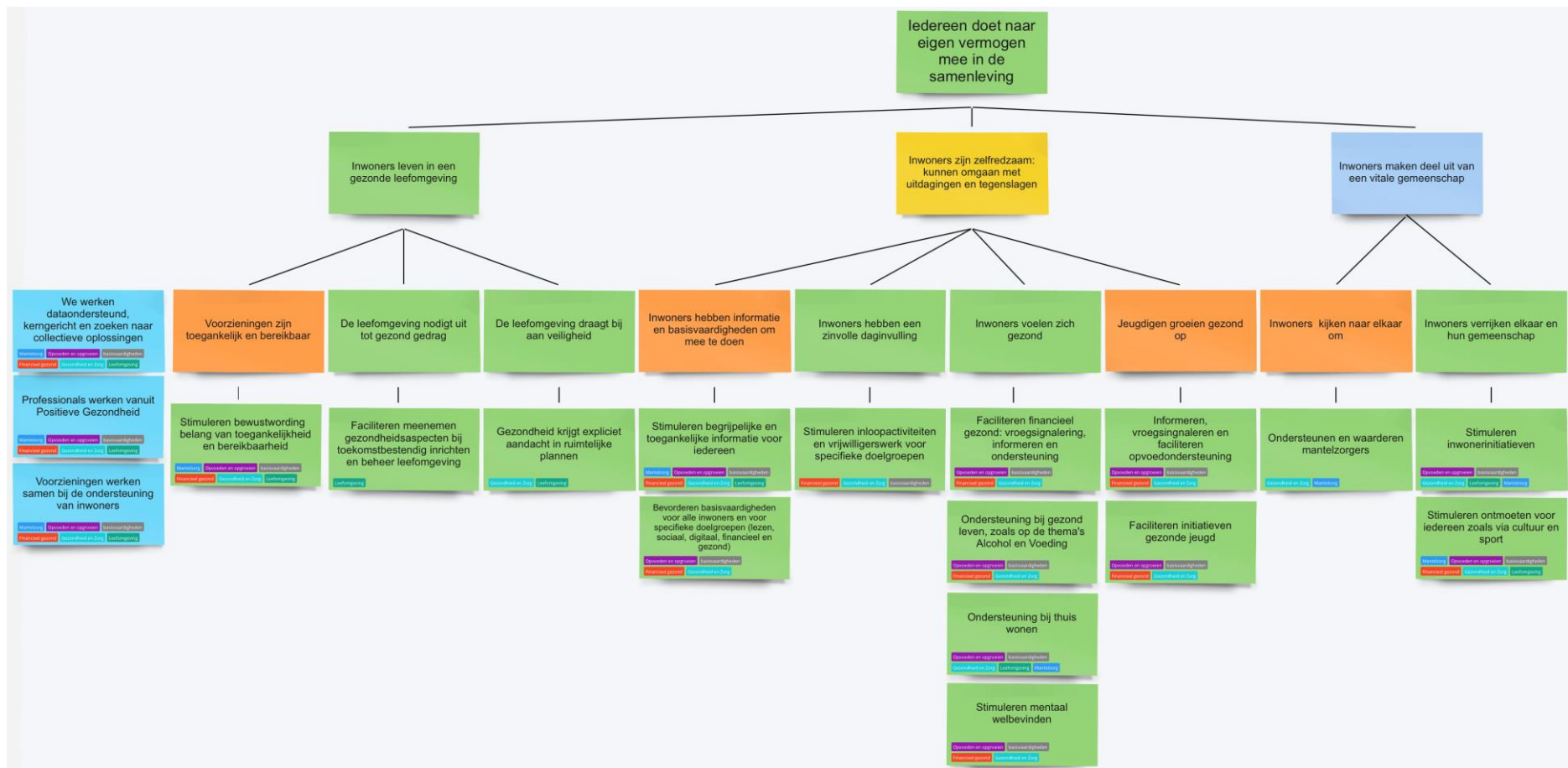


In de volgende paragrafen worden deze hoofddoelen verder uitgewerkt en toegelicht. Zoals gezegd willen we een bepaalde basis op peil houden en extra inzetten op bepaalde thema's en/of onderwerpen. Deze onderwerpen/thema's worden bepaald door:

- Op basis van data te kijken waar we als Dalfsen beter of slechter scoren dan landelijk of de regio. Deze data wordt met partners besproken, om te checken of zij zich in deze situatie herkennen.
- In te zetten op onderdelen waar we verwachten een verschil te kunnen maken. Door bijvoorbeeld op jonge leeftijd preventief te werken, verwachten we in de toekomst problemen te voorkomen.
- In te spelen op actuele ontwikkelingen.

In het schema op de volgende pagina zijn deze aandachtspunten oranje gemaakt.

Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen meedoet in onze samenleving. Hieronder vallen veel onderdelen van het huidige welzijns- gezondheids- en cultuurbeleid. Voor deze drie terreinen is het Preventiebeleid de basis. Hier valt ook het mantelzorg- en vrijwilligersbeleid en het jeugd- en jongerenwerk onder. Ook andere beleidsterreinen dragen bij aan preventie, denk aan beweeg- en sportbeleid, armoede en schuldhulpverlening maar ook Thuis in Dalfsen en de Lokale Inclusie Agenda. Naast de in dit plan beschreven doelen op het gebied van preventie, willen we nog meer bereiken. Dit komt terug in andere beleids- en uitvoeringsplannen.



Drie hoofddoelen, verschillende subdoelen en daaronder de activiteiten. In het blauw enkele procesdoelen die gaan over de aanpak (hoofdstuk 5).

Inwoners leven in een gezonde leefomgeving

Met preventie willen we gezondheid en welzijn bevorderen. De leefomgeving kan hieraan bijdragen. Wanneer deze als prettig wordt ervaren, uitnodigt tot gezond gedrag en zo min mogelijk gezondheidsklachten veroorzaakt. Denk aan hooikoorts of de eikenprocessierups. Een gezonde leefomgeving is ook een omgeving waar de druk van milieufactoren zo laag mogelijk is en waarbij aandacht is voor maatschappelijk herstel. Het gaat hierbij om de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Denk aan (het creëren van) toegankelijke voorzieningen en plekken waar inwoners kunnen bewegen, ontspannen, afkoelen, recreëren, spelen en elkaar kunnen ontmoeten. In parken en speelplekken bijvoorbeeld. Verder gaat het om aandacht voor gezondheid bij onderwerpen als verkeer en milieu. Bij dit doel ligt een duidelijk verband met de Omgevingsvisie. Als gemeente faciliteren en stimuleren we een vitale leefomgeving. Zodat iedereen kan meedoen. De inzet en activiteiten kunnen per kern verschillen. Dit maatwerk is afhankelijk van de behoefte van de gebruikers. Die behoefte en eigen initiatief willen we centraal stellen, binnen de randvoorwaarden: veilig, duurzaam, toepasbaar, beheersbaar en betaalbaar.

We zetten in op een gezonde leefomgeving (inwoners gezonder maken) en aantrekkelijke en leefbare kernen voor iedereen. Om dit te bereiken werken we aan drie subdoelen:

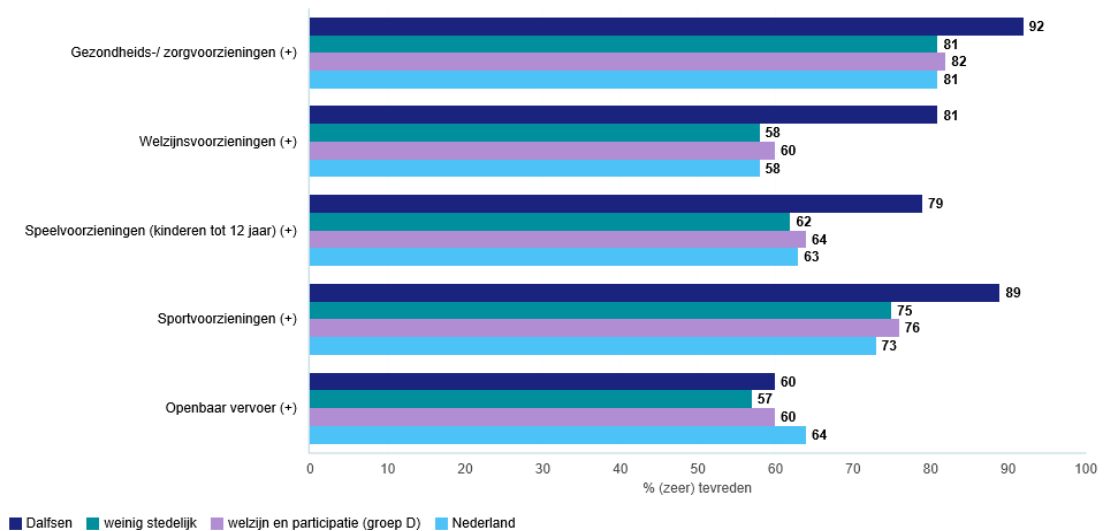
- Voorzieningen zijn toegankelijk en bereikbaar
- De leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag
- De leefomgeving draagt bij aan veiligheid

Subdoel: Voorzieningen zijn toegankelijk en bereikbaar



Uit de burgerpeiling blijkt dat onze inwoners tevreden zijn over de voorzieningen, meer tevreden dan inwoners elders, zie hieronder. Alleen de tevredenheid over het openbaar vervoer is lager. Terwijl bereikbaarheid, toegankelijkheid en mobiliteit belangrijke voorwaarden zijn voor het mee kunnen doen in de samenleving. Daarom hebben we aandacht voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen.

2.13 Tevredenheid aanbod voorzieningen in de nabije omgeving



Figuur 2.13: Aanwezigheid voorzieningen in de nabije omgeving (% (zeer) tevreden), 2019.

BRON: waar staat je gemeente 2019 VNG: aanvulling op burgerpeiling: tevredenheid aanbod voorzieningen

Activiteit: Stimuleren bewustwording belang van toegankelijkheid en bereikbaarheid

De openbare ruimte en de voorzieningen moeten waar mogelijk toegankelijk zijn. Dat kan voor iedereen iets anders zijn. Denk aan een bankje, heldere route aanduiding of rolstoeltoegankelijkheid. Een ander voorbeeld voor het verbeteren van mobiliteit is het vervoer via Automaatje. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld dementie tegels. Als gemeente stimuleren we initiatieven die bijdragen aan vergroten

van mobiliteit waar dat nodig is. Ook proberen we de bewustwording rondom inclusie (inclusief bereikbaarheid) te vergroten met de Lokale Inclusie Agenda.

Subdoel: De leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag



De inrichting van de leefomgeving kan gezond gedrag stimuleren. Denk aan het autoluw maken van gebieden, verbeteren wandel- en fietspaden en aandacht voor groenbeheer. De gemeente heeft hier bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte grote invloed op. Tot nu toe was gezondheid geen specifiek uitgangspunt bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. In de praktijk wordt dit onbewust veelal wel toegepast.

Het uitnodigen tot gezond gedrag is van belang om op allerlei manieren te stimuleren dat mensen bewegen, ontmoeten en ontspannen. Voorbeeld hiervan is de gedichtenroute van de Schat van Dalfsen. Er wordt wel gezegd: zitten is het nieuwe roken. Door bewuster na te denken of de openbare ruimte uitnodigt tot bewegen, en deze zo nodig aan te passen, wordt de kans op meer bewegen groter. Hierdoor verkleint de kans op ziekten als diabetes, depressie of kanker.

Activiteit: Faciliteren meenemen gezondheidsaspecten bij toekomstbestendig inrichten en beheren van de leefomgeving

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en de inrichting van de openbare ruimte kijken we naar mogelijkheden voor ontmoeting tussen generaties en behoeften van de verschillende doelgroepen in de samenleving. Het gaat hierbij vooral om dat er voor iedereen dichtbij plekken zijn om te bewegen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Hiervoor gaan we gemeentebreed aan de slag met een plan voor ontmoeten, spelen, recreëren en bewegen in de openbare ruimte. Daarnaast stimuleren wij het organiseren van laagdrempelige activiteiten voor inwoners door Kulturhusen.

Wanneer je inwoners wilt uitnodigen tot gezond gedrag, heb je in ieder geval een omgeving nodig die schoon, heel en veilig is. Hoe schoon, heel en veilig we willen werken, is vastgelegd in de onderhoudskwaliteit bij het beheer van de openbare ruimte. Daarnaast willen we bij diverse onderhoudsmaatregelen meer rekening houden met welk effect de maatregel heeft op de gezondheid van inwoners. Dit werken we verder uit in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR).

We willen dat gezondheid en leefbaarheid een structureel onderdeel is van ruimtelijke plannen. Dit doen we door uitgangspunten met betrekking tot gezondheid op te nemen in de Omgevingsvisie en daaruit voortkomende plannen. Vanuit het model van Positieve Gezondheid bekijken we ruimtelijke plannen. Zo zijn voor het aspect 'kwaliteit van leven' bijvoorbeeld cultuurhistorische elementen belangrijk, naast bereikbaarheid, groen, water, landschap en natuur. En versterken levendige ontmoetingsplekken de onderlinge sociale contacten. Zie voor meer mogelijkheden ook het schema op de volgende pagina.

Daarnaast vragen wij bij het opstellen van ruimtelijke plannen advies over gezondheidsaspecten bij de GGD.

Subdoel: De leefomgeving draagt bij aan veiligheid



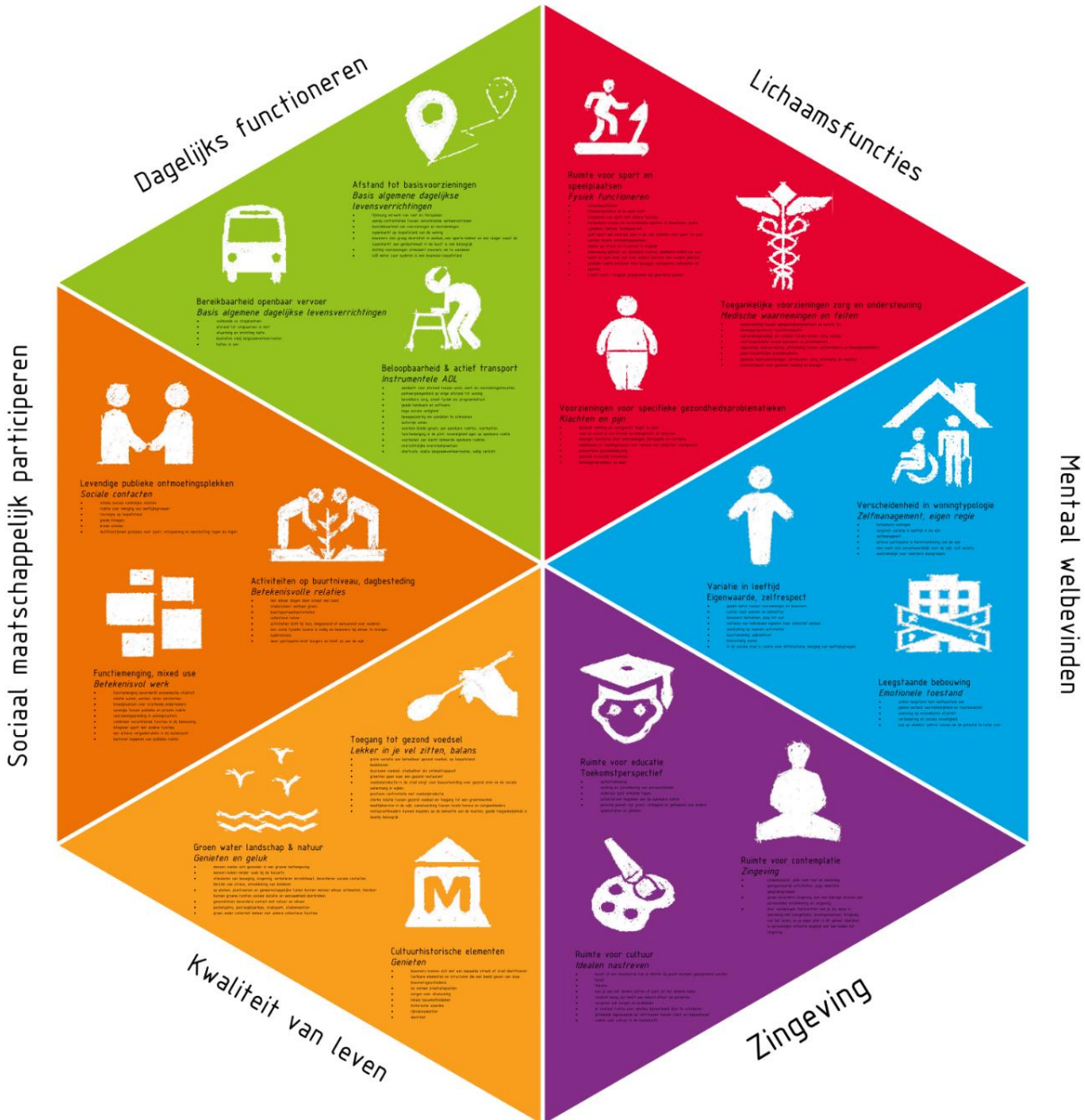
Veiligheid van de leefomgeving is een onderwerp dat in veel beleidsterreinen terugkomt, zoals bij verkeer, milieu en klimaat of openbare orde en veiligheid. Gezondheid in de brede zin van Positieve Gezondheid wordt ook beïnvloed door een veilige omgeving. Denk aan uitstoot van gevaarlijke stoffen of het genieten van een groene omgeving. Daarom focussen we vanuit het preventiebeleid op de volgende activiteit.

Activiteit: Gezondheid krijgt expliciet aandacht binnen ruimtelijke plannen

We willen dat in de Omgevingsvisie en het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) gezondheid wordt opgenomen als ambitie en randvoorwaarde. Daarom laten we gezondheid meenemen bij het opstellen van (ruimtelijke) beleidsplannen op bijvoorbeeld het gebied van milieu, wonen of onderwijshuisvesting. Zo zetten we bijvoorbeeld in op betere en veilige fietspaden om het fietsverkeer te stimuleren. Door middel van experimenten wordt de ambitie bepaald en wordt een afwegingskader opgesteld. Ook wordt de GGD in het kader van gezondheidsrisico's blijvend om advies gevraagd bij ruimtelijke plannen. Daarnaast heeft de GGD een taak op het gebied van bijvoorbeeld infectieziekten.

POSITIEVE GEZONDHEID

Een ruimtelijke vertaling



Ruimtelijke vertaling positieve gezondheid

Ruimtelijk diagram	Steenma, H.T.
Hoofddimensie	Huber, M.
Icoon	Steenma, H.T.
Ruimtelijk thema	Bronnenonderzoek
Aspect	Huber, M.
Voorbeeldfuncties	Bronnenonderzoek

Auteur

Thomas Steensma - Architect
Gebruik derden toegestaan mits duidelijke bronvermelding



Stichting Institute for Positive Health

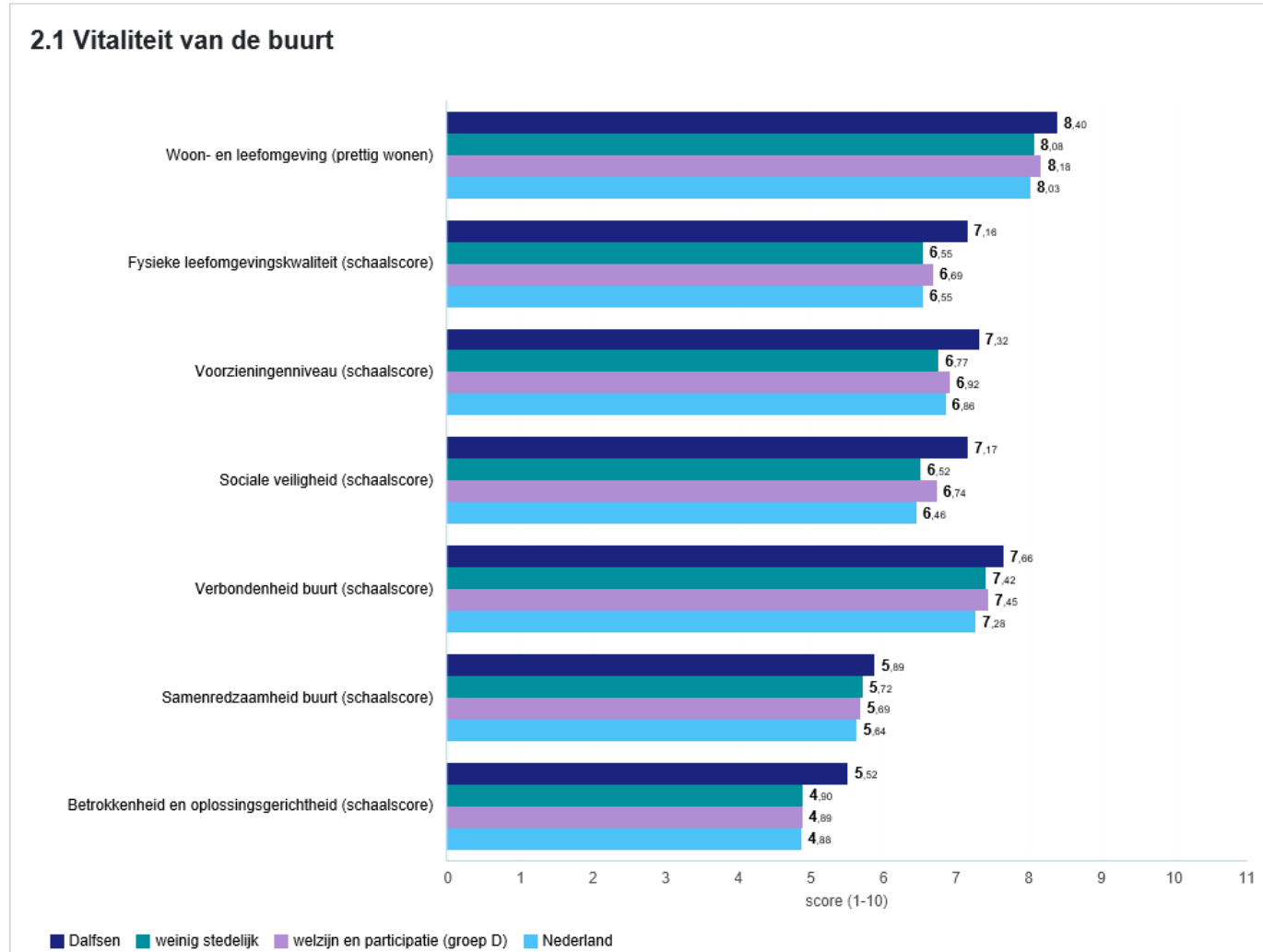
Geraadpleegde bronnen

- Active design Guidelines, City of New York, 2010
- Gezonde wijk in praktijk, Ministerie VWS en BKG, 2013
- Gezond ontwerp, TU Eindhoven, 2013
- Gezonde verstedelijking, Posiad, 2015
- Towards a patient-centred operationalisation of the new dynamic concept of health: a mixed methods study - BMJ 2016, Huber, M., van Vliet, M., Giesenberg, M., Winkens, B., Heerkens, Y., Dagnelie, P.C., Koofman, J.A. (2016).
- <http://www.stafvandeprovincie.nl>
- <http://www.veldacademe.nl/thema/publiek>
- <http://www.gezondin.nl/thema/sociale-omgeving/>
- Buurt in beweging, wijkatelier over gezonde leefomgeving
- <http://www.maic.org/nief>
- <http://www.raip.nl/pages/tourhistorie.html>
- http://www.springgaard.nl/docs/een_groene_gezonde_wijk.pdf
- <http://het-lidatag-vo-nu-ontbaar-venier-ide-maatschappelijke-effecten-op-een-rj> (PB)
- TOEGANGELIJKHEID VAN WURDEN, Videacademe

Bron: Thomas Steensma; Ruimtelijke vertaling Positieve Gezondheid

Resultaten gezonde leefomgeving

Als indicator voor een gezonde leefomgeving nemen wij de vitaliteit van de buurt. Gemeten vanuit de burgerpeiling. Het gaat hier om subjectieve gegevens, hoe inwoners de buurt ervaren. In de verschillende beleidsplannen wordt ook gewerkt met feitelijke gegevens, zoals gevaarlijke verkeerssituaties, klimaatmodellen (hittestress), mate van groen per inwoner, afstand tot koelte of de staat van de openbare ruimte. Feitelijke resultaten worden gemonitord in de verschillende beleidsplannen of projecten. Het overall beeld is samengevat in onderstaand overzicht.



Bron: VNG waar staat je gemeente 2019 VNG: aanvulling op de burgerpeiling: Vitaliteit buurt.

Uit dit overzicht blijkt, dat Dalfsen op alle onderdelen beter scoort dan Nederland of dan vergelijkbaar weinig stedelijke gebieden. Ook ten opzichte van andere gemeenten in dezelfde klasse 'welzijn en participatie' scoort Dalfsen hoger. Deze scores willen we zo houden. Vitaliteit in de buurt is een kracht die we gebruiken om met inwoners samen te werken aan de doelen van dit beleidsplan.

Inwoners zijn zelfredzaam

Zelfredzaamheid betekent dat inwoners vitaal en veerkrachtig zijn. Zij kunnen omgaan met uitdagingen en tegenslagen van het leven. Zij kunnen adequaat inspelen op veranderingen in hun situatie. Hiervoor houden wij de basisvoorzieningen op peil. Zodat inwoners kunnen genieten van een rijk cultureel en maatschappelijk leven.

Waar nodig weten zij hoe en aan wie een hulpvraag te stellen. Hiervoor vinden wij het van belang dat deze toegang tot ondersteuning dichtbij de inwoner en toegankelijk geregeld wordt. Dit betekent dat er een plek moet zijn waar signalen gemeld kunnen worden. En waar mensen hun vragen kunnen stellen. Hiervoor werken wij samen met de partners aan het doorontwikkelen van de Infopunten.

Als gemeente hebben we bij dit doel een rol als het gaat om vergroten van bewustwording, optimaliseren van vroegsignalering en het faciliteren van diverse activiteiten. Denk aan het informeren

over gezondheid en mentaal welbevinden. Maar ook zorgen dat mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen. Ook het hebben van zinvolle daginvulling en bevorderen van basisvaardigheden valt hieronder. Natuurlijk is 'zelfstandig' of 'zelfredzaam' voor iedereen anders en voor sommige mensen is het niveau van zelfstandigheid heel gering. Niet iedereen kan zelfredzaam zijn, maar de intentie is dit wel zo goed mogelijk te stimuleren. De mate van zelfstandigheid heeft tevens een link met een lage sociaal economische status (SES). Mensen met een lagere SES hebben bijvoorbeeld een structureel lagere levensverwachting en ook meer gezondheidsproblemen (Pharos, 2019).

We willen het huidige positieve beeld van Dalfsen behouden. Dat betekent dat we investeren in een sterke sociale basis. Echter, de kosten in het sociaal domein stijgen. Wanneer keuzes gemaakt moeten worden, focussen we daarom op vier doelen:

- inwoners hebben informatie en basisvaardigheden om mee te doen
- inwoners hebben een zinvolle daginvulling
- inwoners voelen zich gezond
- jeugdigen groeien gezond op

Subdoel: Inwoners hebben informatie en basisvaardigheden om mee te doen



Basisvaardigheden gaat over alle vaardigheden die nodig zijn om mee te kunnen doen. Je kunt hierbij denken aan lezen, schrijven, sociale vaardigheden, digitale vaardigheden, gezondheidsvaardigheden, opvoedvaardigheden en financiële vaardigheden. Inwoners hebben vaardigheden nodig om overzicht te houden over hun financiën, om te kunnen solliciteren, om hun administratie te doen. Digitale vaardigheden, het zelf boodschappen doen, het huishouden op orde houden en jezelf kunnen verzorgen zijn ook aandachtspunten. Mensen die moeite hebben met taal, hebben (daardoor) ook vaak te maken met andere problemen die verband houden met werk(loosheid), gezondheid en integratie. Ook hebben zij vaker schulden. Denk hierbij aan statushouders en laaggeletterden. Dit maakt het belangrijk om in te zetten op de ontwikkeling van basisvaardigheden. We willen ook dat inwoners weten waar ze een hulpvraag kunnen stellen en die ook kunnen/durven te formuleren.

Activiteit: Stimuleren begrijpelijke en toegankelijke informatie voor iedereen

De afgelopen jaren is vooral ingezet op het vinden van inwoners met een achterstand op de basisvaardigheden. Met als doel de vaardigheden van deze inwoners te vergroten. Het is echter ook belangrijk om op een heldere en eenvoudige manier te communiceren. Zodat inwoners de informatie beter begrijpen. Daarom willen we als gemeente structureel communiceren op B1 niveau. Ook is het belangrijk om minder te communiceren met tekst. Dit betekent bijvoorbeeld dat we meer moeten werken met het maken van filmpjes of afbeeldingen. Daarnaast willen wij de organisaties in stimuleren om ook op een eenvoudige manier te communiceren. Voor bepaalde doelgroepen hebben we naast de taalbarrière aandacht voor interculturele communicatie.

Activiteit: Bevorderen bewustwording belang basisvaardigheden (lezen, sociaal, digitaal, gezond, financieel)

We willen inwoners informeren over het belang van basisvaardigheden. Het voorkomen van achterstanden is namelijk beter dan het inhalen van achterstanden. Een voorbeeld hiervan is dat 25% van de basisschoolleerlingen verlaat de basisschool met een (taal)achterstand. Op de lange termijn heeft dit een negatief effect op de zelfredzaamheid. Elk jaar wordt een thema gekozen om daarop de bewustwording te vergroten. Naast bewustwording wordt voor bepaalde doelgroepen ingezet op het daadwerkelijk vergroten van basisvaardigheden.

Subdoel: Inwoners hebben een zinvolle daginvulling



Inwoners hebben een zinvolle daginvulling. Zij kunnen volwaardig meedoen aan onze maatschappij, liefst via regulier werk. Maar zij verrichten wellicht ook vrijwilligerswerk of zijn mantelzorger. Deze activiteiten dragen bij aan zingeving en daarmee gezondheid.

Activiteit: Stimuleren inloopactiviteiten en vrijwilligerswerk voor specifieke doelgroepen

Als gemeente faciliteren we hierbij met name richting vrijwilligerswerk. Enkele onderwerpen krijgen hierbij in ieder geval aandacht.

- Het vrijwilligerswerk kan anders worden ingericht. Denk aan het spreiden van taken over meerdere personen en meer vrijwilligerswerk door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

- Wanneer de sociale samenhang niet zo goed is, kan bijvoorbeeld Buurtbemiddeling worden ingezet. Dit is een preventieve manier om met elkaar te praten over problemen om bijvoorbeeld woonoverlast te voorkomen.
- Laagdrempelige inloopactiviteiten kunnen een bijdrage leveren aan de sociale contacten van inwoners.
- Het is van belang om de bestaande activiteiten in beeld te hebben, zodat inwoners weten waar ze naartoe kunnen. Hiervoor werken we aan een sociale kaart.

Subdoel: Inwoners voelen zich gezond



Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. Onderstaande activiteiten dragen bij aan het welbevinden en de gezondheid van inwoners.

Activiteit: Faciliteren financieel gezond

Wij willen bevorderen dat inwoners hun inkomsten en uitgaven in een goede balans kunnen houden. Het mooiste is dat inwoners deze inkomsten hebben via werk. Het duurzaam deelnemen aan de arbeidsmarkt biedt meer dan alleen geld; namelijk sociale contacten, zingeving en dagritme. Ook gaat het om het op orde hebben van je financiën, je weg vinden in alle regelgeving en daar eventueel hulp bij vragen.

Activiteit: Ondersteuning bij gezond leven, zoals op de thema's alcohol en voeding

In aansluiting op landelijk preventiebeleid, zetten we in op gezond leven. Gezond leven heeft onder andere betrekking op de onderwerpen bewegen, roken, middelengebruik, voeding en overgewicht. Op basis van actuele cijfers en landelijke ontwikkelingen willen we inwoners ondersteunen. Daarbij zijn de drie belangrijkste thema's:

- Tegengaan van overmatig alcoholgebruik.
- Ontmoedigen van roken.
- Aandacht voor een gezonde leefstijl.

Activiteit: Ondersteuning bij thuis wonen

We willen dat inwoners die het nodig hebben, ondersteund worden bij het (langer) thuis wonen. Dit gebeurt onder andere door de inzet van slimme leef technologie. Ook worden inwoners indien nodig geïnformeerd over wat zij kunnen doen om zelfstandig te (blijven) wonen. Het aantal ouderen in Dalftsen neemt de komende jaren fors toe, dit maakt het belangrijk om in te (blijven) zetten op dit onderwerp. Daarnaast zijn we bezig met de decentralisatie van beschermd wonen. Deze doelgroep gaan we waar mogelijk binnen de gemeente opvangen.

Stimuleren mentaal welbevinden

Wij stimuleren het mentaal welbevinden van inwoners, door in te zetten op het bespreekbaar maken van thema's, zoals eenzaamheid. Belangrijk is dat inwoners weten hoe en aan wie zij een hulpvraag te stellen. Vooral onder jongeren, ouderen, statushouders en agrariërs is psychische kwetsbaarheid een actueel thema. Vanuit de GGD wordt hierbij ook ingezet op het thema suïcidepreventie.

Subdoel: Jeugdigen groeien gezond op



Onze ambitie is dat alle kinderen en jongeren gelijke kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. De intentie is dat alle jeugdigen een goede basis hebben. Op straat, op school, thuis, bij de sport, op de kinderopvang, dus in alle leefomgevingen van het kind. Wanneer er kwetsbaarheid ontstaat, willen we dit vroegtijdig signaleren en aanpakken. Hierdoor willen we voorkomen dat problemen zo groot worden dat jeugdzorg moet worden ingezet. En wanneer jeugdzorg wordt ingezet, willen we dit zodanig preventief, dat dit zo kort mogelijk is en zo effectief mogelijk. In het kader 'jong geleerd is oud gedaan' is het van belang om te investeren in onze jeugd. Daarnaast is het vanwege oplopende kosten van belang om in te zetten op dit onderwerp.

Activiteit: Informeren, vroegsignaleren en faciliteren opvoedondersteuning

Bijvoorbeeld bij het verkrijgen van basisvaardigheden. Ouders hebben hier een belangrijke rol in. Denk bijvoorbeeld aan het informeren van ouders over het belang van (voor)lezen. Wanneer er problemen (dreigen te) ontstaan, wordt dit gesignaleerd en weten mensen waar ze terecht kunnen voor een gesprek en indien nodig ondersteuning.

Activiteit: Faciliteren initiatieven gezonde jeugd

Voor de jeugd worden allerlei initiatieven georganiseerd zodat zij goed en gezond kunnen opgroeien. Zo wordt vanuit het overlopertraject ingezet op onderwerpen zoals, weerbaarheid, middelengebruik, gezondheidsvaardigheden en het omgaan met geld. Daarnaast organiseert het jongerenwerk activiteiten voor jongeren.

Resultaten zelfredzaamheid van het individu

Als indicator voor zelfredzaamheid nemen we de score op Positieve Gezondheid. De 12 gemeenten in regio Zwolle zijn in totaal bovengemiddeld gezond als je de brede definitie van Positieve Gezondheid als uitgangspunt neemt en vergelijkt met Nederland.

Daarnaast blijkt dat Dalfsen goed scoort ten opzichte van de gemeenten in de regio. Het enige onderdeel van Positieve Gezondheid waarop de score gemiddeld is, is mentale gezondheid. Door Corona zijn deze scores naar verwachting in heel Nederland lager geworden.

	In vergelijking met:	Lichaamsfuncties	Mentale gezondheid	Kwaliteit van leven	Dagelijks functioneren	Meedoen
Regio Zwolle	Nederland	■	■	■	■	■
Dalfsen	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Hardenberg	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Hattem	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Heerde	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Kampen	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Olst-Wijhe	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Ommen	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Raalte	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Staphorst	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Steenwijkerland	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Zwartewaterland	Regio Zwolle	■	■	■	■	■
Zwolle	Regio Zwolle	■	■	■	■	■

Bron: Regiobeeld Regio Zwolle en omgeving

Rood = onder gemiddeld, geel = gemiddeld, groen = bovengemiddeld

Het resultaat dat we willen bereiken is inwoners veerkrachtig te maken en te houden en daardoor de score op Positieve Gezondheid bovengemiddeld te houden.

Inwoners maken deel uit van een vitale gemeenschap

Dit doel gaat over het hebben van een sociaal en ondersteunend netwerk, elkaar helpen en actief zijn in de eigen gemeenschap. Voor veel mensen hangt het individueel welzijn samen met het vermogen deel te (blijven) nemen en bij te dragen aan het maatschappelijk leven. De aanname is dat participatie in betekenisvolle activiteiten en - contacten kan bijdragen aan het individueel welzijn van mensen en daarmee een middel is om een hogere kwaliteit van bestaan te realiseren. Participatie, het meedoen en bijdragen aan de maatschappij kent zo allerlei positieve aspecten zoals zingeving, zelfontplooiing, verbondenheid en sociaal contact. Maar participatie heeft vaak ook maatschappelijke relevantie. Naast dat het belangrijk is voor de inwoner zelf, heeft het als doel anderen te helpen of bij te dragen aan de leefomgeving of maatschappij. Het gaat om de actieve deelname aan het verenigingsleven, de

hulp aan burens, zorg voor hulpbehoevende naaste, sociale steun aan buurtgenoten, en inzet voor maatschappelijke doelen.

Als gemeente hebben wij een taak bij het, in zijn algemeenheid, tegengaan van ongelijkheid, onrechtvaardigheid, uitsluiting, discriminatie en het signaleren van structurele oorzaken van problemen. Dit betekent het bevorderen van inclusie. Dat doen wij via de Lokale Inclusie Agenda.

We willen ook stimuleren dat inwoners naar elkaar omkijken en bijdragen aan hun gemeenschap. Zo creëren en behouden we met elkaar een vitale gemeenschap. Hiervoor zetten we in op de volgende subdoelen:

- inwoners kijken naar elkaar om
- inwoners dragen bij aan hun gemeenschap

Subdoel: Inwoners kijken naar elkaar om



Wij willen dat mensen een netwerk hebben waarop ze kunnen steunen. Mensen helpen elkaar, kunnen bij elkaar terecht voor advies en steun. En wanneer er problemen (dreigen te) ontstaan, wordt dit gesignaleerd en weten mensen waar ze terecht kunnen voor een gesprek. Hierbij is een goede aansluiting tussen de formele zorg en zorg vanuit het eigen netwerk van belang.

Er zijn ook veel mensen die geen vraag om ondersteuning hebben of kunnen of durven stellen. Maar wel de behoefte om het netwerk te verbreden of ondersteuning uit hun netwerk te ontvangen. Denk bijvoorbeeld aan statushouders. Dan ondersteunen we dat waar mogelijk en halen dit pro actief op via bijvoorbeeld het welzijnswerk.

Activiteit: Ondersteunen en waarderen mantelzorgers

Bij mantelzorg gaat het erom dat mantelzorgers op maat ondersteund worden. Wanneer er kwetsbaarheid ontstaat, willen we dit vroegtijdig signaleren en aanpakken. Hierdoor willen we voorkomen dat problemen zo groot worden dat zwaardere zorg ingezet moet worden. Wanneer zorg vanuit de Wmo wordt ingezet willen we dit zodanig preventief, dat dit zo kort mogelijk is en zo effectief mogelijk.

De gemeente waardeert en ondersteunt mantelzorgers via het welzijnswerk en werkt aan het verbinden van formele en informele ondersteuning. De ondersteuning van jonge en werkende mantelzorgers blijft een aandachtspunt.

Subdoel: Inwoners verrijken elkaar en hun gemeenschap



Een rijk cultureel aanbod is de kracht van Dalfsen. Cultuur verbindt want je beleeft cultuur vaak samen. Iedereen is hierin verschillend. Zo kunnen mensen met een andere culturele achtergrond een andere behoefte hebben aan vormen van participatie.

Elkaar ontmoeten en kennen vergroot het hulporganiserend vermogen van mensen. Er ontstaan meer lokale initiatieven en de samenwerking verbetert tussen inwoners, verenigingen, professionals en gemeente. Inzet van bijvoorbeeld het welzijnswerk, de bibliotheek en de Kulturhusen is hierbij van belang, maar ook het stimuleren van noaberschap en een actief verenigingsleven. Vanuit de gemeente zetten we in op waarderen, ontmoeten en verbondenheid. Dit doen we op de volgende manieren.

Activiteit: Stimuleren inwonersinitiatieven

Wij stimuleren inwonersinitiatieven. Bijvoorbeeld via een subsidie voor initiatieven uit de samenleving. Saam Welzijn heeft een belangrijke rol in het meedenken over de realisatie van initiatieven. Het kan ook gaan om een laagdrempelige inloop voor alle inwoners om het netwerk te vergroten en actief te zijn. Een andere mogelijkheid van initiatief is mede- en zelfbeheer van groen/openbare ruimte. Gebiedsmanagers die vanuit de omgevingsvisie gaan werken, hebben hierbij een belangrijke rol. Zij zijn bijvoorbeeld eerste aanspreekpunt en verbinder.

Activiteit: Stimuleren ontmoeten voor iedereen zoals via cultuur en sport

Wij stimuleren ontmoeten tussen verschillende inwoners; dit zorgt voor ontspanning en versterking van het sociale netwerk. Daarbij sluiten we aan bij wat er al wordt georganiseerd; we willen versterken van wat er al is. We gaan hierbij zoals bij alles uit van de behoefte van de gemeenschap. Voor bepaalde doelgroepen als mensen met een ggz-achtergrond, eenzame mensen of statushouders hebben we extra aandacht.

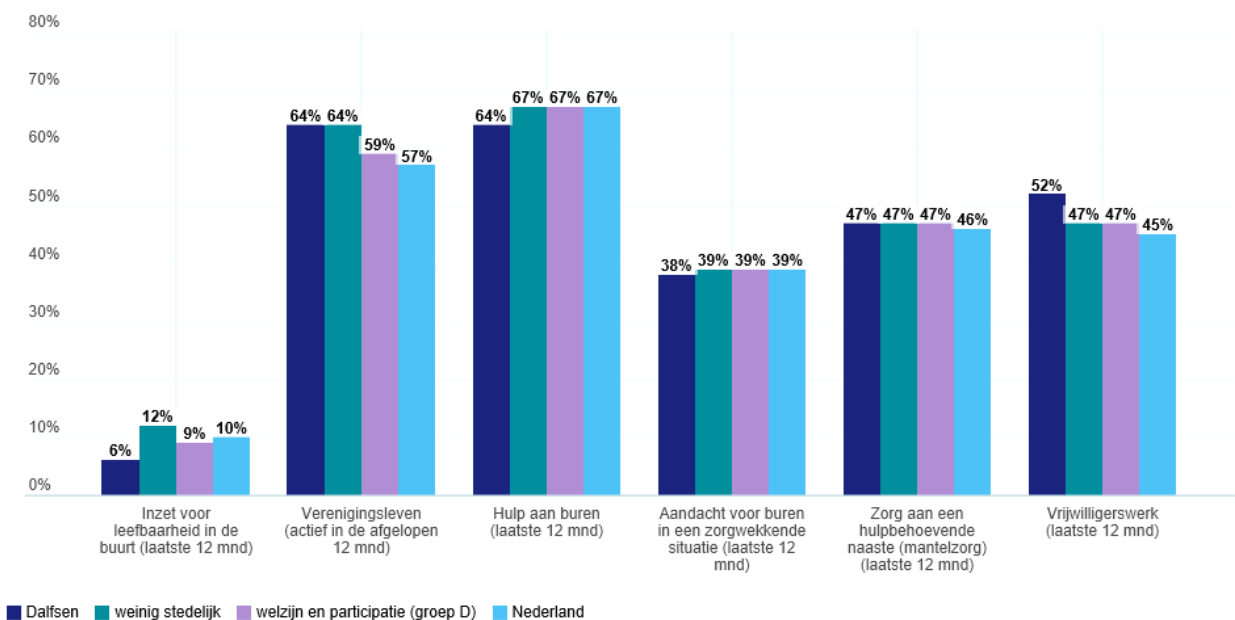
Er zijn allerlei activiteiten op het gebied van welzijn, cultuur en sport. De gemeente faciliteert en stimuleert waar nodig en mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan informatieverstrekking op specifieke onderwerpen door het vrijwilligerspunt of het tijdelijk ondersteunen van sportverenigingen door de buurtsportcoach. En verenigingen bewust maken van hun rol (ook opvoeder) en stimuleren om maatschappelijk actief te zijn als buurtvoorziening. Daarom blijven wij werken met de buurtsportcoaches en de cultuurcoach.

Het verenigingsleven wordt gewaardeerd door inwoners en is belangrijk voor het in standhouden van het voorzieningenniveau. Dit komt ook uit de gesprekken in het kader van de Omgevingsvisie.

Resultaat vitale gemeenschap

De onderstaande percentages geven een beeld van de maatschappelijke inzet van inwoners van de gemeente Dalfsen ten opzichte van andere gemeenten of Nederland. Uit onderstaande grafiek blijkt dat Dalfsen relatief hoog scoort op vrijwilligerswerk maar lager scoort op de onderdelen inzet voor leefbaarheid, hulp aan burens en aandacht voor burens in een zorgwekkende situatie. Het beeld rondom maatschappelijke inzet is hiermee divers. Wij willen dan ook in de verschillende wijken gaan kijken wat het verhaal achter de data is.

4.1 Maatschappelijke inzet



Maatschappelijke inzet in %, 2019

BRON: waar staat je gemeente 2019 VNG: aanvulling op burgerpeiling: maatschappelijke inzet

We willen op alle onderdelen van maatschappelijke inzet de deelname in ieder geval op het niveau krijgen van de groep gemeenten in de klasse ‘welzijn en participatie’. Deze gemeenten zijn immers het meest vergelijkbaar met Dalfsen.

5 Hoe gaan we dat dan doen

Het bereiken van de gewenste resultaten hangt niet alleen af van het formuleren van inhoudelijke doelen. Ook de manier waarop we met elkaar uitvoering geven aan de plannen, is van belang voor het realiseren ervan. Daarvoor is een andere manier van werken nodig. Meer samenwerking, het nog meer centraal stellen van de inwoner en meer werken op basis van data. Omdat het toepassen van een nieuwe werkwijze niet vanzelf gaat, hebben we op deze onderdelen procesdoelen geformuleerd. Deze procesdoelen zorgen ervoor dat we gezamenlijk de brede basis versterken en flexibel kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen



Wij werken data ondersteund, kerngericht en zoeken naar collectieve oplossingen



We werken data ondersteund en laten de feiten spreken. We wisselen informatie/data met partners uit binnen de mogelijkheden van privacy. Wanneer data uitwijst dat we minder goed scoren dan omliggende gemeenten of vergelijkbare gemeenten, is dit reden tot prioriteit. Op basis van data gaan we gebiedsgericht het gesprek met elkaar aan. Waar mogelijk kijken we of we in plaats van individuele ondersteuning een meer collectief aanbod kunnen bieden waarmee inwoners geholpen zijn. Daarbij denken we vanuit kansen en mogelijkheden en leggen we verbinding met het ruimtelijk domein. Op dit terrein staan we nog aan het begin. Een allereerste aanzet is gemaakt met de kaarten van Dalfsen (bijlage 4) en data vanuit Waarstaatjegemeente.nl. De komende jaren willen we goede stappen zetten richting interne data sturing. Het is belangrijk om te investeren in goede datasturing. Dit levert op termijn tijdswinst op, maakt dat je beter grip krijgt op de actuele situatie en beter op ontwikkelingen kunt anticiperen. Aansluitend willen we een koppeling maken met de partners in de sociale basis. Wij verwachten dat dit een ontwikkeling is voor de lange termijn. Daarbij kunnen we zicht krijgen op de meest voorkomende structurele vragen en problemen en komen tot collectieve oplossingen.

Professionals werken vanuit de gedachte van Positieve Gezondheid



"Positieve Gezondheid gaat over alle aspecten van het leven op de lange termijn. Het betreft dus niet zozeer alleen het korte termijn doel, zoals gewicht verliezen, minder stress of beter slapen, maar een groeiend bewustzijn van eigen regie op veerkracht en welbevinden. Belangrijke vragen zijn dan: "Wat is voor mij belangrijk als het aankomt op mijn gezondheid? Wat zou ik willen veranderen? En wat kan een eerste stap zijn?" Daarbij zijn eigen verantwoordelijkheid en het versterken van weerbaarheid en veerkracht uitgangspunten. Dit vraagt een andere inzet van professionals, omdat de inwoner centraal staat en waar deze aan wil werken.

Voorzieningen werken samen bij de ondersteuning van inwoners



Waar mogelijk doen mensen dingen samen: dit zorgt voor versterking van netwerken en inclusie. Van belang is dat partners elkaars werk kennen en elkaar weten te vinden. Zodat ieder vanuit eigen kracht en expertise kan werken. En er geen overlap of hiaten ontstaan. Ook zorgt dit voor een soepele op- en afschaling van ondersteuning.

Activiteiten

- De gemeente faciliteert samenwerking tussen partners door regelmatig themabijeenkomsten te organiseren. We stimuleren professionals uit de eerstelijnszorg om actiever doorverwijzen naar de preventieve activiteiten in de sociale basis. Het gaat onder andere om huisartsen, fysiotherapeuten en de wijkverpleegkundigen. Hierdoor creëren we een stevige infrastructuur. Zodat samenwerking vanzelfsprekend wordt.
- Daarnaast stimuleren we als gemeente co-creatie en participatie van inwoners. Als gemeente faciliteren en ondersteunen we organisaties, inwoners en initiatieven om bij te dragen aan

gezamenlijke ambitie vanuit hun expertise. Hiervoor faciliteren we samenwerking, communicatie en heldere informatie.

- Binnen de gemeente maken we intern nog meer de verbinding tussen de verschillende beleidsterreinen (Wmo/jeugd/preventie, participatie en inkomen, ruimtelijke ontwikkeling, openbare ruimte, financiën, veiligheid en milieu).
- We werken kerngericht: maatwerk en verschillen per kern zijn mogelijk. Als gemeente bedenken we zelf geen projecten maar verbinden we verschillende initiatieven en projecten en maken ze zichtbaar. Hiervoor werken we aan een sociale kaart.

Opdracht aan samenwerkingspartners

Alles wat we via de samenwerkingspartners in het kader van preventie financieren, moet bijdragen aan de in dit beleidsplan genoemde doelen en thema's. Om het aanbod dat we financieren te optimaliseren, zetten we in overleg met de partners de volgende stappen:

- We kijken of het huidige aanbod voldoende bijdraagt aan de doelen. Dit kan betekenen dat sommige activiteiten niet meer uitgevoerd worden.
- We inventariseren welke aanvullende activiteiten nodig zijn om de doelen te realiseren.
- We bepalen welke activiteiten prioriteit hebben, passend binnen de (financiële) kaders van de gemeente.

Op basis daarvan willen we met elkaar de doelen en activiteiten verder uitwerken in indicatoren.

Integraal onderdeel van de samenwerking is de onderlinge communicatie tussen de samenwerkingspartners. Ook hierover maken we vooraf goede afspraken, omdat een gebrekkige communicatie een van de belangrijkste factoren blijkt te zijn waarom samenwerkingsprocessen niet goed lopen. Daarom is dit een van onze procesdoelen.

Randvoorwaarden en werkwijze

Om de samenwerking te laten slagen zijn de volgende randvoorwaarden en afspraken gemaakt:

- afspraken gelden voor een periode van 4 jaar (2022 tot ultimo 2025). De onderwerpen van de afspraken kunnen jaarlijks worden bijgesteld indien ontwikkelingen daar aanleiding toe geven;
- Voor aanvang van elk kalenderjaar wordt afgesproken welke onderwerpen prioriteit hebben. Deze onderwerpen worden door de uitvoerende partners vertaald in een concrete uitvoeringsagenda voor het komende jaar;
- Om de samenwerking te bevorderen wordt twee keer per jaar een bestuurlijk overleg gepland tussen de gemeente en de uitvoerende partners in het voorveld;
- We zorgen voor gezamenlijk afgestemde communicatie over de activiteiten (communicatieplanning). In de gemeente Dalfsen zijn zeer veel activiteiten en projecten. Het is essentieel dat alle partners uit de sociale basis hierover goed communiceren. Projecten en activiteiten worden zichtbaar gemaakt op een sociale kaart. Daarnaast vragen wij van de partners dat zij communicatie altijd onderdeel laten zijn van hun activiteiten en plannen;
- Deze afspraken worden vastgelegd in een beschikking.

Uitvoering via wijkaanpak

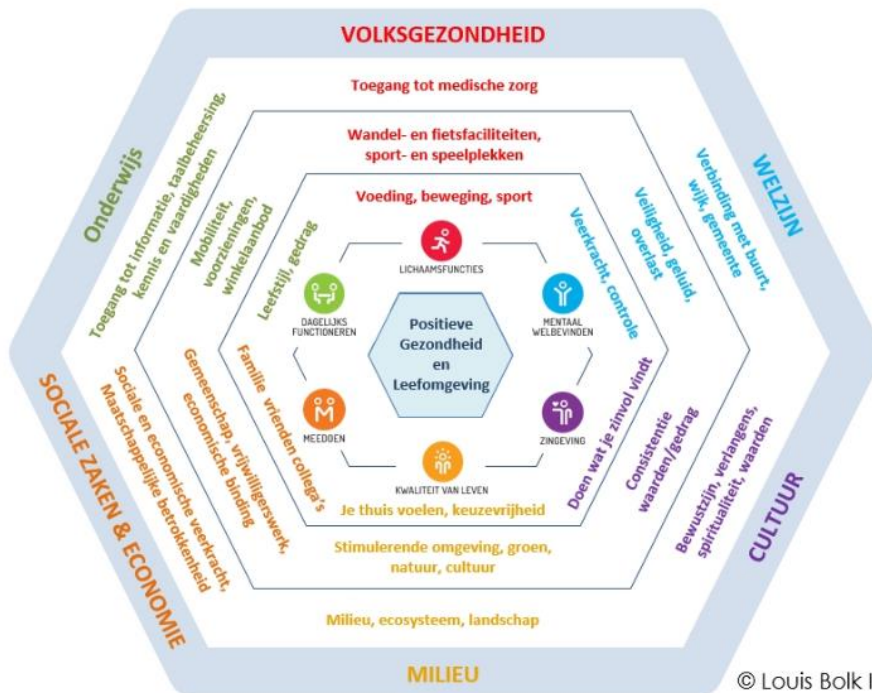
Samen met inwoners geven we uitvoering aan het preventiebeleid. Met elkaar bespreken we hoe de omgeving aangepast kan worden om zo goed mogelijk bij te dragen aan de genoemde preventieve doelen. En kan uitvoering van plannen plaatsvinden samen met inwoners. Dit zorgt voor draagvlak en haalbaarheid. Het samen monitoren van het uitvoeren van de plannen hoort hier ook bij.

Er zijn al enkele instrumenten ontwikkeld voor een wijkaanpak. We willen kijken hoe Positieve Gezondheid hierin leidend kan zijn. En experimenteren met wat in Dalfsen een goede manier voor deze gesprekken is. We starten met een pilot en zoeken hierbij aansluiting met de ontwikkelingen binnen het ruimtelijk domein (IBOR, Omgevingsvisie). Een belangrijke ontwikkeling hierbij is het werken met een gebiedsmanager.

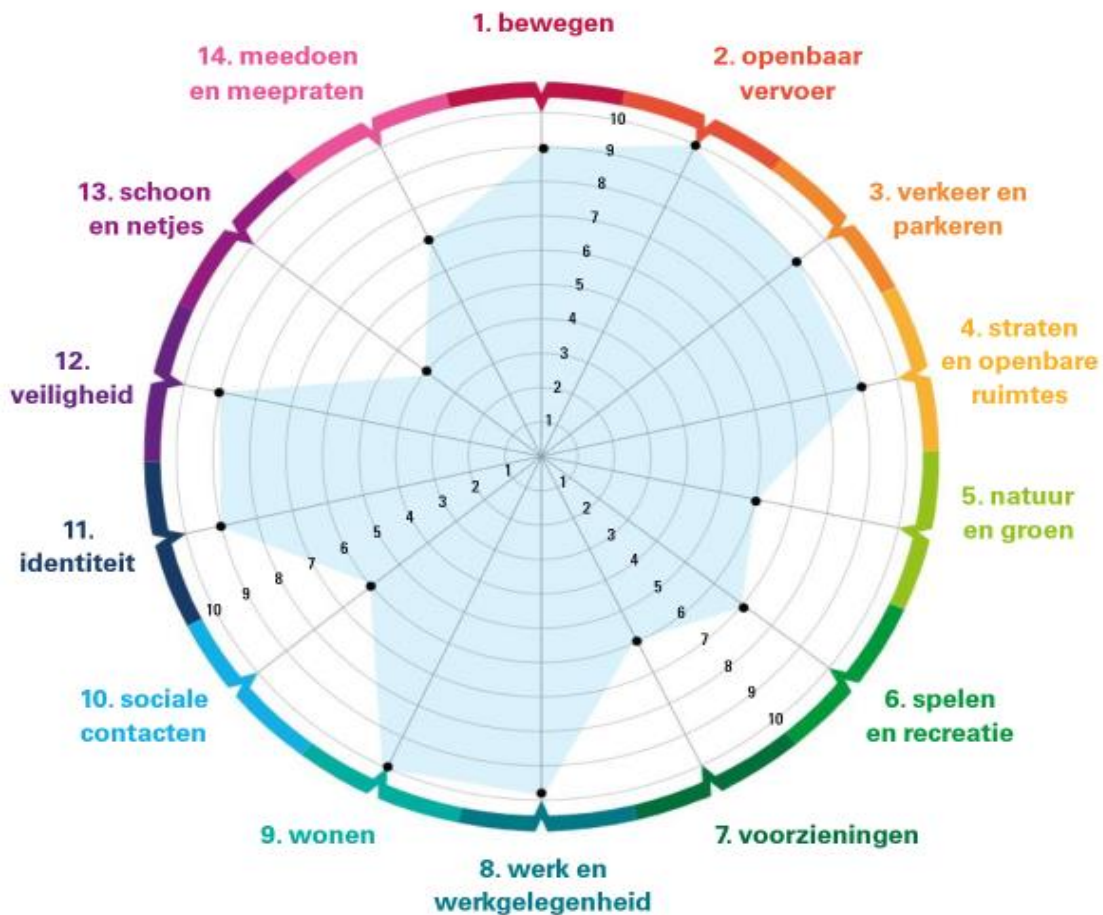
In het schema op de volgende pagina is te zien aan welke onderwerpen je kunt denken op het gebied van de zes onderdelen van Positieve Gezondheid op wijkniveau.

Ook de leefplekmeter is een instrument dat we in kunnen zetten om het gesprek met inwoners te voeren over hun omgeving.

Integraal model voor Positieve Gezondheid en Leefomgeving (voorbeeldinvulling)



DE LEEFPLEKMETER



Bron: gezondin.nu: leefplekmeter

6 Wat gaat het kosten

De basis van het beleidsplan wordt gevormd door de budgetten zoals die zijn opgenomen in de begroting. Daarnaast is met ingang van 2022 een taakstelling opgelegd voor een deel van het preventiebeleid. Naast de hieronder genoemde partners dragen ook andere onderdelen bij aan de sociale basis, zoals de Kulturhusen en Voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

Inhoudelijk budget:

Beleid	Budget 2021	Budget na taakstelling; vanaf 2022
Saam welzijn (inclusief mantelzorg, vrijwilligers) Jeugd en jongerenwerk Project Lang leve thuis	€ 1.139.091,- € 7.500 € 20.000,-	€ 1.091.591,- (incl. jeugd en jongerenwerk) € 20.000,-
Publieke gezondheid (GGD) Consultatiebureau Lemelerveld en Nieuwleusen	€ 1.146.036,-	€ 1.146.036,-
Bibliotheek	€ 747.000,-	2022: € 747.000,- 2023 ev: € 709.670,-
Mee	€ 115.000,-	€ 109.250,-
De Kern maatschappelijk werk Homestart	€ 340.568,- € 32.000,-	€ 319.643,-
Cultuur	€ 220.000,-	€ 220.000,-
Tactus preventieve inzet	€ 15.000,-	€ 14.174,-
Impluz	€ 16.549,-	€ 16.549,-
Verzekering vrijwilligers	€ 4.024,-	€ 4.024,-
Een leven lang bewegen en sporten (inclusief subsidie voor jeugdleden, exclusief inzet buurtsportcoaches)	€ 43.989,-	€ 43.989,-
Mantelzorgwaardering	€ 76.000,-	€ 76.000,-
Totaal budget	€ 3.922.757,-	2022: € 3.808.256,- 2023 ev: € 3.770.926,-

Uitvoeringsbudget:

Om het preventiebeleid uit te voeren, is een investering nodig voor de volgende onderdelen:

- Eenduidiger communiceren
- Sturen op samenwerking en co-creatie
- Werken met Positieve Gezondheid
- Data-ondersteund werken

Binnen de beschikbare uren kan niet alles uitgevoerd worden. Dit vraagt om prioritering van inzet van medewerkers van de gemeente, die we meenemen in de doorontwikkeling van de afdeling Maatschappelijke Ondersteuning. Daarnaast vraagt dit ook om een budget voor communicatie en trainingen over Positieve Gezondheid. Ook de mogelijkheid om de start van gezamenlijke projecten te financieren is wenselijk, zo blijkt ook uit de evaluatie van de innovatieve preventieprojecten. Hierdoor is die start niet afhankelijk van een financieringsaanvraag.

7 Sturing en monitoring

Algemeen

De gemeente Dalfsen monitort, stimuleert en faciliteert waar nodig om het preventiebeleid en de te behalen resultaten daarbinnen te verbeteren. Monitoring doen we samen met de de partners. Door hen te vragen om jaarlijks (op basis van data en kwalitatief) een terugkoppeling te geven van de activiteiten die ze uitvoeren en hoe deze bijdragen aan de doelen die in dit beleidsplan staan beschreven. Zo bepalen we of het aanbod misschien moet worden aangescherpt. Gezamenlijke sturing bleek bij de innovatieve preventieprojecten een belangrijke voorwaarde voor het halen van de doelen.

Er is niet altijd één op één een relatie te vinden tussen een preventieve interventie en een maatschappelijk resultaat. Daarom wordt bij de monitoring gebruik gemaakt van bijvoorbeeld het aantal bereikte personen bij een project of wordt er op basis van gesprekken met inwoners een beeld geschetst van de effecten van een project. Daarnaast kunnen externe factoren het maatschappelijk resultaat beïnvloeden, bijvoorbeeld een recessie of Corona. Daarover blijven we met elkaar in gesprek.

Monitoring en evaluatie

We werken de samenwerking de komende jaren verder uit door met elkaar in gesprek te blijven. De partners wordt gevraagd om jaarlijks een terugkoppeling te geven van de activiteiten die ze uitvoeren en hoe deze bijdragen aan de doelen die in dit beleidsplan staan beschreven. Dit gebeurt op basis van vast te stellen indicatoren. Indien de ontwikkelingen dit vragen, kunnen we hierdoor tijdig de plannen bijstellen.

We evalueren in hoeverre de doelen behaald zijn. Hiervoor leveren de partners in hun jaarlijkse verantwoording of in de projectverantwoording input op de volgende punten:

- Hebben de resultaten bijdragen aan de vooraf gestelde doelen?
- Wat is het bereik geweest van de interventie(s): hoeveel mensen zijn er bereikt?
- Werden de interventies uitgevoerd zoals bedoeld?
- Wat waren succes- en faalfactoren in de uitvoering; wat kan er eventueel verbeterd worden?
- Hoe verliep de samenwerking? Wat waren de succes- en faalfactoren; wat kan er verbeterd worden?

Bij de monitoring zetten we ook narratieve (vertellen) en kwalitatieve methoden van evalueren in. Vanuit verschillende perspectieven worden verhalen opgehaald over ervaringen en wat de betrokkenen belangrijk vinden. We maken gebruik van bijvoorbeeld storytelling en outcome-monitoring. Een organisatie kan natuurlijk ook cliëntenpanels betrekken bij een programma of bij activiteiten.

De evaluatie van het totale beleidsplan gebeurt op basis van de vierjarige burgerpeiling.

8 Bronnen

[Positieve gezondheid - Institute for Positive Health \(IPH\)](#)

[Sociale-Kwaliteit-in-de-Sociale-Basis-.pdf \(socialevraagstukken.nl\)](#)

https://www.waarstaatjegemeente.nl/Jive/ViewerReportContents.ashx?report=wsig_bp_benchmark&inp_geo=gemeente_148

[Jive - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein - Wijkprofiel \(waarstaatjegemeente.nl\)](#)

Zorgalliantie Zwolle https://www.zorgalliantiezwolle.nl/wp-content/uploads/2020/08/Regiobeeld-regio-Zwolle_Definitief.pdf

[Samenwerkingsagenda zilveren kruis en gemeenten IJssel-Vecht](#)

www.Omgevingsvisiedalfsen.nl

<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-02/De-sociale-basis-het-investeren-waard.pdf>

[Overzicht kernindicatoren sport en bewegen | Sport en bewegen in cijfers](#)

RIVM: <https://www.rivm.nl/nieuws/corona-effecten-op-termijn-vooral-voor-kwetsbare-groepen-ingrijpend>

<https://www.pharos.nl/factsheets/sociaaleconomische-gezondheidsverschillen-segv/>

[cf5d40d41848756250bc4cad5f1cc950.png \(1358x1920\) \(adema-architecten.nl\)](#)

[Leefplekmeter_handleiding_groepsgesprek.pdf \(gezondin.nu\)](#)

[Strategisch document sociale basis Dalfsen vs 18112020.pdf](#)

9 Bijlage

Bijlage 1 Strategisch paper

Bijlage 2 Ontwikkelproces

Bijlage 3 Verslagen expertmeetings

Bijlage 4 Kaarten

Bijlage 5 Korte samenvatting preventiebeleid



Toekomstbestendige sterke sociale basis

november 2020
Riette Janssen, Machteld Koelewijn
Classificatie: Vertrouwelijk

**Geïndiceerde
zorgaanbieders**

Toegang / wijkteam

Georganiseerd Formeel

Onderwijs
Sport
Gezondheid
Cultuur
Welzijn

Georganiseerd Informeel

Inwoners-organisaties
Kerken, moskeeën
Ouderenbonden
Sportverenigingen

Informeel

Het gezin
De straat
De buurt

Sociale Basis

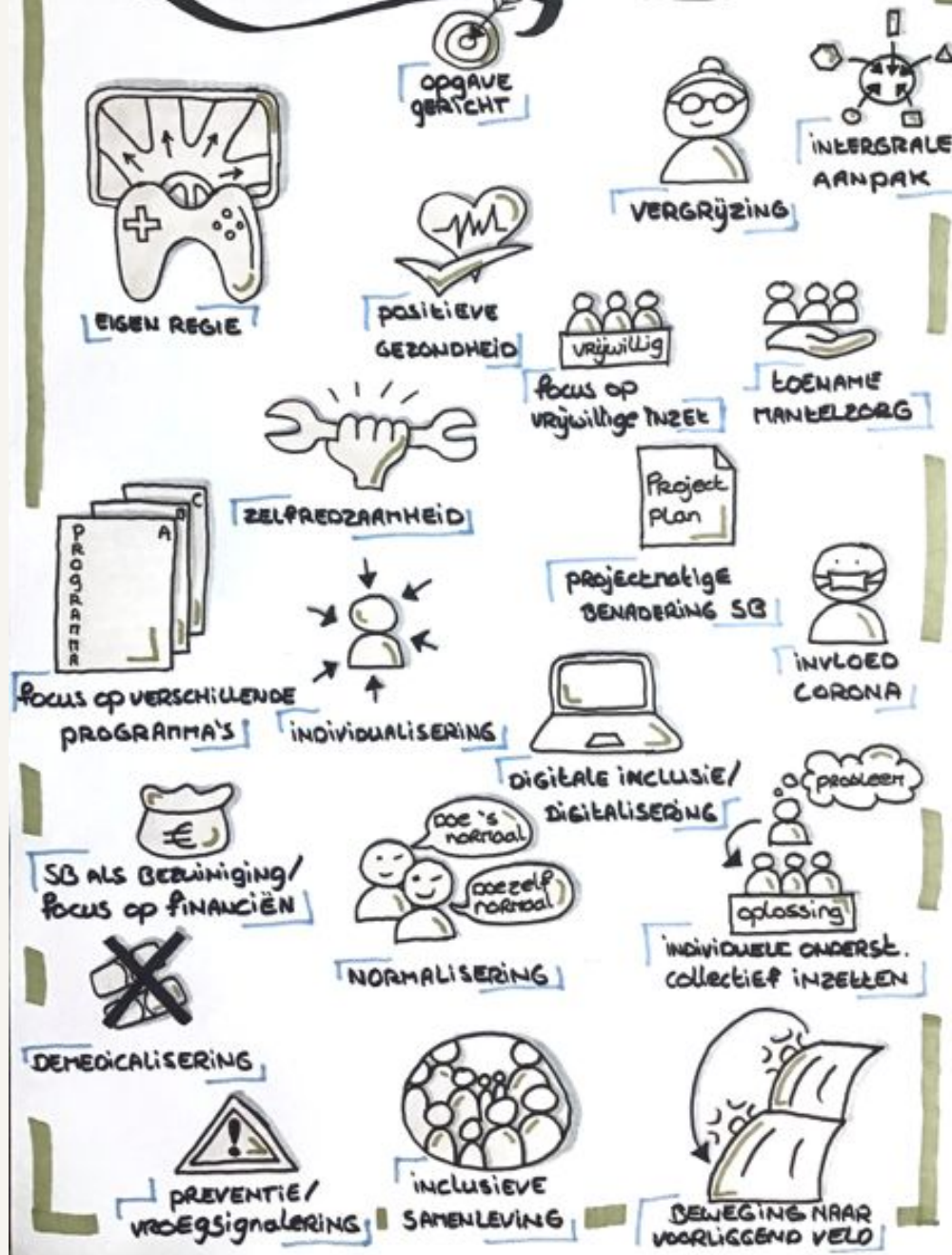
BMC

YACHT GROUP

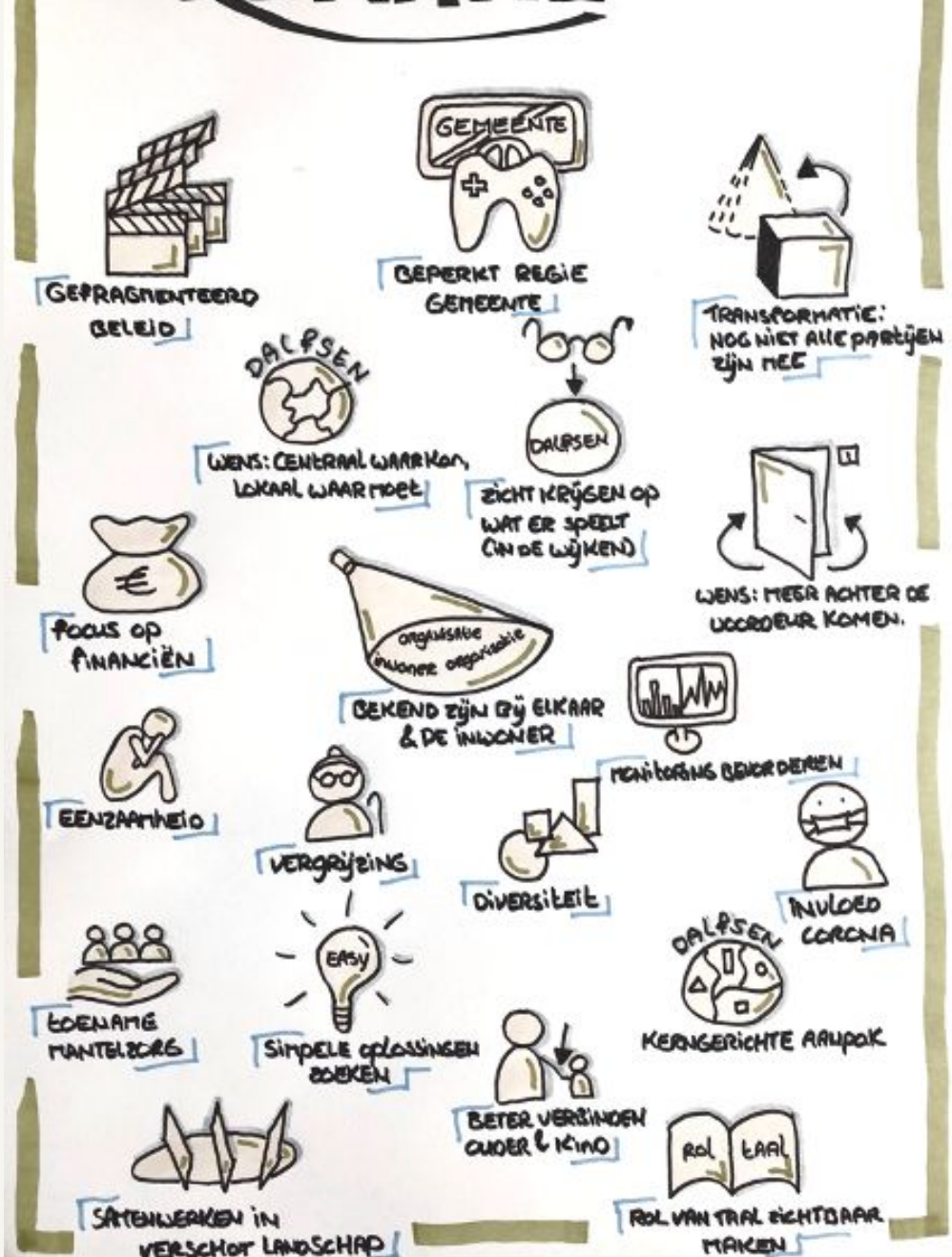
Structuur strategisch document

1. Landelijke en lokale ontwikkelingen
2. Partnership 'versterken sociale basis'
3. Opgave centraal
4. Gezamenlijke uitgangspunten bij opgavegerichte aanpak en werkwijze
5. Prioritaire thema's
6. Infopunten als vliegwiel
7. Samenwerking maatschappelijke partners #Hoedan
8. Vervolg in het proces

LANDELIJK



LOKAAL



Partnership 'Versterken sociale basis'

PACT tussen verbonden partijen

- Deze vijf partijen* kennen elkaar en elkaars expertise en werken vanuit ieders eigen kracht, die gebundeld wordt, samen vanuit concrete maatschappelijke opgaven** gericht op het belang van de inwoners van Dalfsen.

* *Saam Welzijn*

* *de Kern | maatschappelijk werk*

* *GGD (JGZ)*

* *Bibliotheek*

* *MEE*

** *ism Gemeente Dalfsen*



De opgave

Een sterke sociale basis in de gemeente Dalfsen waarin inwoners een regierol kunnen nemen.

Zelfstandig daar waar kan, zorg, hulp en ondersteuning daar waar moet.



Uitgangspunten bij opgavegerichte aanpak en werkwijze

- ❑ Vraaggericht werken waarbij uitgegaan wordt van mogelijkheden en kansen (positieve gezondheid/ transformatie gedachtengoed Bert Wienen);
- ❑ Afschalen van zorg daar waar mogelijk door een alternatief van(uit) preventie;
- ❑ Behoefte van inwoners ophalen in de wijken en dat blijven doen (niet eenmalig);
- ❑ Inzetten op life-events van inwoners;
- ❑ Focus op jeugd en kinderen: integraliteit creëren tussen beleid en de praktijk.
- ❑ Duurzaam projecten bundelen en informatie delen d.m.v. bijvoorbeeld het uitvoeren van data-analyses;
- ❑ ‘Laaghangend fruit’ zien en plukken om op die manier een beweging in gang te zetten.

Prioritaire thema's

- Armoede
- Taal en laaggeletterdheid
- Jeugd en kinderen
- Eenzaamheid
- Dementie
- Mantelzorg
- Wonen, welzijn, zorg
- Statushouders

wetgeving 2021



wetgeving 2021

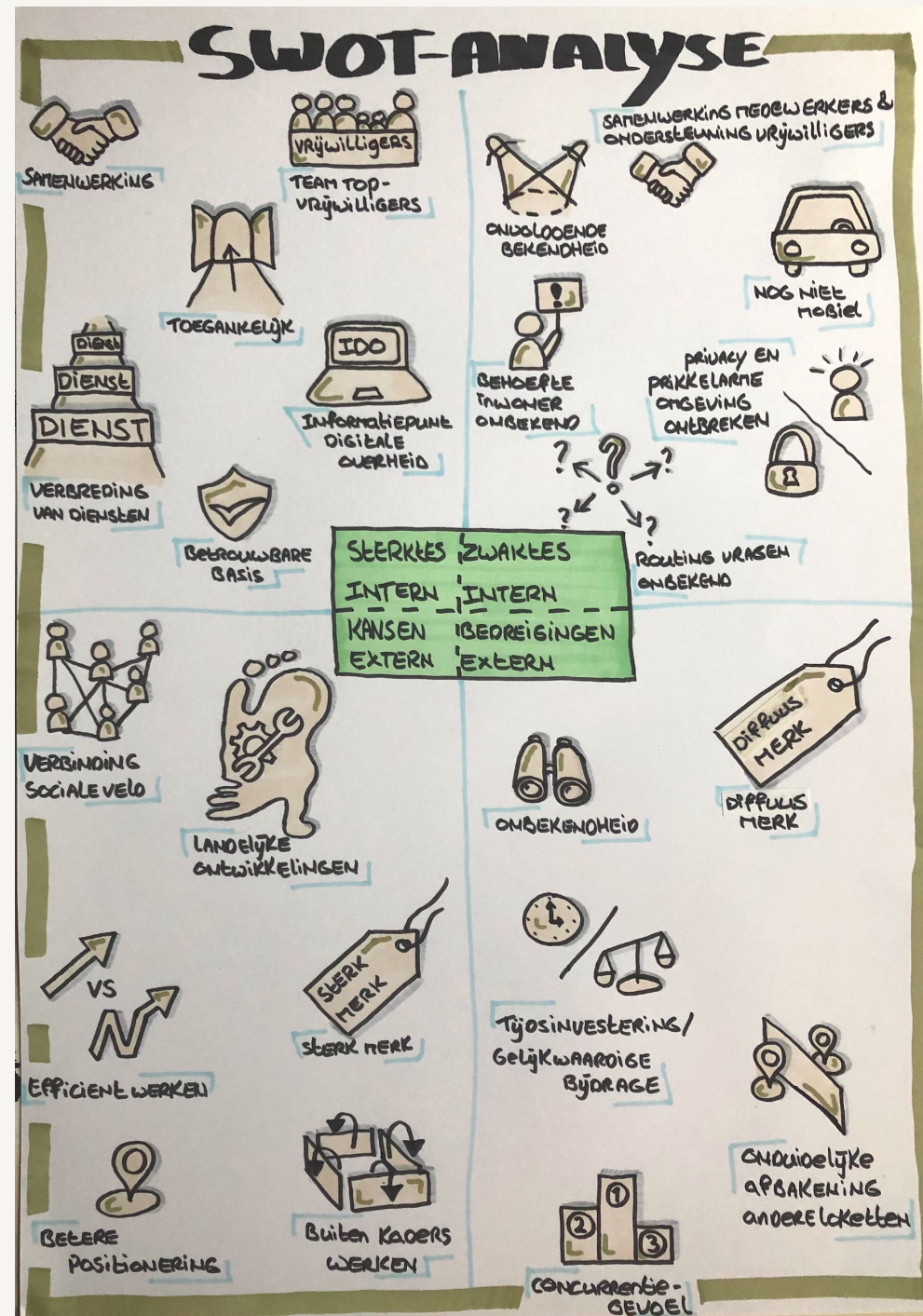


wetgeving 2021

Infopunten als vliegwiel

- Doorontwikkeling
- Versterking
- Uitbreiding

Subsidieaanvraag Provincie in het kader van programma 'Leefbaar Platteland'



Afspraken binnen het partnership:

- vanuit beschikbare middelen het ter hand nemen van projecten binnen de geformuleerde prioritaire thema's (in samenspraak met de gemeente);
- medewerkers vanuit de eigen organisatie meenemen in deze manier van denken en samenwerken (standaard onderdeel van de projectplannen);
- uitwerking van prioritaire thema's in gezamenlijk projectplannen die bijdragen aan een sterke sociale basis;
- uitkristalliseren van de toegevoegde waarde van partners en hun specifieke expertise.

Vervolgstappen in het proces

Spoor 1

- Input wordt meegenomen in de ontwikkeling van het preventiebeleid door de gemeente Dalfsen

Spoor 2

- Presentatie aan de gemeente Dalfsen (ambtelijk en bestuurlijk) door maatschappelijke partners.
 - voorbeelden van projecten waaruit de samenwerking en inzet op een sterke sociale basis blijkt en/of nader verkent worden
 - inzoomen op de kansen die de infopunten bieden als vliegwiel voor een toekomstbestendige sociale basis.

Bijlage 2 Ontwikkelproces

Startnotitie

Op 8 februari 2021 is de startnotitie Preventiebeleid in de raadscommissie besproken. De input vanuit deze bespreking is meegenomen in dit beleidsplan.

In de startnotitie is aangegeven dat we preventiebeleid opstellen via twee fasen.

Fase 1: definiëren nieuw preventiebeleid in relatie tot de overige beleidsterreinen met focus op alle inwoners van de gemeente Dalfsen en specifieke doelgroepen. Dit aan de hand van de volgende sporen:

1. Strategie voor de komende 5 jaren van de basisvoorzieningen in de gemeente Dalfsen beschreven in een strategisch paper dat door partners is opgesteld
2. Vertaling van de uitkomsten van de omgevingsvisie naar nieuw Preventiebeleid.
3. Evaluaties: welzijnsbeleid, innovatieve projecten, mantelzorg- en vrijwilligersbeleid, gezondheidsbeleid, plan van aanpak Thuis in Dalfsen.
4. Doelstellingen op gezondheid in de fysieke leefomgeving (Omgevingswet en IBOR,
5. Pilots voor de inrichting van de toegang. Bij de doorontwikkeling van de toegang wordt niet gewerkt met pilots maar wordt aan de hand van de opgestelde visie samengewerkt om deze visie verder vorm te geven. Hiervoor is input opgehaald bij inwoners en professionals. Ook deze informatie is meegenomen in dit beleidsplan.

Fase 2 wordt opgepakt na vaststelling en vormgeving van dit beleidsplan. Daarbij gaat het om activiteiten gericht op de onderdelen geïndiceerde en zorggerelateerde preventie. Dit doen wij onder andere via gesprekken met de verschillende stakeholders. Hiervoor moet eerst de basis staan.

Raadpleging inwoners

Informatie van inwoners

In de trajecten rondom de omgevingsvisie en de toekomstvisie is veel informatie door inwoners opgehaald. Deze informatie is ook bruikbaar voor het preventiebeleid. Zo is gevraagd aan inwoners wat belangrijke thema's zijn waar de gemeente aandacht aan moet besteden. Van de 360 mensen vonden de meeste mensen (190) dat extra aandacht door de gemeenten moet worden besteed aan natuur en groen, en daarna (143 mensen) aan wonen. Ook duurzaamheid en klimaat (130 mensen) werd als belangrijk gezien. Zorg en welzijn en bereikbaarheid van de kernen en voorzieningen werden door 118 mensen als belangrijk aangegeven. Het is belangrijk dat mensen in hun nabije omgeving plekken hebben waar ze elkaar kunnen ontmoeten. Overige punten in relatie tot preventie waren sport en bewegen (68), onderwijs en kinderopvang (54) en ontmoetingsplekken (34 mensen). Tot slot werden onder 'overige onderwerpen waar de gemeente aandacht aan moet schenken' de onderwerpen cultuur, ouderen en jeugdbeleid, sociale cohesie, veiligheid en leefbaarheid van het platteland benoemd. Al deze onderwerpen hebben raakvlakken met preventie.

Een goede bereikbaarheid van voorzieningen werd belangrijk gevonden. Als het gaat om het stimuleren van de gezondheid, vinden inwoners de volgende maatregelen belangrijk:

- Het aanleggen van meer fiets- en voetpaden
- meer veilige plekken die als prettig worden ervaren omdat het er bijvoorbeeld rustig, mooi en schoon is
- spelen op straat fijn en veiliger maken door doorgaande autoroutes door woongebieden te voorkomen en
- meer snelle fietsverbindingen tussen kernen aanleggen zodat mensen vaker de fiets pakken.

Saam Welzijn heeft in het voorjaar ca. 250 gesprekken gehad met willekeurige inwoners bij de voordeur. Dit gebeurde met behulp van de Saam Welzijn bus. Ook hieruit is veel informatie gekomen over de behoeften van inwoners. Veel mensen zijn tevreden en zelfredzaam. Sommige mensen hebben een ondersteuningsbehoefte en zij konden door het bezoek worden doorgeleid naar De Kern of mantelzorgondersteuning. Maar ook Saam Welzijn zelf houdt na het gesprek soms een vinger aan de pols in het kader van het opbouw- of ouderenwerk. De bezoeken worden grotendeels op prijs gesteld: er is door Corona behoefte aan contact.

Participatieraad

De Participatieraad is betrokken. Leden van de Participatieraad hebben deelgenomen aan de expertmeetings per thema. Daarnaast is het proces en de eerste opzet van het beleidsplan ambtelijk toegelicht op 10 mei 2021 in de algemene vergadering. Punten die werden aangereikt zijn de vraag in hoeverre zelfstandigheid voor iedereen mogelijk is, hoe te werken aan basisvaardigheden en met name het belang van vroegsignalering bij groepen die dat nodig hebben (nieuwkomers, mensen met schulden, ouderen die niet digitaal vaardig zijn, jeugd op school als vindplaats, mensen met een ggz achtergrond). En hoe de inwoners verder bij dit beleid te betrekken.

Pilot wijkgerichte aanpak

Er is een pilot opgestart om op basis van wijkprofielen te komen tot een stevige samenwerking in het verbeteren van leefbaarheid. Doel is in gesprek zijn met de maatschappelijke partners en inwoners het verhaal achter de cijfers te krijgen. En te achterhalen waar bij de inwoners behoefte aan is. Op basis hiervan bepalen we samen welke acties nodig zijn om het resultaat te verbeteren. Via deze aanpak wordt de inwoner actief betrokken bij het preventiebeleid in zijn eigen leefomgeving en wordt de samenwerking (binnen de sociale basis) tussen de partners versterkt. Zie verder hoofdstuk 7 over het uitvoeren van het preventiebeleid, waarbij inwoners actief worden betrokken.

Ontwikkelproces met partners

Strategisch paper Toekomstbestendige sterke sociale basis

MEE cliëntondersteuning, Saam welzijn, De Kern maatschappelijk werk, de GGD en de bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen hebben samen een strategisch paper opgesteld. Deze partners vormen samen (grotendeels) de sociale basis in de gemeente Dalfsen. De partners hebben in 2019 en 2020 bijeenkomsten gehouden die hebben geleid tot inzicht in en afstemming van noodzakelijke activiteiten om de toekomstbestendige brede sociale basis en daarmee preventie in Dalfsen te versterken. Hieruit is een strategisch paper voortgekomen. De verweving van de preventieve taken draagt bij aan een efficiënt ingerichte sociale basis waarin wordt samengewerkt en geen dingen dubbel worden gedaan of niet worden gedaan omdat het onduidelijk is wie wat doet.

Er zijn acht thema's benoemd: Armoede, Jeugd en kinderen, Taal en Laaggeletterdheid, Eenzaamheid, Dementie, Mantelzorg, Wonen, welzijn, zorg en Statushouders. Op het thema Jeugd en kinderen is in 2021 de samenwerking op projectniveau inmiddels versterkt. Ook rondom de Infopunten, die gezien worden als vliegwiel voor een toekomstbestendige sociale basis, wordt vanaf 2021 stevig gezamenlijk ingezet. Voor deze onderwerpen zijn gezamenlijke projectplannen opgesteld.

Expertmeetings

Op basis van de acht thema's die door de partners in de sociale basis zijn benoemd, zijn zes expertmeetings gehouden. Daarvoor hebben relevante partners een uitnodiging ontvangen om mee te praten over een of meer specifieke thema's. Deze thema's komen in dit beleidsplan expliciet aan de orde. Het gaan om Financieel gezond, Opvoeden en opgroeien, Basisvaardigheden, Gezondheid en Zorg, Mantelzorg en Vitale woon- en leefomgeving. We hebben op deze relevante thema's breed uitgenodigd onder professionals, vrijwilligersorganisaties en de participatieraad. De informatie uit deze bijeenkomsten heeft geleid tot de doelen in dit beleidsplan.

Datasturing

Om te sturen op de doelen in dit preventiebeleid hebben we gegevens nodig over hoe het er op dit moment voorstaat in de gemeente Dalfsen. Er is daarom een start gemaakt met het bundelen van data ten behoeve van het preventiebeleid. Hiervoor hebben we de gezondheidsmonitor van de GGD IJsselland gebruikt. Ook hebben we de gemeentelijke monitor sociaal domein van de VNG (Waarstaatjegemeente.nl) gebruikt. En tevens hebben we data van de gemeente zelf benut. Dit heeft geleid tot enkele kaarten. Een aantal cijfers is per kern en een cijfers hebben betrekking op de hele gemeente Dalfsen. Daarnaast werken we aan het opzetten van wijkprofielen. Dit wordt verder vorm gegeven via de aan te stellen gebiedsmanagers. Er is geconstateerd dat er relatief weinig informatie beschikbaar is op buurtniveau vanuit de GGD IJsselland. Dalfsen wordt in de IJssellandscan verdeeld in de drie grote gebieden; voor het preventiebeleid zijn deze echter niet gedetailleerd genoeg. We staan nog aan het begin van deze sturing op data, vandaar dat we experimenteren met een wijkgerichte aanpak, zie hieronder. Zo proberen we meer helderheid te krijgen over wat de cijfers betekenen. Dit doen we door hierover het gesprek met elkaar aan te gaan.

Bijlage 3 Verslagen expertmeetings

Financieel gezond 19 april 2021

Deelnemende organisaties:

Saam Welzijn, VechtHorst, Voedselbank, Vluchtelingenwerk, De Kern maatschappelijk werk, Participatieraad, Platform Boer en Toekomst in het Vechtdal.

Geïnformeerde organisaties: Humanitas.

Doel: expertise ophalen. Met elkaar verkennen waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar als het gaat om preventie op het thema opvoeden en opgroeien.

Preventiebeleid: In het kader van het preventiebeleid willen we meer inzetten op specifieke thema's, zoals financieel gezond. Verschillende partners in het voorveld, namelijk Saam Welzijn, MEE Cliëntondersteuning, De Kern Maatschappelijk werk, de Bibliotheek en de GGD, hebben een gezamenlijk strategisch paper opgesteld. In dit paper zijn verschillende kernthema's benoemd, waaronder armoede.

Toelichting thema: Bij Financieel gezond gaat het erom dat inwoners hun inkomsten en uitgaven in een goede balans kunnen houden. Het mooiste is dat inwoners deze inkomsten hebben via werk. Het duurzaam deelnemen aan de arbeidsmarkt biedt meer dan alleen geld; namelijk sociale contacten, zingeving, dagritme en dergelijke.

Maar het gaat niet alleen om werk. Wel of geen werk, het kunnen omgaan met geld en het op orde hebben van je financiën is altijd belangrijk. Het gaat dan om bepaalde administratieve en financiële (basis)vaardigheden. Maar ook de vaardigheid hulp te vragen als je die nodig hebt. Tevens betekent werk niet per definitie dat je meer geld te besteden hebt. Zo kan het zijn dat iemand net teveel verdient om in aanmerking te komen voor diverse ondersteunende regelingen. We noemen dat de armoedeval.

In het kader van preventie is het belangrijk dat iedereen zich bewust is van het belang van financieel gezond zijn. Ook het inzetten op vroegtijdig herkennen en aanpakken van schuldenproblematiek hoort bij preventie. Daarbij gaat het om het signaleren van (problematische) schulden. Iets wat mensen vaak niet aan anderen willen laten blijken. Het vroegtijdig signaleren hiervan is bedoeld om te kunnen ondersteunen om erger te voorkomen.

Wanneer mensen het niet op eigen kracht redden, kunnen zij in hun eigen netwerk ondersteuning vragen. Daarnaast is ondersteuning mogelijk van professionals, wanneer het netwerk onvoldoende kan bieden.

Wat gaat er goed

- Weinig inwoners in de problemen, met de meeste mensen gaat het gelukkig goed
- Meerdere instanties om hulp te vragen, om gebruik te maken van voorzieningen
- Daar waar de problemen herkend worden, is er veel hulp beschikbaar
- Veel en goede afstemming tussen organisaties
- Goede ambtenaren op de uitvoering
- Inkomensconsulenten statushouders, verschillende organisaties werkzaam op het terrein (Humanitas, Vluchtelingenwerk spreekuur)
- Inzet van kerken

Wat kan er beter

- Helpen zoeken/vinden van beschikbare middelen voor cliënten
- Meer nieuwe huurders die geen grip op hun financiën hebben. Ook als er hulpverlening achter de voordeur is. Meer training en coaching nodig, meer inzetten op trainingen omgaan met geld.
- Vroegsignalering verbeteren
- Lotgenoten verbinden
- Meer afstemming tussen organisaties op vroegsignalering
- Administratieve lasten verminderen
- Inventariseren is nog niet realiseren
- Cliënten helpen naar de juiste middelen (potjes)

- Zijn de mogelijkheden bekend genoeg
- Zijn de instanties laagdrempelig genoeg?
- Meer eenheid in de aanpak en vroegtijdige hulp bij 'vage vragen'
- Vooral stoppen met het ontkennen; het valt bij ons allemaal wel mee. Dat helpt ook bij het overwinnen van schaamte.
- Leren van de burens
- Coaching
- Meer ondersteuning om nieuwkomers financieel zelfredzaam te maken (inclusief laaggeletterden en training in digitalisering)

Algemene punten

- Er is een convenant tussen allerlei organisaties als gemeente, corporaties, nutsbedrijven etc. Dit is een goed begin. Vervolg geven aan wat je doet als je iets signaleert, is nog lastig.
- Aantal voedselpakketten 120/150 per maand door de kerk, daar kunnen dubbelingen in zijn met voedselbankpakketten.
- Tip: leren van successen van andere gemeenten: Meppel: project "Geweldige wijk", Kampen: projecten "Financiën op koers"
- Van belang is de gezamenlijke aanpak voort te zetten. We moeten mensen verleiden tot gebruik maken van het aanbod, vraaggericht. En zo een beweging op gang krijgen. Via gesprekken van Saam bij de voordeur maar ook wijkschouw. Bekendheid van alle ondersteuningsmogelijkheden vergroten.
- 1-loketprincipe is van belang: alle burgers helpen, vanuit infopunten ook hier aandacht voor. En hoe naar de mensen toe.
- Maatwerk: nieuwkomers, statushouders kennen een taalbarrière naast interculturele communicatie: training hierin van hulpverleners. En inzetten van tolken (drempel naar hulpverlening)
- Hoe breed je je sociaal netwerk uit in je eigen wijk.
- Onze samenleving zorgt voor steeds minder zelfredzaamheid. Hier preventief aan werken is de basis.
- Mensen met LVB kan ook specifieke doelgroep zijn op dit gebied.
- Het bundelen van informatie die overal beschikbaar is. Om bijvoorbeeld risicofactoren hieruit te halen. Welke factoren leiden tot financiële problemen. Misschien als kind in schulden opgroeien. Zo krijg je bepaalde groepen in beeld.
- In alle kernen is de problematiek aanwezig, aanpak zal niet veel verschillen. Indicatie is aantal huurwoningen. Of bepaalde groepen (statushouders).

Thema's

Vroegsignalering: samenwerking tussen instanties op dit gebied is positief. Belangrijk is om ook gevolg te geven door in gesprek te gaan met iemand over wat diegene aan hulp zou kunnen gebruiken. Goed contact en vertrouwen is hierbij belangrijk. En wie kunnen nog meer signaleren (school, huisarts, caissière...).

Scholen kunnen vroegsignalering doen. En scholen kunnen jongeren signaleren die niet om kunnen gaan met geld, of kunnen risicofactoren benoemen. GGD en schoolmaatschappelijk werk kunnen link met scholen en ouders leggen. En kunnen jaarlijks dit thema bespreken. Het zou ook een vak op school kunnen zijn; budgetteren, hoe ga je met geld om, en met verleidingen en hoe zit de wereld in elkaar. Individualisering neemt toe, jeugd moet zelfstandig zijn in een wereld waar het overzicht weg is.

Ook de woningbouwcorporatie en de gemeente kunnen signaleren. Evenals Nutsbedrijven. In Hardenberg wordt na het signaal een bezoek gepland en de vraag gesteld: kan ik u ergens mee helpen? Aansluiten bij sleutelfiguren. Sleutelfiguren in de buurt die veel weten, kerken, wijkverpleging, GGD, Instanties die achter de voordeur komen, die info wordt nog onvoldoende benut. Ook verschuilen sommigen zich achter de AVG.

Vergroten vaardigheden:

Naast digitaal en administratief vaardig ook sociaal communicatieve vaardigheden: contact maken met anderen, vaardigheid om hulp te vragen.

Inzetten op de jeugd

Inzetten op jeugd om te voorkomen dat armoede van generatie op generatie voortgaat. Mogelijk via scholen (thema bespreken, lespakket, GGD en maatschappelijk werk die informeren), via banken (juniorrekening), via bewustwording bij het opvoeden.

Financieel beheer is onderdeel van reguliere opvoeding. Coaches trainen volwassenen. Basis ligt deels bij onderwijs. Maar ook bij banken, zij beheren financieel het reilen en zeilen van mensen. Hierbij speelt de AVG een rol. Maar ook om mensen het gesprek over geld durven te voeren met elkaar. Het gaat dus om opvoeden en coachen.

Vergroten van bewustwording

Bewustwording rondom bijvoorbeeld budgetteren bij iedereen en specifiek bij bepaalde doelgroepen: (buitenlandse afkomst, laaggeletterden, laag inkomen, ouderen (digitaal vaardig), mensen met minder snapkracht. Maar ook mensen die lang gewerkt hebben en ineens werkloos of mensen die scheiden en waarbij de partner alles regelde.)

Bewustwording: over hoe om te gaan met financiën en administratie, maar ook gemakkelijker praten over geld. Hoe maak je het thema geld meer bespreekbaar tussen mensen onderling.

Wat kunnen we dan doen:

- Columnist. Columns plaatsen over geld. Laagdrempeliger maken dat we over geld praten.
- Bankrekening; juniorrekening. Banken kunnen aandacht besteden aan hoe ga je met geld om.

Goed contact:

Bij het bespreken van armoede en oplossingen is een 'klik' tussen de inwoner en de vrijwilliger of professional essentieel. Eerst een aanspreekpunt, dan groeit vertrouwen in zichzelf en dan kan gebouwd worden aan zelfredzaamheid.

Wat kunnen we dan doen:

- De professionals trainen om de juiste vragen te stellen: schaamte, hoe kun je zo vragen stellen dat het niet bedreigend is maar toch de signalen binnenkrijgen. Achter de deur signaleren is moeilijker. Open vragen stellen. Dan zijn mensen bereid er iets van te zeggen. Je benoemt iets dat ze zelf als probleem ervaren. Erfbetreders hebben ook een zakelijke band. Heeft te maken met vertrouwen: wanneer gaan mensen iets vertellen, geholpen, niet controleren of veroordelen. Veel mensen hebben wantrouwen. Er hoeft geen concrete hulpvraag over financiën of administratie te komen. Maar bijvoorbeeld bij een tienermoeder de vraag breder trekken dan alleen opvoeding.

Eenvoudiger regelgeving:

Er is veel ingewikkelde regelgeving, met name wanneer je net gaat werken, moet je veel regelen. Kan dat eenvoudiger.

Interventies:

- Lobby naar landelijke politiek en hoe ondersteunen we daarbij? Signaal verder brengen dat het zo lastig is qua regels.
- Aanmelden bij voedselbank moet via een instantie gaan. Kan niet via de buurman. Lastig als tussenstap. Kijken of dat eenvoudiger kan.

Sterk netwerk stimuleren:

Familie of burens signaleren. Hoe kunnen zij dit bespreekbaar maken en iemand verder helpen?

Dit geldt zowel voor inwoner als ook de professional (netwerk van partners) om door te kunnen geleiden. Hierdoor kunnen partners vroeger signaleren. En het biedt de inwoners steun bij het omgaan met tegenslagen. De stille armoede: terugvallen op familie of burens. Daar wordt het gesignaleerd. St.

zorg om boer en tuinder zet in op burgerplicht. In de kerken had je de diaken. Loopt terug. Als er iets is, aan wie zeg ik dat dan? Erfbetreders hebben een signalerende rol maar ook een zakelijke relatie.

Iedereen zou moeten signaleren en de weg moeten kennen. Mensen vragen wat we hadden kunnen doen zodat zij geen gebruik zouden hebben hoeven maken van de Voedselbank. Mensen die gebruik maken van de voedselbank moeten regelmatig een herindicatie via hulpverlening of De Kern. Via gesprek is daar wellicht veel informatie te halen over hoe preventief te werken.

Huurachterstand als eerste signaal om op te pakken. Of aanvraag tot kwijtschelding belastingen gemeente. Dan kun je een brief sturen om uit te leggen wat er is aan ondersteuning. Bijv. budgetcoaching, thuisadministratie, schuldhulpmaat. Beter nog is een gesprek. Een brief kan bedreigend zijn of niet gelezen worden. Persoonlijk contact, liefst met iemand met vertrouwensbasis waar al contact mee is.

Als je iets constateert. Wat kun je dan. Platform in de agrarische sector heeft een telefoonnummer dat erfbetreders gebruiken om signalen te melden. Met persoon in gesprek of je er wat mee mag. Dat kan als de persoon probleem erkent. Ze hebben ook de buurtverenigingen in het buitengebied erbij betrokken.

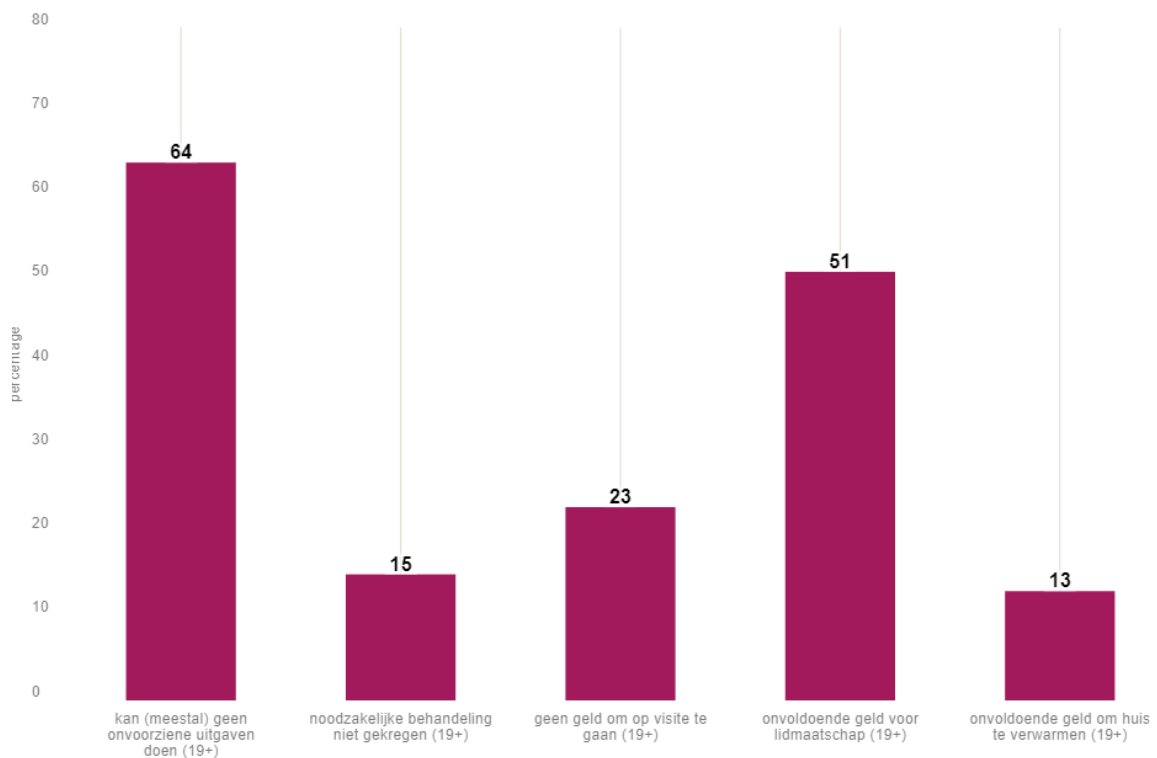
Subdoelen financieel gezond



Huidige situatie



De relatie tussen moeite met rondkomen en participatie bij volwassenen (19+) - Regio IJsselland, %



Bron: Gezondheidsmonitor GGD | 2016

Opvoeden en opgroeien

Deelnemende organisaties:

Bibliotheek, GGD, Jeugdarts GGD, Saam Welzijn, Participatieraad, directeur Basisschool en peuterspeelzaal, maatschappelijk werk De Kern, MEE, integrale vroeghulp, psychotherapeut, jeugd GGZ, Agnieten college.

Doel: met elkaar verkennen waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar als het gaat om preventie op het thema opvoeden en opgroeien.

Thema opvoeden en opgroeien

In het kader van preventiebeleid willen we meer inzetten op specifieke thema's, zoals opvoeden en opgroeien. Verschillende partners in het voorveld, namelijk Saam Welzijn, MEE Clientondersteuning, De Kern Maatschappelijk werk, de Bibliotheek en de GGD hebben een gezamenlijk strategisch paper opgesteld. In dit paper zijn verschillende kernthema's benoemd, waaronder jeugd en jongeren.

Bij opvoeden en opgroeien gaat het erom dat kinderen en jongeren gelijke kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. De intentie is dat alle jeugdigen een goede basis hebben. Op straat, op school, thuis, bij de sport, op de kinderopvang, dus in alle leefomgevingen van het kind. Wanneer er kwetsbaarheid ontstaat, willen we dit vroegtijdig signaleren en aanpakken. Hierdoor willen we voorkomen dat problemen zo groot worden dat jeugdzorg moet worden ingezet. En wanneer jeugdzorg wordt ingezet willen we dit zodanig preventief, dat dit zo kort mogelijk is en zo effectief mogelijk.

Wat gaat goed

- Er wordt samengewerkt tussen de organisaties in de gemeente (3x)
- Het staat op de kaart, men is zich bewust van het belang
- Openheid, communicatie veel, zo niet alles is mogelijk (en eigenlijk ook niet)
- Consultatiebureau goed bereikbaar en bekend voor ouders
- 90% kinderen PO lid van de bibliotheek. Goede samenwerking met scholen
- Ketenpartners vinden elkaar steeds beter
- Jongeren en hun ouders schijnen het meest gelukkigst te zijn wat zijn dan onze zorgen
- Ruimte voor nieuwe initiatieven
- Bij 'puzzelkinderen; weet de GGD het AMW goed te vinden
- Snellere actie indien nodig
- Mooie groene omgeving
- Contact tussen onderwijs en gemeentebeleid: sociale kaart (of hoort dat bij wat beter kan?)

Wat zou beter kunnen?

- Scholen zouden beter op de hoogte kunnen zijn van de sociale kaart
- Te snel inzoomen op wat niet lukt zou omgezet kunnen worden in wat wel lukt bij kinderen, ouders school en vriendjes
- Alle kinderen bereiken
- Meer aandacht voor de eerste 1000 kritieke dagen
- Nog eerder signaleren van (mogelijke) problemen
- Sneller acties en doorzetten naar zorg als op school iets wordt gesignaleerd
- Geen verwijzingen meer in Nederland! wat doe je dan als dat zo zou zijn. Ander denkkader openen.
- Meer mogelijkheden in interventies in versterken ouder-kind interactie, hechting
- Meer kennis over jeugd ggz. Nu regelmatig gekozen voor aandacht voor normaliseren, opvoeden terwijl men te weinig inzicht heeft in evt. ggz problematiek die onderliggend is.
- Minder wachtlijsten
- Nog intensiever samenwerken
- Meer **met** de kinderen en ouders spreken dan **over** hen
- Aangeven dat we niet leven in een perfecte samenleving (normaliseren)

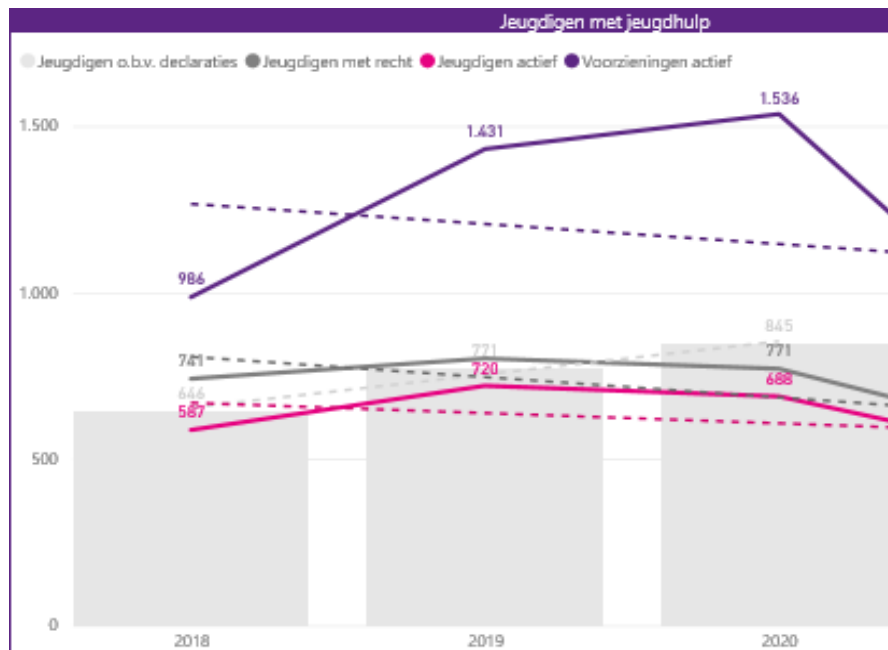
- Meer jeugd ggz in Dalfsen zelf/beter bereikbaar
- Ketenaanpak van problemen
- Nog eerder signaleren van (mogelijke) problemen
- Meer voorlichting en meer inzetten op bewustwording
- Kinderen van statushouders te weinig belicht. Weinig integratie: meer inzetten op kinderen van statushouders,
- Sterke en zwakke kinderen mixen in alles sport school buurten
- Nog intensiever samenwerken
- Aandacht voor ouders met LVB: door onvoldoende aandacht slaat hulpverlening niet aan
- I.p.v. diagnose voor kind kijken of probleem in context kan worden opgelost
- Impact van Corona kan ook voor stijging zorgen in de jeugdhulp. Daarnaast de verwachting dat er een veel groter beroep wordt gedaan op ondersteuning. Zo ook voortgezet onderwijs, met name sociale/emotionele achterstand

Huidige situatie

Hieronder volgen enkele data over dit thema. Korte inleiding preventie.

Ontwikkeling aantal jeugdigen met jeugdhulp

Het percentage unieke jeugdigen met jeugdhulp ten opzichte van het aantal jeugdigen tot 21 jaar ligt in Dalfsen de afgelopen jaren rond de 10%. In de regio varieert dit in 2020 van 5,6% tot 11,4%



De roze lijn: 'jeugdigen actief' zijn jeugdigen die daadwerkelijk jeugdzorg hebben ontvangen

De grijze lijn: 'jeugdigen met recht' zijn jeugdigen die een toewijzing voor jeugdzorg hebben ontvangen.

De paarse lijn: 'voorzieningen actief' zijn alle voorzieningen die jeugdigen ontvangen. Eén jeugdige kan meerdere voorzieningen hebben.

Leefstijl

Bewegen

89% van de jongeren gaat 5 dagen per week lopend of fietsend naar school.
85% van de jongeren sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool (in de regio 78%).
58% van de jongeren beweegt minstens 5 dagen in de week een uur (in de regio 48%).

89% van de jongeren ervaart een (zeer) goede gezondheid.

Thuisituatie

Gezinssamenstelling

	Dalflen	Regio IJsselland
Vader en moeder	83%	77%
Vader/moeder en partner	4%	5%
Co-ouders	6%	8%
Eenoudergezin	6%	8%
Anderen/zelfstandig	1%	1%

Moeite met rondkomen in thuissituatie

Nee, geen enkele moeite	77%
Nee, geen moeite maar we moeten wel opletten	21%
Ja, enige of grote moeite	2%

17% van de jongeren heeft een scheiding van ouders meegemaakt (in de regio 22%).

1% van de jongeren heeft zelf schulden.

Welke relevante thema's op het gebied van opvoeden en opgroeien zijn de komende jaren belangrijk?

Versterken van algemeen toegankelijk aanbod: Meer aandacht voor preventieve projecten. Hoe bereik je vroeg gezinnen. Onderste laag in de piramide versterken zodat probleem niet ontstaan. Het buitenspel en sociale activiteiten meer stimuleren.

Wat kunnen we doen:

- Verlengde schooldag, moet wel gefaciliteerd en laagdrempelig worden (overheidsgelden). Zodat er meer tijd is na school voor leuke dingen en zodoende schermtijd wordt verminderd?
- Gemeente zou IKC (integraal kindcentrum) uit kunnen breiden. Alles integreren.

Cultuurverschillen/ diversiteit: duurzaam (niet op projectbasis) aandacht voor diversiteit en inclusie. Kinderen moeten zich thuis voelen ook als ze een andere achtergrond hebben. Hoe verenig je culturen hierin. Voorbeeld: Herkennen van jezelf in boeken, start met ook andere cultuurgebonden namen. Kinderen van statushouders hebben een lees- en taalachterstand. Culturele verschillen leiden eveneens tot andere achterstanden. Dit schaadt het zelfvertrouwen (voorbeeld: nooit in een 8-baan gezeten, uitgelachen). De school is een aangewezen plek voor het overbruggen van verschillen, daar komen alle kinderen. Wel gemakkelijker maken voor de scholen omdat er al zoveel 'moet', bijvoorbeeld juiste soorten boeken aanbieden via de bieb.

Samenwerking/versterken keten: Coördinatie binnen het gezin: Weten al die mensen die daar komen van elkaars inzet en bestaan. Deelnemers aan de voorleesexpress gaan niet naar het Boekstart-uurtje. Taalmeter: blijkt laaggeletterdheid. Hoe leg je link met jeugd daarbinnen. Scholenmonitor: herkennen laaggeletterde ouders. Hoe kun je daarop insteken? De een weet van het kind dit, de ander dat, hoe komt het bij elkaar?

Wat kunnen we doen:

- Sociale kaart: scholen weten niet wat iedereen allemaal doet. Participatieraad heeft alle basisscholen bezocht, bleek veel onduidelijkheid, wel per kern verschillend.
- Betere informatie: maak het mensen zo makkelijk mogelijk: infographics: met welke vraag kan ik bij welke instantie terecht.
- Contact tussen school en de gemeentelijke consultants verbeteren (in Dalftsen is het minder goed dan Lemelerveld)
- Werken aan duidelijkheid van informatie (folder die ergens wordt neergelegd met vaktaal).
- Fysiek elkaar ontmoeten: meeting tussen jeugdconsultanten en IB'ers zou vaker plaats moeten vinden (1x gebeurd). Lage drempel, dus ook zorgen voor een aanspreekpunt, fysiek, een bekend gezicht op de school.

Effecten Corona: men (ouders en hulpverleners) ziet elkaar minder, gaat het gesprek niet aan. Dus nog minder helder wat er allemaal speelt.

Opvoedvaardigheden: Boekstart heeft contact met het consultatiebureau. Mamma-café in Dalftsen op initiatief van 2 vrouwen, ook boekstart in Nieuwleusen, activiteiten over gezond eten, laagdrempelig. Gestopt vanwege te weinig belangstelling, Bieb doet gezinsaanpak. Hechting tussen ouder en kind, zeker in deze tijd belangrijk. Welke interventies heb je?

Wat kunnen we doen:

- Preventief: hoe voer je een **goed gesprek** als school met een ouder, als partner voor zorg voor het kind. IB'er moet aankaarten in team en dat faciliteren.
- Werken met ervaringsdeskundigen zoals de ambassadeur laaggeletterdheid, is er ook een ambassadeur van opvoeden mogelijk? Lotgenotengroep (mama café).
- Boeken helpen om gesprek over bepaalde onderwerpen te voeren.
- Centraal aanspreekpunt op scholen dat bekend is over alle onderwerpen, schoolmaatschappelijk werk of GGD-verpleegkundige, korte lijnen voor de professional in de school, vast gezicht; echtscheidingen is thema.
- Investeren in de kinderen: veerkrachtig en sterk maken door hen goed te leren lezen (bieb kan dat versterken, leesplezier) ze zijn op scholen te bereiken, geef ze daar de tools: een leven lang leren. Van lezen word je empathischer, vergroot veerkracht.
- Door projecten intensiever aanwezig te zijn op de scholen om nadruk op het normale leven te leggen. Groepswork, bewegen op het schoolplein, lichte gesprekken. Niet alleen weerbaarheidstraining voor zwakke kinderen, maar voor iedereen. Project: meer preventie zonder agenda. Vertrouwde naam vanuit perspectief jongerenwerk normaliseren. Groepswork, buitenschools, contacten met ouders. Misschien ook in de klas. Klimaat met elkaar creëren wat normaal is. GGD IJsselland gaat onderzoek doen naar de effecten, op de klas voor kinderen en ouders. 1 school per kern.
- Vanuit GGZ-expertise meer verdiepen op gebied van hechting binnen de gemeente.
- Preventie bij ouders rond geboorte / stevig ouderschap creëren (ouderschapstrainingen) →
 - o Methodiek triple P (positief opvoeden)
 - o Voorbeeld: schooldirecteur, slaande vader niet aangeven maar juist mee in gesprek gaan

Sociale media is van belang. Jonge kinderen worden al 'zoet gehouden' met een telefoon. Heb je als ouder zicht op wat ze er mee doen?

Gameverslaving. Ook het 'geleerde' uit de games toepassen in de praktijk.

Alcohol- en drugsgebruik.

Wat is daarbij de grootste uitdaging en waarom?

Bereiken van ouders die het nodig hebben is lastig. Ouders doen niet gauw mee aan cursus, als ze het al weten dan willen ze vaak wel. Aangeven dat je iets moeilijk vindt, is ook spannend. Link met scholen bij homestart, weinig verwijzingen. Scholen signaleren. IB' er moet veel weten.

Normaliseren, wat is hier de definitie van?

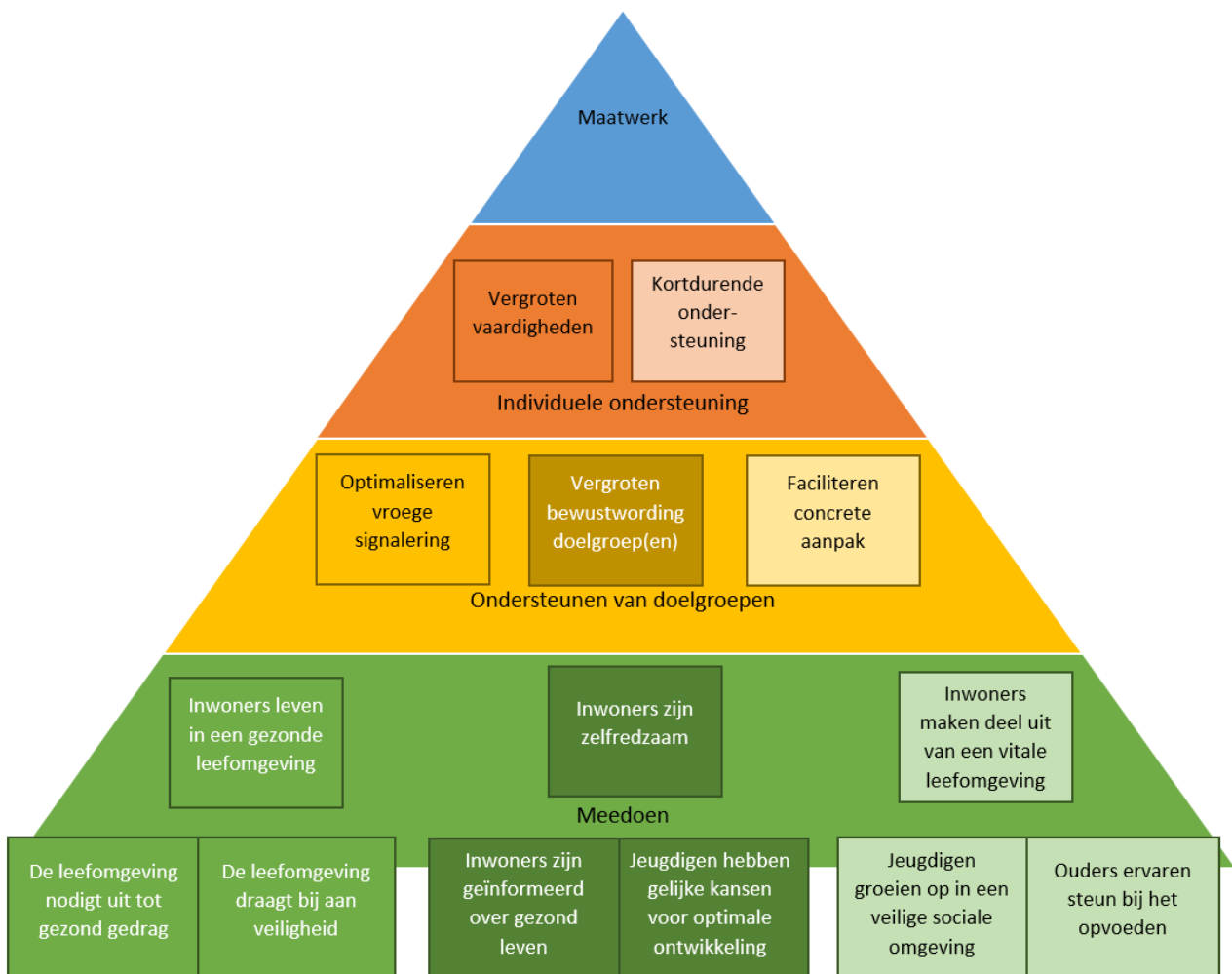
Keten versterken, weet elkaar te vinden. Uitdaging dat ondanks de beperkingen van AVG etc. wel de openheid met ouders in vizier hebt.

Moet je preventief vrijwillig inzetten of kun je daar een verplichtend karakter aan hangen?

Verschillen per kern

Lemelerveld ligt overal ver van af, scouting en sport belangrijke ontmoetingsplaats, pubercaf , lijntjes zijn kort, ouders zijn meer met elkaar. In de kern Dalfsen ligt dat anders. Saam op thema's in beeld maar lijntjes jeugdconsulent wat langer. Verschil in type mensen, en daardoor ook andere problematiek Nieuwleusen en Dalfsen (verschil in niveau). IB'ers Nieuwleusen weten maatschappelijk werk beter te vinden. Zou kunnen zijn dat Nieuwleusen meer aandacht nodig heeft en zou fijn zijn om dat op basis van data meer samen in beeld te hebben. Geen aanmeldingen uit Lemelerveld. Daar is de kerk heel belangrijk.

Subdoelen opvoeden en opgroeien



Basisvaardigheden

Deelnemende organisaties:

Participatieraad, De Kern maatschappelijk werk, Bibliotheek taalpunt, MEE cliëntondersteuning, GGD, Bibliotheek, Landstede Volwassenen Educatie, St. lezen en schrijven.

Geïnformeerde organisaties: VechtHorst, Saam Welzijn, Deltion.

Doel: met elkaar verkennen waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar als het gaat om preventie op het thema basisvaardigheden.

In het kader van preventiebeleid willen we meer inzetten op specifieke thema's, zoals basisvaardigheden. Basisvaardigheden zijn vaardigheden die je nodig hebt om mee te kunnen doen in de samenleving.

Onderzoek van Cubiss¹ wijst uit dat je basisvaardigheden kunt onderscheiden in de volgende 5 categorieën.

1. Lezen, schrijven en rekenen.
2. Sociale en juridische vaardigheden (welke rechten en plichten heb ik?)
3. Digitale vaardigheden
4. Financiële vaardigheden
5. Gezondheidsvaardigheden.

Laaggeletterden hebben niet alleen moeite met basisvaardigheden, maar hebben ook vaak (daardoor) te maken met andere problemen die verband houden met werk(loosheid), gezondheid, participatie, inburgering en integratie. Ook hebben zij vaker schulden en behoefte aan maatschappelijke ondersteuning.

Wat gaat goed?

- De samenwerking tussen partijen (4 keer). Op het gebied van taal.
- Steeds meer aandacht voor dit thema, bewustwording
- Ruim aanbod om te ondersteunen.
- Er is een werkgroep laaggeletterdheid.
- Aandacht voor het versterken van basisvaardigheden en toegankelijke communicatie vanuit de andere beleidsterreinen.

Wat zou beter kunnen?

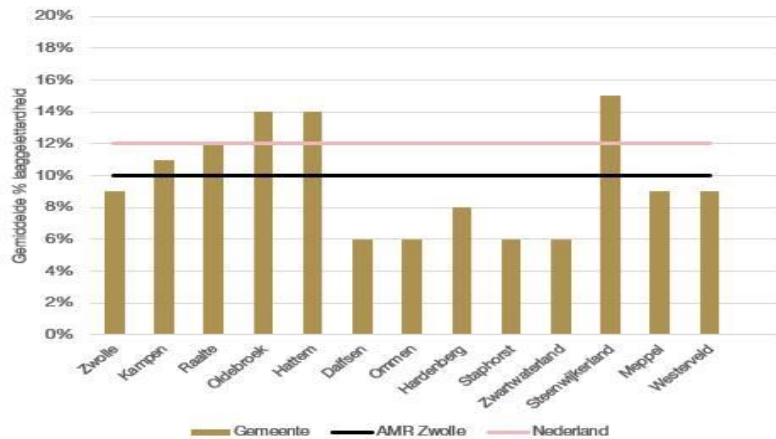
- Bereiken van de doelgroep
- Minder schaamte
- Onvoldoende zicht op de situatie in Dalfsen.
- Bereik NT1 (mensen met Nederlands als eerste taal).
- Meer bekendheid over basisvaardigheden bij burgers.
- Integrale aanpak van verschillende problemen bij de doelgroep.
- Nog weinig aandacht voor digitaal geletterdheid.
- Aandacht voor het versterken van basisvaardigheden en toegankelijke dienstverlening/communicatie vanuit andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld gezondheid, armoede, onderwijsachterstanden etc.
- Contact met bedrijfsleven.
- Betere afstemming in samenwerking
- Basisvaardigheden is niet alleen taal/ digitaal.

Huidige situatie

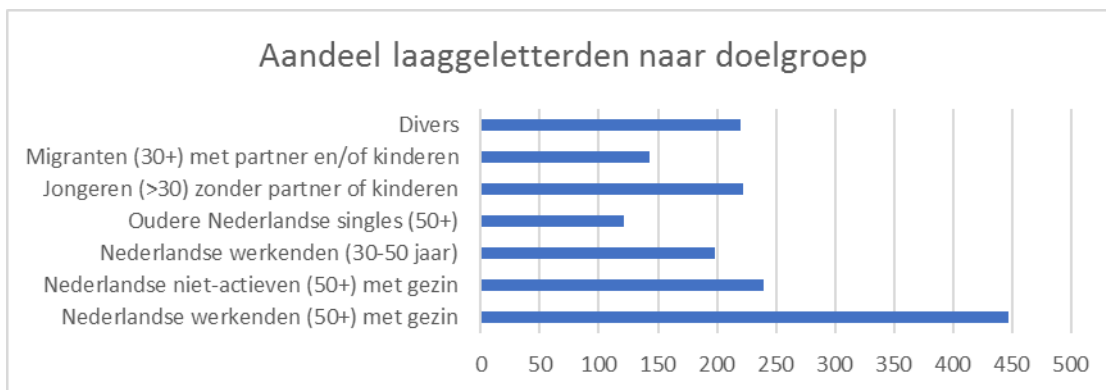
In de gemeente Dalfsen is 6% van de inwoners laaggeletterd. Hiermee ligt Dalfsen onder het landelijke gemiddelde van 12% en het regionale gemiddelde van 10% (zie onderstaande grafiek). In totaal gaat het naar verwachting om 1591 inwoners.

¹ Het verbeteren van Basisvaardigheden- Cubiss

Grafiek. Gemiddelde percentage laaggeletterdheid per gemeente in de AMR Zwolle weergegeven ten opzichte van het gemiddelde percentage laaggeletterdheid van de AMR Zwolle en Nederland.



Bron: GelettertheidInZicht.nl



Bron: gelettertheidinzicht.nl, laaggeletterden in de gemeente Dalfsen.

Welke relevante thema's op het gebied van basisvaardigheden zijn de komende jaren belangrijk?

Vergroten Digitaal Burgerschap

Je wil dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen in de digitale wereld. Daarbij kun je als overheid en instellingen deze digitale wereld eenvoudiger maken. En je kunt digitale vaardigheden stimuleren. Daarbij gaat het om digitale vaardigheden, digitale geletterdheid, burgerschap, begrijpen wat is fake nieuws. Dit speelt breed; jongvolwassenen die alles ineens zelfstandig moeten uitzoeken, niet om kunnen gaan met digitale overheid. GGD digitaliseert. Is voor een groep lastig, in coronatijd ook veel beeldbellen: daar hebben we veel van geleerd, maar er zijn ook mensen die dat niet bij kunnen benen. Voor sommige mensen is het lastig om vragenlijsten in te vullen, van de GGD of voor de corona test bijvoorbeeld. Er ontstaat polarisatie door meer digitalisering. Dit vraagt om een tweesporenbeleid en maatwerk: vereenvoudigen en ondersteunen waar nodig.

Wat kunnen we hieraan doen:

- Startcollege Landstede: laptop aangevraagd voor drie jaar voor als jongeren geen computer in huis hebben. Besteedt hier veel aandacht aan. Nieuwe inburgeringsstelsel koppelen aan digitale vaardigheden. Lessen hierin (computerles) en voor mbo of Entree onderwijs heb je meer nodig, dan extra lessen. Hoe je met digi-d om moet gaan.

Signaleren van groepen inwoners die niet mee kunnen komen

Coronatijd heeft voor school veel ervaring opgeleverd. Maar school signaleert ook juist door corona welke ouders dingen niet volgen en communicatie missen door het digitaliseren. En scholen hebben nog niet hun weg gevonden hoe hier goed invullen aan te geven.

Om welke doelgroepen gaat het:

- Jongeren als doelgroep in het regulier onderwijs die thuis geen begeleiding en ondersteuning krijgen rondom digitalisering.
- Oudere doelgroep
- Doelgroep maatschappelijke zorg, o.a. zorgwekkende zorgmijders: Voor hen is de communicatie vaak ingewikkeld, moeilijk taalgebruik in brieven.
- NT1ers: laaggeletterden die we nog niet in beeld hebben. Die aan het werk zijn, maar daar iets moeten wat niet lukt. Heeft de werkgever een rol in bij het signaleren en vergroten basisvaardigheden.

Wat kunnen we eraan doen:

- Signaleren breed van de doelgroep die moeite heeft met basisvaardigheden breed. Er zijn allerlei trucs om het te redden en het niet toe hoeven geven. Door schaamte of geen probleem ervaren vanwege een goed netwerk dat alles opvangt.
- We kunnen investeren in collectieve verandering en bewustwording dat er hulp voor beschikbaar is.
- Ommetje en andere goede initiatieven
- Influencers, kan voor jeugdigen ook veel effect hebben, via school bieb maar ook blogs, tiktok, social media.
- Voorbeelden zijn er ook op gezondheid: welzijnsorganisaties die dan initiatieven ondersteunen van inwoners die wat willen.
- Kerngezond Dalfsen: taal en digitaal signaleren en met groep aan de slag gaan, gezamenlijk iets doen is daarin sterk, geeft verbinding.
- Bespreekbaar maken: als groep moet je je sterk maken voor bepaalde dingen, en mensen lotgenoten aan elkaar verbinden.

Bewustwording van belang van basisvaardigheden

Begrijpend lezen: mensen zien de relatie misschien niet tussen basisvaardigheden en gezondheid (Begrijpen van medicijnbijsluiters) of financiële problemen. En hulpverleners misschien ook niet, denken te veel vanuit een hokje. Vanuit preventiebeleid zorgen dat laaggeletterdheid en digitale vaardigheden een belangrijk thema is voor maatschappelijke partners. Is het basisprobleem dat onder veel problemen ligt.

Wat kunnen we eraan doen:

- Bijhouden van niveau van lezen; hoe zorg je dat de jeugd dit bijhoudt. Inzetten op leesplezier, gezinsaanpak, voorlezen en ouders daarbij helpen,
- Makkelijker leesbare brieven: vanuit instanties: gemeente Dalfsen heeft enige jaren geleden expliciet ingestoken op leesbaarheid van de brieven, periodiek herhalen hiervan.
- <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/eenvoudige-taal>
- Zwerfboekenhoek in de bieb
- Gemeente Zwolle heeft een Versimpelteam waar burgers terecht kunnen als zij moeilijk leesbare brieven hebben ontvangen.
- Ervaringsdeskundigen vragen mee te denken hoe zij eerder bereikt hadden kunnen zijn, hoe zij de weg weten te vinden.

Voorkomen van achterstanden op basisvaardigheden

Hoe voorkomen we problemen? 24% van 15-16-jarigen zit op laaggeletterden niveau. Heeft de onderwijssector een taak in.

Onderwijs is belangrijk om dit te voorkomen. Basisvaardigheden horen daar wel thuis. In ieder geval het signaleren van achterstanden. Bibliotheek stimuleert scholen voor de bieb op school. Leesconsulenten. Misschien bij het Rijk een lobby voor simpeler regels rondom bijvoorbeeld belastingen.

Motivatie bij mensen aanboren om te werken aan basisvaardigheden

Andere basisvaardigheden als gezondheid, financieel en sociaal juridisch zijn ook heel belangrijk. Hier voelen mensen vaak duidelijker dat er een achterstand is, veel meer dan een (digi)taalachterstand. Hier kun je taal en digitaal aan koppelen. Dan steek je in op het vergroten van gezondheidsgevoel, fitheid of verminderen van armoede, verbeteren van je sollicitatievaardigheden en dergelijke. En neem je de onderliggende laag van lezen en taal mee. Omdat dit vaak de basisoorzaak is (het niet begrijpen van de wereld).

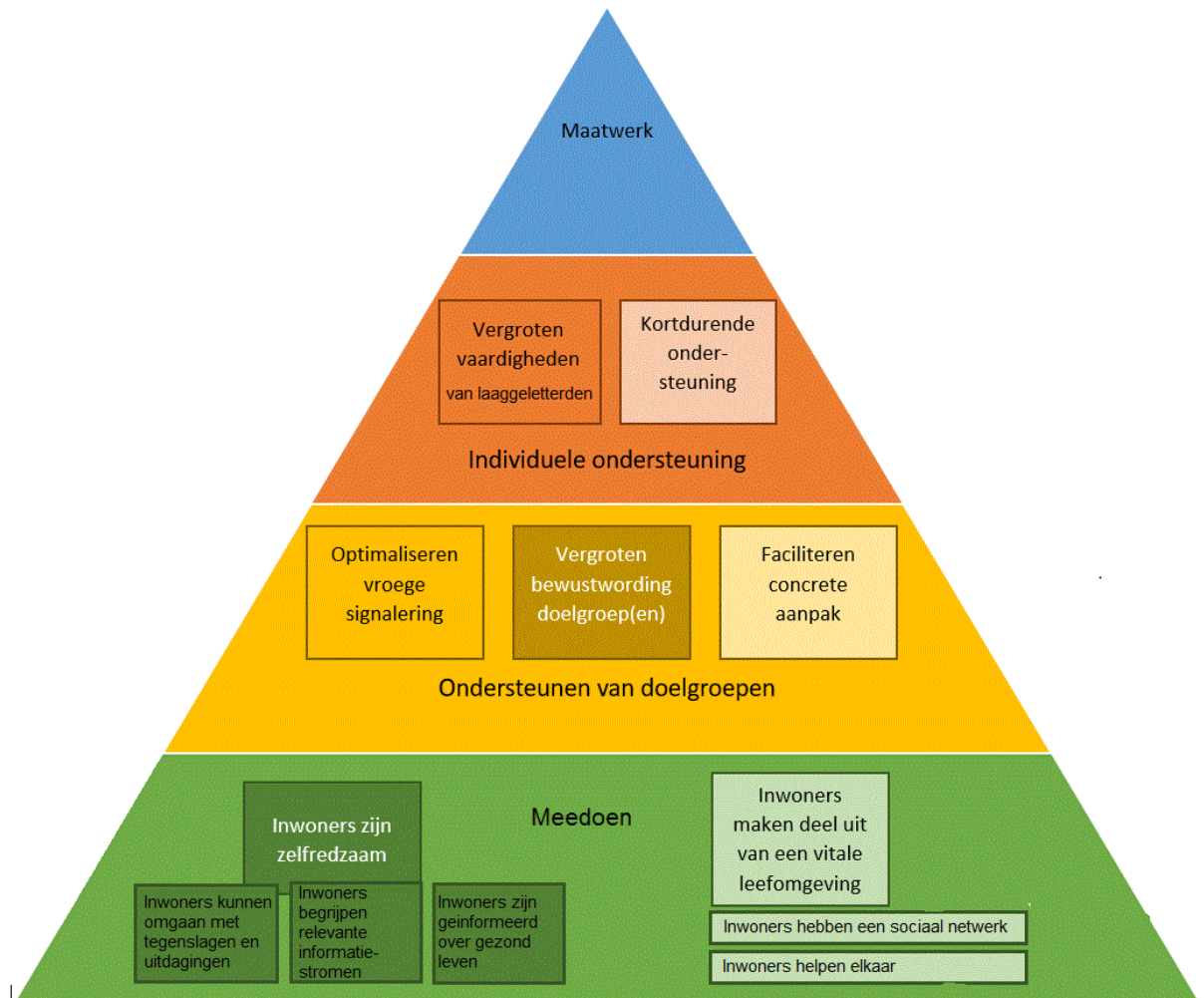
Wat kunnen we eraan doen:

- Voorbeeld in Raalte: taalpunt project dat ze willen gaan uitvoeren met het praktijkonderwijs in het Carmelcollege, deze zwakkere leerders is een potentiële doelgroep later. Welk traject kun je daarop inzetten zodat je deze doelgroep bereikt. Bibliotheek Dalfsen doet mee aan het Leef offensief vanuit Agnieten college en ook het Salland.
- GGD kan leren signaleren in laaggeletterdheid. Ouder die met kind op contactmoment JGZ komt daar verdiepend gesprek hebben om hen te vragen het breder te leggen. Tijd is daar wel knellend, naast alle thema's (kindermishandeling, voeding,) Kraamzorg idem. Oplossing: flexibiliseren: bij ene gezin loopt het goed, minder tijd inzetten dan in andere gezinnen.
- Boekstart.
- Bibliotheek denkt nog na over hoe een bredere doelgroep te bereiken: er is veel aanbod aan cursussen. Waar zit de behoefte in Dalfsen en wat past daarbij en dat dan aanpassen op maat. Er is veel aanbod op vergroten van digitaal burgerschap.

Wat is daarbij de grootste uitdaging en waarom?

- Kraamzorg signaleert heel veel is soms lastig qua privacy wat gedeeld mag worden. Als
- Hoe zorg je ervoor dat het netwerk dat het gezin begeleidt dat de professionals in dat netwerk goed op de hoogte zijn. Als je hebt gesignaleerd hoe maak je het dan bespreekbaar om het breder met anderen te delen
- Zonder letters een mooie samenleving bouwen. Dus niet de oplossing alleen zoeken bij het vergroten van de basisvaardigheden maar ook op een andere manier communiceren in onze samenleving.

Subdoelen basisvaardigheden



Gezondheid en zorg

Aanwezige organisaties: GGD, Rosengaerde, RIBW, De kern. Carinova, Saam Welzijn, Participatieraad.

Afwezig met kennisgeving: Mee Drenthe, Philadelphia.

Doel: met elkaar verkennen waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar als het gaat om preventie op het thema gezondheid en zorg

Gezondheid en zorg is een breed thema waarin zowel de lichamelijke als de geestelijke gezondheid zijn opgenomen.

Gezondheid is meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving hebben allemaal invloed op hoe gezond je bent en hoe gezond je je voelt. Wanneer er kwetsbaarheid ontstaat, willen we dit vroegtijdig signaleren en aanpakken.

Wat gaat goed?

- De inwoners van Dalfsen zijn relatief gezond
- Er wordt samengewerkt, afgestemd.
- De omgeving van Dalfsen nodigt uit tot beweging.
- Er is aandacht voor mensen met een kwetsbaarheid.
- De focus op preventie.
- De samenwerking in het voorveld is in ontwikkeling.
- Kerngezond Dalfsen
- Korte lijnen
- Financiële ondersteuning voor jeugd sport.
- Het gezondheidsbeleid van de gemeente.

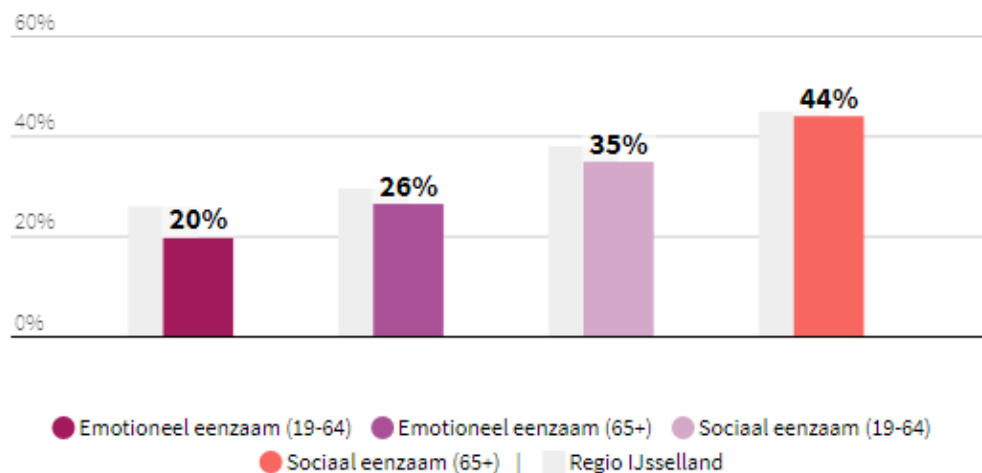
Wat zou beter kunnen?

- Nog meer samenwerken, elkaar kennen en weten wat elkaar bijdrage is.
- Het voorliggend veld nog bekender/zichtbaar zijn. Meer gebruik maken van voorzieningen in het voorveld.
- Gezond eten en drinken nog meer stimuleren, ook met lokale ondernemers.
- Eerder signaleren
- Nazorg naar corona.
- Nieuw: decentralisatie beschermd wonen en zorgvraag.
- Laagdrempelige plekken waar inwoners elkaar ontmoeten.
- Ondersteuning bij toeleiden naar voorliggende voorzieningen.
- Aandacht voor preventie overgewicht
- Aandacht voor verslaving, partydrugs, online pesten.
- Mentale gezondheid
- Voldoende voorzieningen, met aandacht voor alle doelgroepen.
- Het alcohol gebruik is relatief hoog.
- Verbindende activiteiten (eenzaamheid/culturen).
- Voor kwetsbare doelgroepen (zoals GGZ), is het belangrijk om aansluiting te hebben bij sport en andere activiteiten. Deze groep heeft meer begeleiding nodig.
Goed voorbeeld: samen koken. Dit is goed voor de contacten en nieuwe vaardigheden leren en gezond koken met een beperkt budget.

Huidige situatie

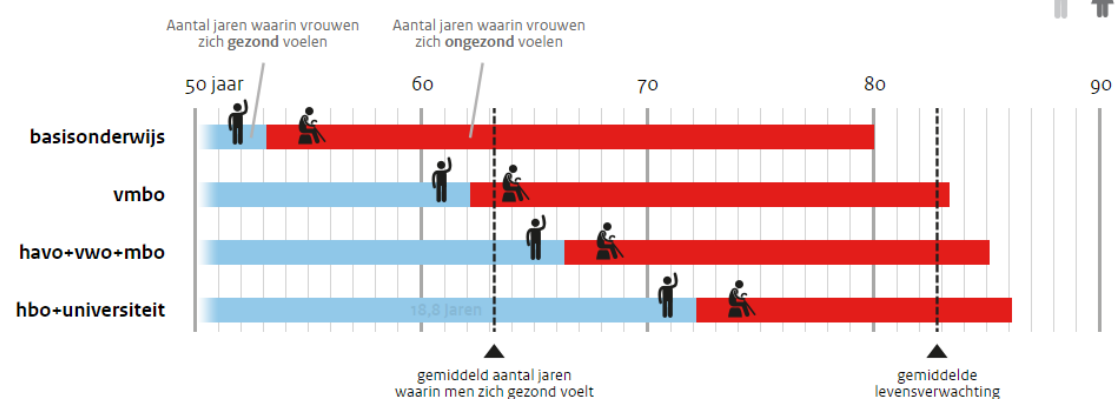
Sociale en emotionele eenzaamheid

Dalfsen

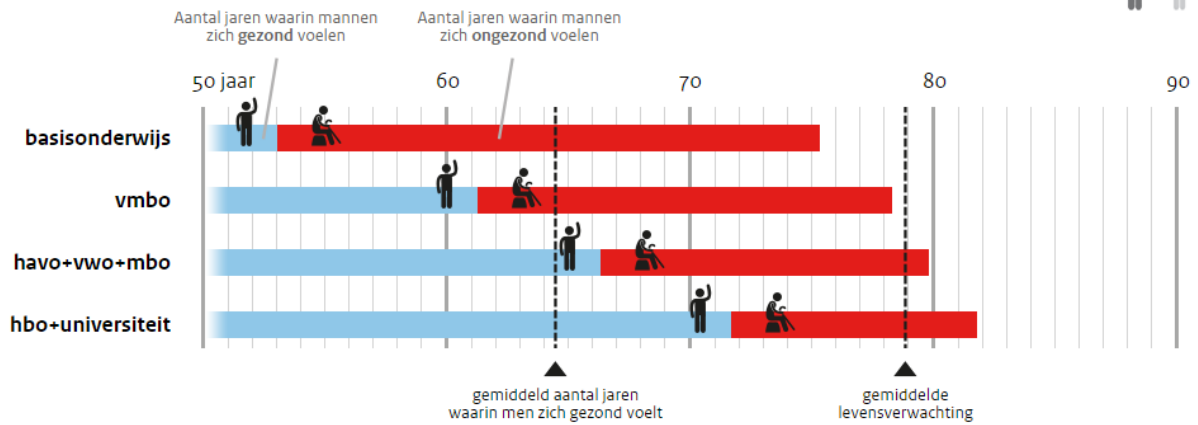


Bron: Gezondheidsmonitor GGD | 2016

Samenhang opleidingsniveau en gezonde levensverwachting



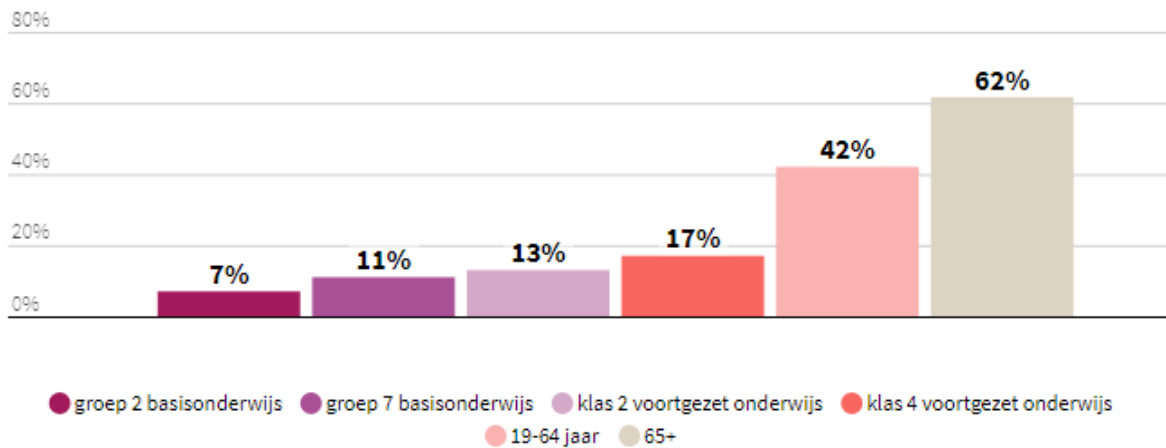
Samenhang opleidingsniveau en gezonde levensverwachting



Overgewicht naar leeftijdsgroep



Dalsten



Overmatig drankgebruik (19-64)



22%

Dalfsen



19%

Regio IJsselland

Bron: Gezondheidsmonitor GGD | 2016

Overmatig drankgebruik (65+)



16%

Dalfsen



20%

Regio IJsselland

Bron: Gezondheidsmonitor GGD | 2016

Welke relevante thema's op het gebied van opvoeden en opgroeien zijn de komende jaren belangrijk?

Voorlichting geven aan doelgroep. Onder andere op het gebied van alcohol en drugs. Dit geldt voor jongeren en ouderen. Saam welzijn heeft een avond georganiseerd voor pubers/ouders. Belangrijk om structureel aandacht te hebben voor het onderwerp. Jongere tieners (14 jaar) drinken al veel. Het is belangrijk om ook ouders van jeugd aan te spreken. Scholen zijn hierbij belangrijk. Geen losse dingen doen, maar goede verbinding en in de hele keten. Drinken zit in de cultuur. Dit verander je niet zomaar. Maar moet je wel structureel op inzetten.

Intergenerationele problemen aanpakken. Veel problemen gaan van generatie op generatie. Dit aanpakken is belangrijk. Daarbij is zinvolle dagbesteding erg belangrijk (werk of vrijwilligers). Activiteiten bevorderen ook saamhorigheid.

Enzaamheid. Dit thema speelt zowel bij jongeren, ouderen, als ook jonge ouders.

Mentale gezondheid/ suicide pogingen. RIBW geeft aan dat het aantal suïcidepogingen toeneemt. Het is belangrijk dat alle professionals scholing krijgen in de persoonlijke gesprekvoering over dit thema. Dit moet bespreekbaar gemaakt worden. Bij jongeren en agrariërs speelt dit ook sterk. Veel psychische problemen.

Communicatie voor inwoners. Hier aandacht voor hebben. Dit kan bijvoorbeeld door

- Inwoners die steun hebben ontvangen, laten vertellen over hun ervaringen.
- Partners uit het veld stellen zich voor en wat ze doen.

Bevorderen van contact in de wijk. Mensen met elkaar verbinden. Dat zij elkaar helpen. Ook voor de jeugd iets leuks doen. Denk aan kleedjesmarkt/buurt BBQ/koffiemiddag. Saam welzijn heeft hierin (mogelijk) een rol.

Kunst is een verbinder. Er zijn erg veel kunstenaars in de gemeente. Deze kunnen misschien ook workshops geven voor ouderen. Samen kunst maken is een goede activiteit voor verschillende doelgroepen.

Signaleren van armoede en laaggeletterdheid: als mensen informatie niet snappen, kunnen ze het ook niet toepassen.

Zorg voor betaalbare initiatieven. En communiceer duidelijk dat deze initiatieven betaalbaar/gratis zijn.

GGZ-cliënten hebben vaak een lager IQ en worden snel overvraagd waardoor ze vastlopen.

Overgewicht onder jongeren valt nu nog mee, maar je moet hier wel aandacht aan besteden. Zeker ook door corona, waardoor jongeren minder bewegen. Goed samenwerken voor vroege signalering.

Werken vanuit positieve gezondheid.

Wat is daarbij de grootste uitdaging en waarom?

Sommige mensen/groepen zijn erg gesloten (vb. agrariërs), hoe krijg je deze in beeld? Een vertrouwensband is daarbij erg belangrijk.

Hoe krijg je stil leed boven tafel.

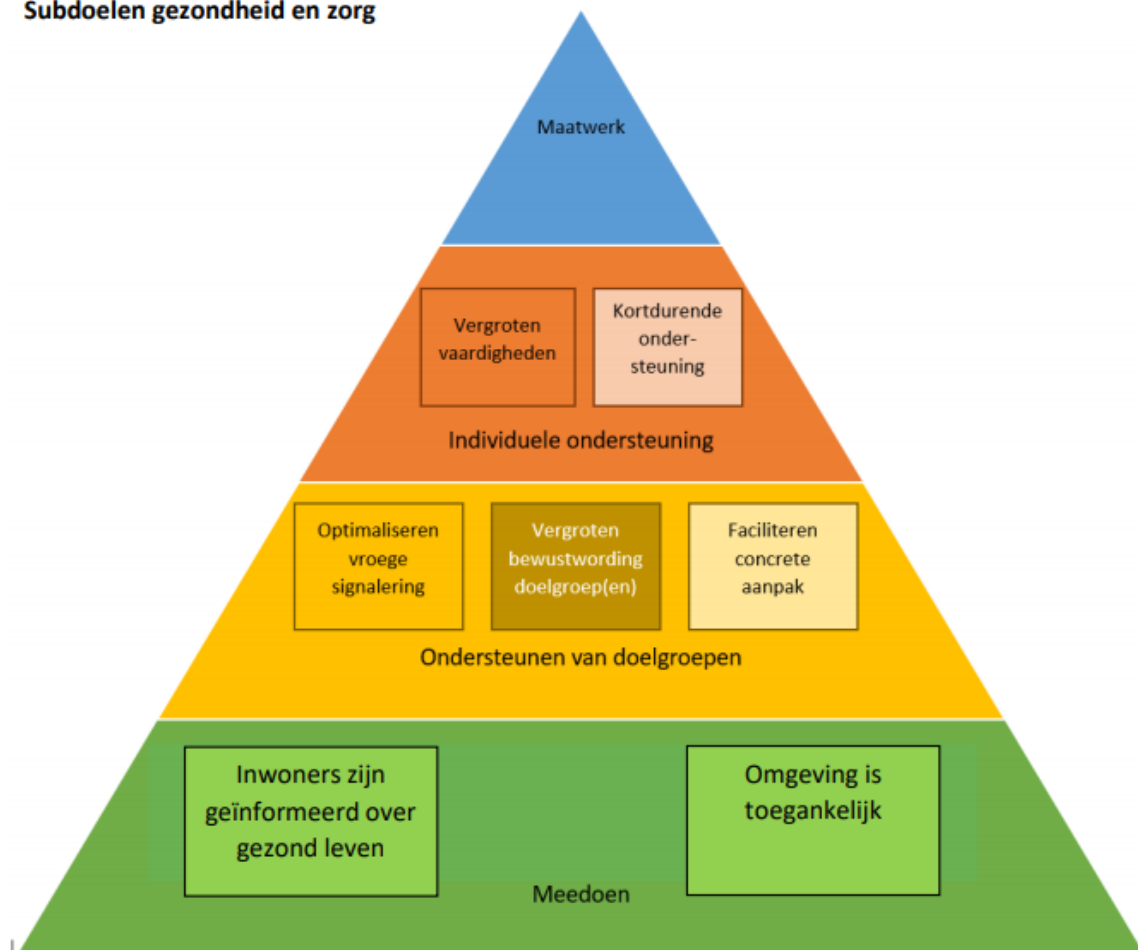
Inzichtelijk maken wat er allemaal als.

Iedereen dezelfde taal spreken. Dus als insteken op positieve gezondheid mensen daarin ook trainen. Bezuiniging voorveld.

Verschillen per kern

In Nieuwleusen speelt meer problematiek (financiën, opvoeden en meer armoede). Het beeld is dat mensen in Lemelerveld en Oudleusen de problemen meer bij zichzelf houden.

Subdoelen gezondheid en zorg



Mantelzorg

Aanwezige organisaties: Mantelzorgteam Saam Welzijn, Mee, Carinova, Rosengaerde, Participatieraad, Gemeente Dalfsen.

Doel: met elkaar verkennen waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar als het gaat om preventie op het thema mantelzorg.

Thema mantelzorg

In het kader van preventiebeleid willen we meer inzetten op specifieke thema's, zoals mantelzorg. Verschillende partners in het voorveld, namelijk Saam Welzijn, MEE Clientondersteuning, De Kern Maatschappelijk werk, de Bibliotheek en de GGD hebben een gezamenlijk strategisch paper opgesteld. In dit paper zijn verschillende kernthema's benoemd, waaronder mantelzorg. Bij mantelzorg gaat het erom dat mantelzorgers op maat ondersteund worden. Wanneer er kwetsbaarheid ontstaat, willen we dit vroegtijdig signaleren en aanpakken. Hierdoor willen we voorkomen dat problemen zo groot worden dat zwaardere zorg ingezet moet worden. Wanneer zorg vanuit de Wmo wordt ingezet willen we dit zodanig preventief, dat dit zo kort mogelijk is en zo effectief mogelijk.

Wat gaat goed?

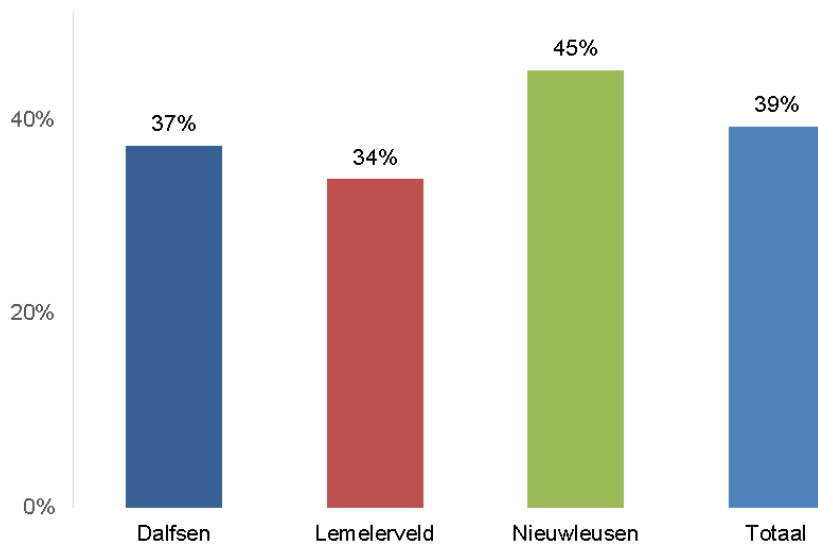
- Betrokkenheid.
- Veel mantelzorger in Dalfsen.
- Mantelzorgers in deze regio willen ver gaan.
- Er is ondersteuning voor ze.
- Ze worden gewaardeerd (mantelzorg compliment).
- Voor een kleine groep mantelzorgers goede ondersteuning en netwerk.
- Betrokken organisaties die zich samen richten en inzetten op de ondersteuning aan mantelzorgers.
- De mantelzorgers zijn redelijk goed in beeld.
- De meeste mantelzorgers geven aan zich niet te zwaar belast te voelen.
- De partners vinden elkaar onderling goed in Dalfsen.
- Saamhorigheid.
- De wil om goed te ondersteunen.

Wat zou beter kunnen?

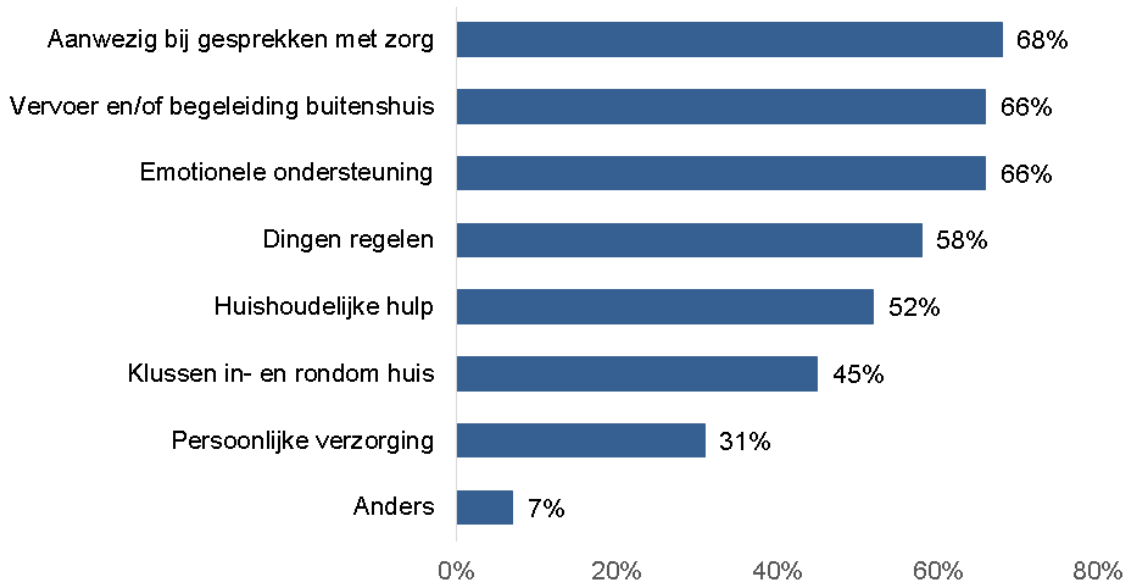
- Samenwerking.
- Elkaar weten te vinden.
- Het aantal ouderen stijgt de komende jaren. Is er die jaren voldoende ondersteuningscapaciteit?
- Misschien overzicht over verschillende ontlastende activiteiten die je als mantelzorger zouden kunnen helpen.
- Zijn we bij mantelzorgers er op tijd bij? Of doen we veel aan de achterkant?
- Zijn er voldoende plekken waar mensen terecht kunnen voor dagbesteding zonder indicatie. Zodat mantelzorger ontlast kan worden.
- Zoals uit het onderzoek bleek, was de bekendheid van mantelzorgers nog niet heel erg groot. Naamsbekendheid zou verbeterd kunnen worden.
- Logeerszorg.
- Respijtzorg.
- Vrijwilligers met kennis over bepaalde ziektebeelden (Parkinson/dementie).
- Zicht krijgen hoe we elkaar kunnen aanvullen en waar nog behoefte aan zou zijn.
- Meer huishoudelijke ondersteuning in bepaalde situaties. Waardoor de mantelzorger meer rust ervaart in thuissituatie.
- Meer samenwerking met elkaar.

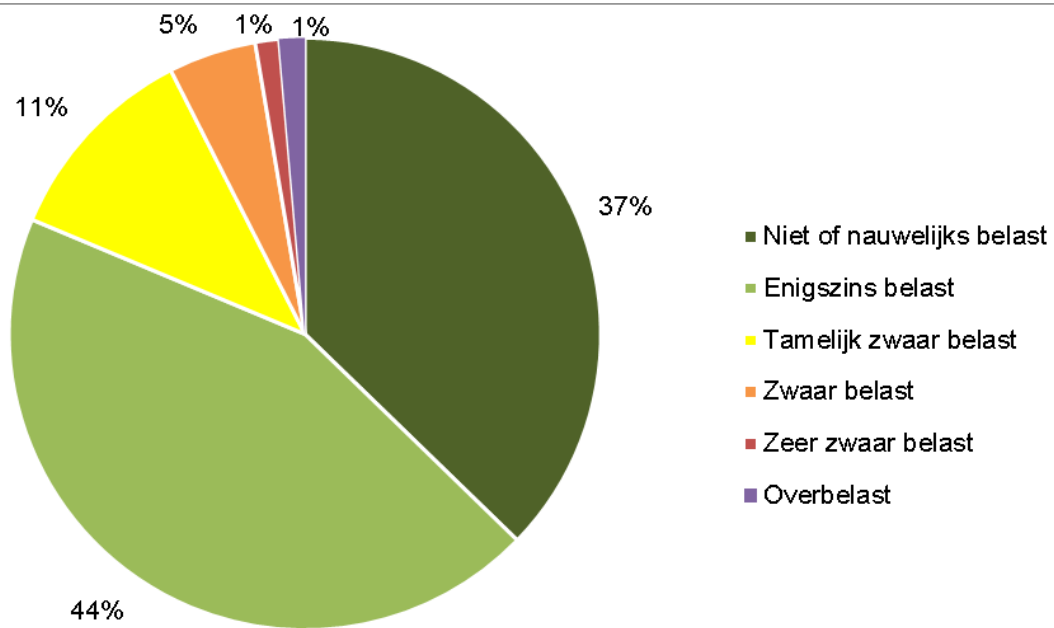
Huidige situatie (2019)

1. Percentage mantelzorgers per kern

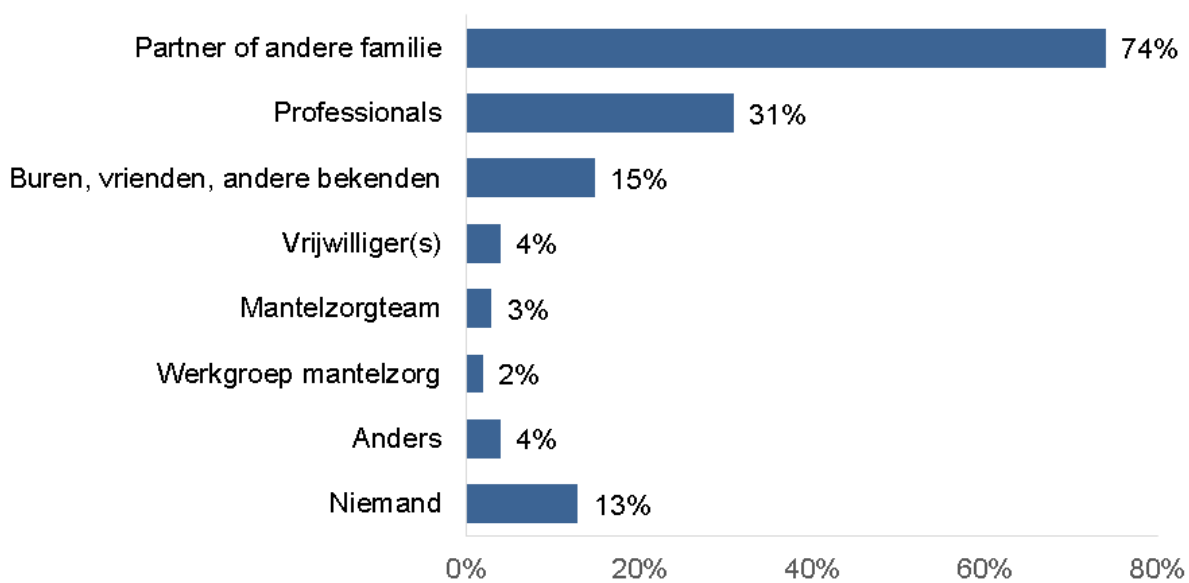


2. Taken/soort ondersteuning geboden door mantelzorgers

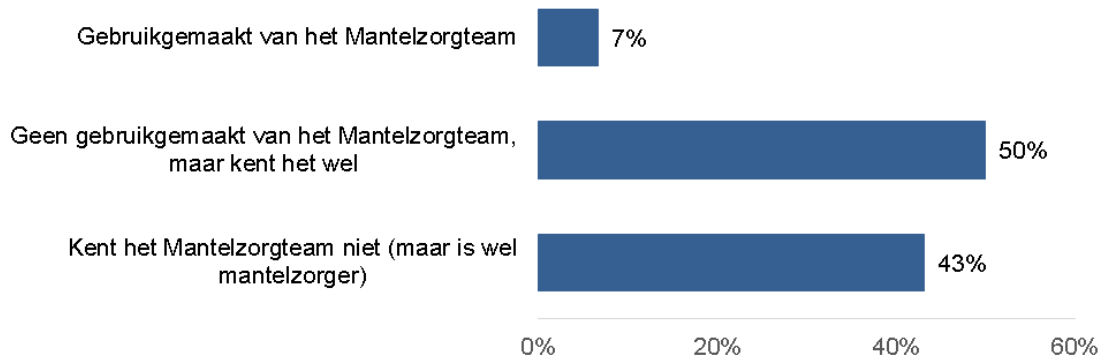




3. Aangegeven belasting van mantelzorgers



4. Door wie worden mantelzorgers ondersteund.



- Belasting mantelzorg en corona: Er is een hogere belasting van mantelzorgers binnen coronatijd. De verwachting is dat de belasting flink is tegenomen. Mantelzorgers hebben daarnaast het gevoel dat veel niet kan en mag en durven hun hulpvraag niet te stellen. Ze zijn meer alleen in de zorg voor hun naaste. Eenzaamheid speelt (dagbesteding komt minder goed van de grond). Maar het geeft ook enige rust dat er niet veel moet.
- 43% kent het mantelzorgteam niet. Dit is een hoog percentage. Maar als je je niet zwaar belast voelt, is dat misschien niet erg. Wordt wel veel aan reclame gedaan. Mantelzorgers vinden het vele aanbod en de versnippering ook lastig. Optie: website Zwolle met 1 aanbod en alle activiteiten op 1 pagina. Tegel op samen doen in Dalfsen. Website: Steunpunt Mantelzorg Zwolle.
- Altijd 'aan staan' is altijd zo, niet alleen met Corona. Opvang viel weg waardoor mantelzorger minder werd ontlast.
- Heeft Corona ook iets positiefs gebracht? Het is zeker niet positief maar afhankelijk van de situatie van de mantelzorger. Meer berusting: gedeelde smart is halve smart. En ze durven meer met elkaar te delen. Maar online willen ze niet vaak contact hebben.
- Hoe werk je meer preventief: wie kaart aan dat er ondersteuning nodig is? Voordat er sprake van overbelasting is.
- Goed netwerk en activiteiten buitenshuis, zorg je dan eerder ook goed voor jezelf en hou je het langer vol? En schakel je je netwerk dan meer in? Goed netwerk in de buurt. Is daar al onderzoek naar gedaan? In de wijk zien wijkverpleegkundigen wel dat mensen met een groot netwerk het langer volhouden dan met een klein netwerk. Pensioen: aangemoedigd om actief te blijven. Groot netwerk geldt voor meer dan alleen mantelzorg. MEE: gesprek met Homestart die ook kan bijdragen aan ondersteuning netwerk.

Welke relevante thema's op het gebied van opvoeden en opgroeien zijn de komende jaren belangrijk?

- Samenwerking tussen partners (voorliggend veld/ maatwerk bieden). Tussen Wmo/mantelzorgteam: eerder bij zijn en kennis maken). Saam: in wijken en buurten, samenwerking met Rosengaerde, informeren (vergelijkbaar bij wat we bij de scholen doen), 10% vermindering bieden aan doorstroom van groene naar volgende trede op de piramide. Laagdrempelige inloop (wordt nu opgezet voor ggz) voor alle inwoners, om netwerk te vergroten en bij activiteiten te betrekken, waardoor druk op schaamte en overbelasting teruggedrongen wordt.
- Jonge mantelzorgers: wordt door een deel van de aanwezigen als thema herkend
- Werkende mantelzorgers/werkgevers: Punt van aandacht. Gesprekken met werkgevers door mantelzorgmakelaar. Bijvoorbeeld zorgverlof nemen zonder tijdslimiet. Bespreekbaar maken.
- Respijtzorg: liever niet de persoon verplaatsen (dementie) maar de mantelzorger (Handen in Huis), is best intensief om te regelen. En palliatieve thuiszorg inzetten op vrijwillige basis (moet klikken). SBTO is nu alleen voor terminale zorg. En moet aangedragen worden via huisarts of thuiszorg. In de toekomst frequenter inzetten en voor de terminale fase gaan zitten. Logeeropvang: wordt bij Wmo niet vaak ingezet. Wel fijn om een dergelijk vangnet te hebben. Vanuit Wlz zijn plekken niet goed geregeld. Niet aantrekkelijk voor verpleeghuizen (niet altijd gevuld). Zou mooi zijn als er een zorghotel in Dalfsen (kleinschalig, en dichtbij) zou kunnen worden gerealiseerd.

- Communicatie naar mantelzorgers/hun omgeving: Bewustwording van mantelzorgers en buurtgemeenschappen: naoberschap meer stimuleren. Symposium Saam georganiseerd 65+ breed over hoe hou je regie. Grote opkomst. Jaarlijks herhalen: o.a. dominee zingeving, fysio; bewegen. Idee: Groepsapp gemaakt om je burens te helpen. Huiskamergesprekken door de Participatieraad: vond eerder in de kernen plaats (voor Corona): over onderwerp wat leeft er in de wijk. Wat gaat goed en wat kan anders. Toespitsen op thema's maar wel alle leeftijden. Fysiek. Vaker en frequenter met groepjes in wijken bij elkaar. Op 1 lijn, hoe staan jullie erin, als je mantelzorger gaan worden, weet je dan wat er op je afkomt.
Hoe bereik je iedereen: En En En (allerlei dingen doen). Beetje campagne (Sukerbiet blaadje Lemelerveld), presentatie in Kulturhus. Krantjes voor ouderen, social media voor jeugd
- Waardering mantelzorgers: niet specifiek genoemd als thema
- Impact corona: blijft doorgaan. Thuiswerken blijft normaal waardoor mensen in de situatie blijven hangen. Aan staan En intensief jaar: meer mantelzorg geleverd en overbelast kan leiden tot een piek in zorgvraag/overbelasting.
- Dementie breed, ook andere ziektebeelden (Parkinson) zorg dat andere mensen zich hierin ook herkennen (en noem het niet alleen dementie): neemt toe: De mantelzorger kan iemand niet alleen laten: snel boodschappen en snel naar huis, geen praatje, apart oppas regelen om een avondje naar Alzheimercafé te kunnen.
Maar ook heel veel mensen **willen** de dementerende niet alleen laten. Kan alleen aan een betrouwbare persoon die dat aan kan. Thuiszorg inschakelen voor de lichamelijke verzorging gebeurt ook niet altijd; de dementerende wil het niet (vreemd, anders).
- Ook cultuur onder oudere doelgroep: ik ga geen hulp vragen omdat men meegaat met wat de partner wil (wat heeft die nodig, een bekende) of hulp is een zwakte. EHealth als optie (vergelijkbaar met zorg bij jonge kinderen). Aandacht voor veiligheid: ouderen zijn mobiel en gaan hun eigen gang (jong kind ligt in en ledikantje).
- Prioriteit leggen bij: bouwen aan netwerken. Werken aan welzijn: wat kan wel en waar houdt iemand van Mantelzorg, eenzaamheid, weinig netwerk: Meer netwerk, minder eenzaam, meer vertrouwen om de vraag te stellen, behoefte aan gesprek (Corona) blijkt uit bus. Heeft wijkverpleging baat bij: meer sturen op wat omgeving kan doen. Evt. terugkoppelen en signalen doorgeven aan andere organisaties. Vindt u het fijn om met andere mensen te praten. Carinova heeft ook preventief aanbod: ThuiZZ (abonnement) voorheen servicepakket Is meer praktisch, zoals pedicure, kapper. Ook adviesgesprekken mogelijk. Link: <https://www.carinova.nl/diensten/> servicepakket THUIZZ van Carinova. En Specifiek over mantelzorg: <https://www.carinova.nl/mantelzorg-bijeenkomst/>
- Inzetten positieve gezondheid. Burens benaderen en complimenten geven.
- Schaamtegevoel/taboe, burens soms geen weet van problematiek.
- Hulp accepteren.
- Drempel proberen weg te nemen. Soms wat brutaal zijn en gewoon de buurman eens meenemen (bijv. kippen te voeren) om met elkaar in contact te brengen.

Verschillen per kern

In Lemelerveld doen heel veel mensen zelf. In Nieuwleusen pakken kerken heel veel op. In Dalflen gaat Rosengaerde o.a. meer samenwerking opzoeken.

Vitale woon- en leefomgeving

Aanwezige organisaties: Kulturhus Lemelerveld, Saam Welzijn (incl. vrijwilligers en opbouwwerk, GGD, Carinova, Rosengaerde, VechtHorst, Participatieraad, Kulturhus de Spil Nieuwleusen, Platform Gehandicapten.

Doel: verkennen wat de leefomgeving kan bijdragen aan preventie en waar we de komende jaren gezien ontwikkelingen op in moeten zetten met elkaar.

Wat gaat goed

- Groene omgeving met ruimte voor bewegen
- Sterk verenigingsleven
- Meeste inwoners zijn tevreden en geven hun leefomgeving en hun gezondheid een hoog cijfer
- Veel samenwerking binnen sociale spectrum van organisaties
- Noaberschap
- Fijne woonomgeving
- Veel vrijwillige inzet
- Goede voorzieningen en voldoende/veel voorzieningen die inwoners weten te vinden
- Korte lijnen in het dorp
- Binnen de gemeente meer samenwerking met RO
- Goed winkelaanbod

Wat kan beter:

- Inwoners kennis laten maken met elkaar (als je nieuw komt wonen wegwijs maken)
- Is langer thuis wonen een collectief doel???
- Aanbod van andere/alternatieve woningbouw / type woonvoorzieningen (voor ouderen (ouderenhuisvesting) en jeugd (ook betaalbaar) zoals Tiny houses en ruimte daarvoor
- Wonen/woning is een individueel onderwerp
- Integrale aanpak van de toenemende problematiek achter de voordeur van sociale huurwoningen
- Meer mensen enthousiast maken over mogelijkheden
- Aandacht voor decentralisatie beschermd wonen
- Veel oudere mensen met koopwoningen die niet doorschuiven.
- Seniorenwoningen die niet logisch zijn ingedeeld
- Woningbouwopgave versus leefbaarheid
- Bergplaatsen voor scootmobielen
- Huisvesting voor mensen met een beperking
- Weet elkaar te vinden en maak gebruik van elkaars kwaliteiten
- Voorzieningen bij de mensen thuisbrengen
- Ondersteuning bij tuinonderhoud

Algemene ontwikkelingen

- Dynamiek verandert door verhuizingen: investeren op ontmoeting
- Decentralisatie beschermd wonen: verplichting als gemeente hierop iets te bieden
- Dementie volksziekte nr. 1

Presentatie VechtHorst:

Leefbare woonomgeving, sociaal en fysiek. Samenstelling woonomgeving is belangrijk. Sinds 2016 is er wat veranderd: passend toewijzen waardoor alleen mensen met een lager inkomen in aanmerking komen voor een woning. Welke thema's spelen in de buurt en hoe kunnen we met elkaar bijdragen aan vergroten leefbaarheid/ oplossingen.

Thema vitale woon- en leefomgeving

In het kader van preventiebeleid gaat het bij dit thema om een prettige woon- en leefomgeving. Een leefomgeving die veilig is en die uitnodigt tot gezond gedrag. En waarin inwoners deel uitmaken van een gemeenschap. Daar hebben we met elkaar invloed op. Groene plekken en open water zorgen bijvoorbeeld voor verkoeling in onze heter wordende zomers. Voldoende verlichting en een schone omgeving dragen bij aan een gevoel van veiligheid. Bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen zorgt voor het mee kunnen doen in de samenleving en een sterk netwerk kan helpen om zelfredzaam te zijn.

Preventie is voor iedereen even belangrijk. Als gemeente faciliteren en stimuleren we hiervoor een vitale leefomgeving. Zodat iedereen kan meedoen. De inzet en activiteiten kunnen per kern verschillen. Dit maatwerk is afhankelijk van de behoefte van de gebruikers. Die behoefte willen we centraal stellen, binnen de randvoorwaarden: veilig, duurzaam, toepasbaar, beheersbaar en betaalbaar.

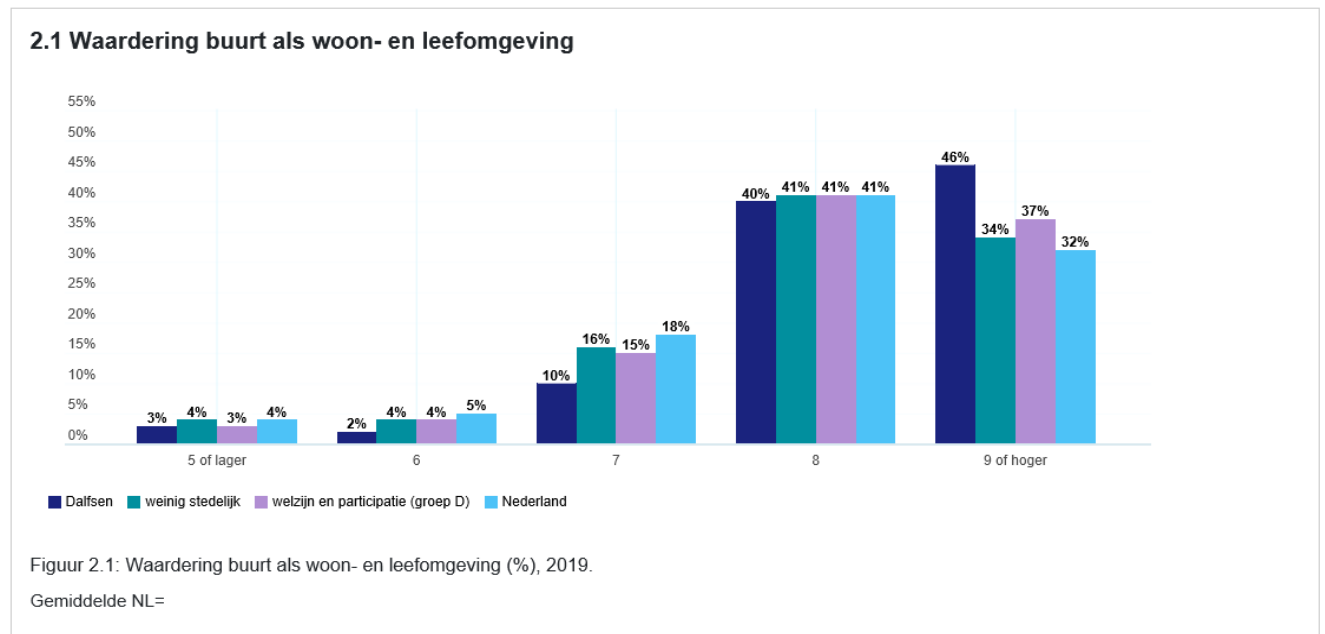
Huidige situatie

In onderstaande grafieken worden enkele data weergegeven over de leefomgeving in Dalfsen.

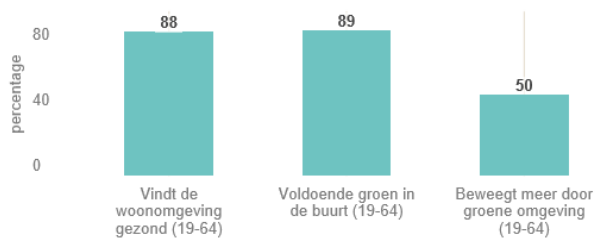
2. LEEFKLIMAAT

Onder het leefklimaat verstaan we de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, van de relaties en contacten met buurtbewoners en van de aanwezige voorzieningen in de nabije omgeving. M.a.w. de aantrekkelijkheid om in de buurt te leven.

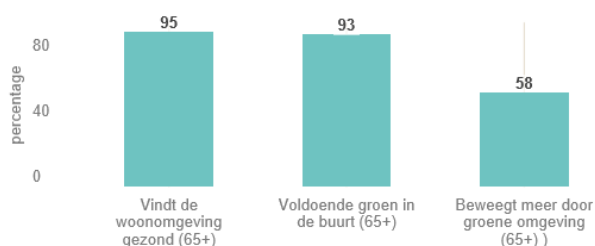
De inwoners van de gemeente Dalfsen wonen en leven prettig in de eigen buurt en geven hiervoor gemiddeld een 8,40. In de vergelijkbare welzijnsklasse waarden de inwoners hun buurt met een .



Mensen worden gestimuleerd om naar buiten te gaan als zij tevreden zijn over de woonomgeving, bijvoorbeeld een veilige omgeving met voldoende groen. Zo kunnen mensen hun kinderen met een gerust hart buiten laten spelen of ze kunnen 's avonds laat in hun eentje thuis komen op de fiets. Als mensen worden gestimuleerd om naar buiten te ontmoeten, ze meer anderen. Dit heeft invloed op het gevoel van eenzaamheid en op de sociale cohesie in de buurt.

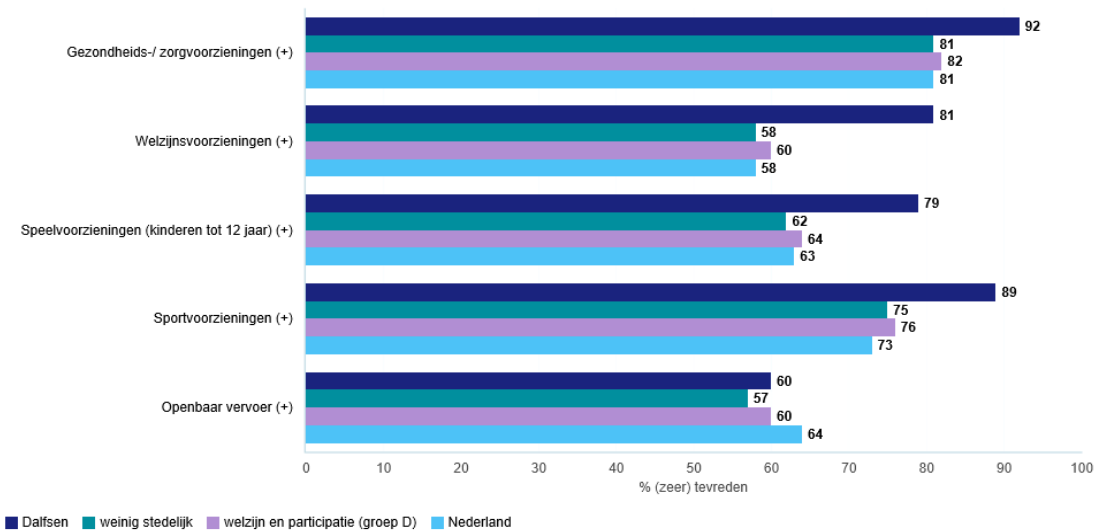


Figuur 2.4: Tevredenheid van volwassenen over de woonomgeving, 2016, Dalfsen.



Figuur 2.5: Tevredenheid van ouderen over de woonomgeving, 2016, Dalfsen.

2.13 Tevredenheid aanbod voorzieningen in de nabije omgeving



Figuur 2.13: Aanwezigheid voorzieningen in de nabije omgeving (% (zeer) tevreden), 2019.

Thema's die de komende jaren aandacht moeten krijgen

Ondersteuning in de eigen leefomgeving

Denk aan tuinonderhoud, klusjes. Je kunt elkaar pas helpen als je weet wat iemand nodig heeft. Maar er gebeurt ook al veel. In Nieuwleusen bijvoorbeeld wordt door Synergie het ouderenvervoer gedaan.

Wat kunnen we doen:

- Met elkaar in beeld brengen wat er allemaal al is. Via de pers, bijvoorbeeld in de Marskramer (krantje) informatie plaatsen. En via de Infopunten die nog niet echt benut worden door iedereen, koppelen aan elkaar.
- Activiteiten om elkaar te ontmoeten en elkaar zien.
- Hoe kunnen we meer verbinding maken tussen ouderen en jongeren (generaties). Verbinden van mensen met draagkracht en anderen.
- Vroeger was er in Nieuwleusen een dorpsconciërge die aanspreekpunt was voor van alles en nog wat en hielp met klusjes (container aan de straat krijgen, oud papier dat niet was opgehaald).
- Ontmoeting, elkaar kennen en naar elkaar omkijken, en ideeën van straten en buurten met elkaar delen (Koningsdag). Contact ontstaat niet vanzelf maar begint met activeren en stimuleren.
- Sleutelfiguren aanwijzen, dit moet je organiseren. En zorgen voor continuïteit (Deventer project: Willen in de wijk).

Bewustwording dat leefomgeving belangrijk is

Door corona meer activiteit in de straat. Mensen zijn erg op zichzelf, burens komen niet in contact. Hoe organiseer je dat straten zich organiseren en het belang van contact met elkaar inzien. Hoe sluit je aan bij wat mensen willen. Bekendheid geven aan wat er allemaal al wel is, bijvoorbeeld parkeerplaatsen bij de spil voor ouderen zonder parkeerkaart.

Wat kunnen we doen:

- Opruimchallenges, wedstrijd organiseren
- Succesverhalen delen over initiatieven
- Vraag mensen of ze wat voor de wijk willen doen. En daar dan wat mee doen. Initiatief nemen door saam.
- Nieuwsbrief Kulturhus Lemelerveld in de Lemelervelder. Kanttekening: als het onderwerp je niet interesseert dan zie je het niet
- Mensen in Kulturhusen aanspreken of ze wat willen doen in de buurt, als ze daar komen
- Veel meer persoonlijk informatie ophalen, op de man af
- Groepsapp in de buurt, ook over klussen/vraag en aanbod
- De nieuwe website vrijwilligerswerk: vraag en aanbod
- En per wijk 1 centraal persoon, die de wijk kent en daar woont, die inventariseert en het verder brengt

Maatwerk per kern

Preventie is voor iedereen belangrijk; kijk wat bij de schaalgrootte en behoefte per kern past. Meedenken door bewoners. Bestaande initiatieven betrekken. Niet nieuwe dingen verzinnen maar aansluiten bij die bestaande initiatieven. En uitgaan van waar inwoners behoefte aan hebben.

Voldoende woningen

Voor ouderen en jongeren en andere doelgroepen zoals mensen met een beperking, bepaalde achtergrond (ggz, nieuwkomers); gemengd wonen.

Wat kunnen we doen:

Bij de inrichting van nieuwe wijken rekening houden met inrichting: Spreiding sociale huurwoningen i.r.t. koopwoningen. Toekomstbestendig bouwen.

Voorbeeld Zwolle: Knarrenhof = woonvorm waarin men elkaar ondersteunt, met name voor ouderen.

Verleiden tot bewegen

Is belangrijk voor gezond zijn

Wat kunnen we doen:

- ommetje-app,
- Fietspaden
- Activiteiten
- Bij gemeentehuis een jeu de boules baan, kan wellicht in elke kern organiseren, zodat je elkaar buiten kunt ontmoeten.
- Bij de Olmen beweegtuin

Stimuleren ontmoeting

Tussen verschillende inwoners: ontspanning, vergroten netwerk. Veranderende dynamiek; inzetten op ontmoeten. En mensen willen als vrijwilliger incidenteel zich inzetten in plaats van een 'baan' als bijvoorbeeld buurtconciërge. In veel wijken is ook iemand die veel voor de wijk doet. Dus niet alles reguleren en invullen. Er gebeurt al veel. Daarmee koppelingen maken.

Wat kunnen we doen:

- Faciliteren van verenigingen ed. hierbij
- Inrichting van de openbare ruimte.
- Anders inrichten vrijwilligerswerk zoal functie over meerdere personen verdelen, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt hierbij inschakelen
- Inventariseren van de behoefte; waar is behoefte aan (Ankum geen behoefte aan buurthuis)

Duurzaamheid

Voldoende voorzieningen om in je omgeving te blijven wonen, huis verduurzamen. Jongeren vinden dit vooral een belangrijk thema. Wanneer we als gemeente de buurt ingaan met ideeën over aanpassingen, vraag hen daar dan naar.

Minimaliseren van gezondheidsrisico's

(verkeersveiligheid, geur, geluid, wonen)

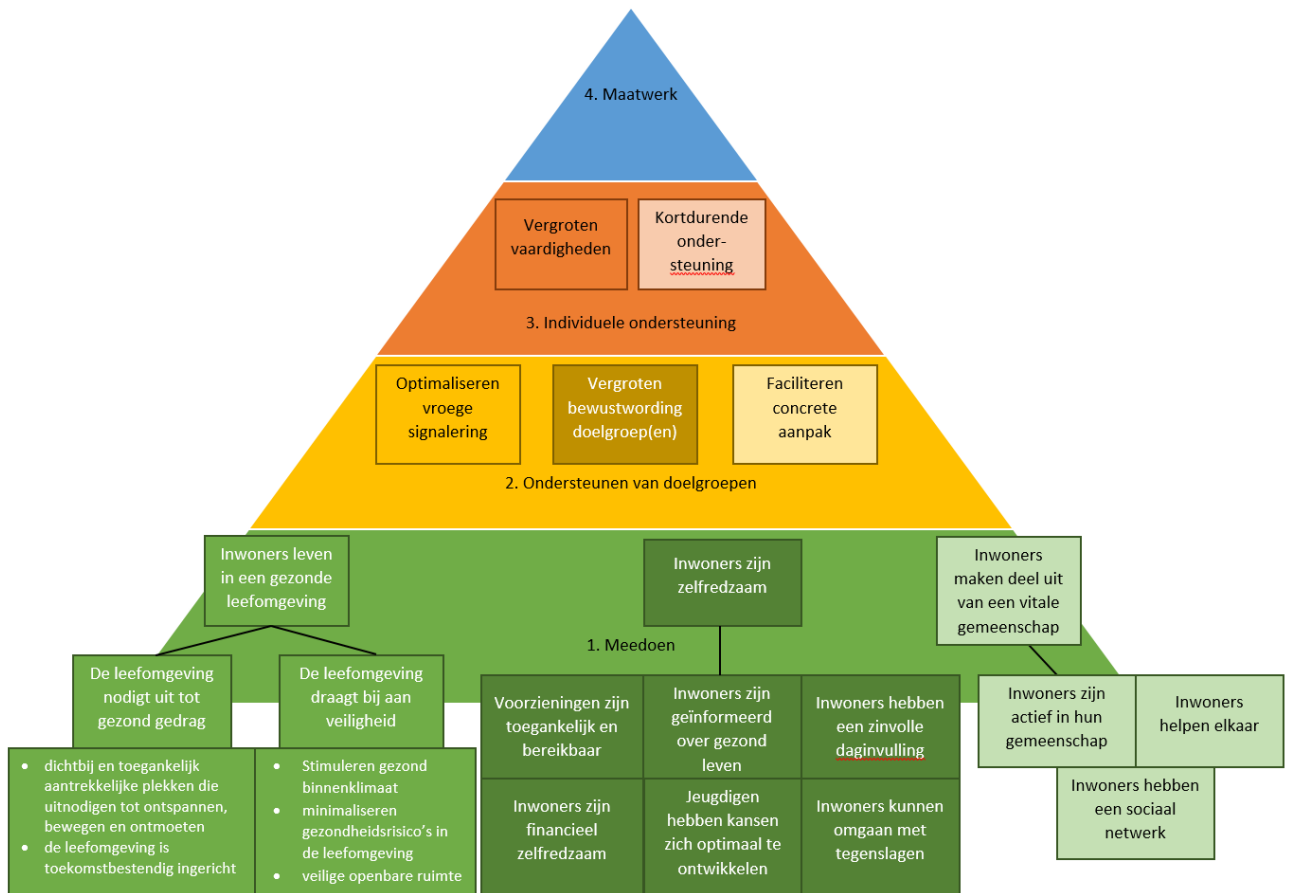
Wat kunnen we doen:

- Vaker met verschillende partijen bij elkaar om tafel gaan
- Bij toenemende dementie-problemen ondersteunen van winkeliers die veel signaleren (voor de zoveelste keer pak koffie halen, steeds zelfde truitje kopen, vaak gebakjes halen en terugbrengen omdat het bezoek niet komt) ondersteuning bieden waar ze terecht kunnen met signalen. (ter stal signaal naar wijkverpleging). Lastig i.v.m. privacy.
- Collectieve aanpak van vraagstukken: bijvoorbeeld bij het signaleren van veel alleenstaande gescheiden ouders in 1 straat

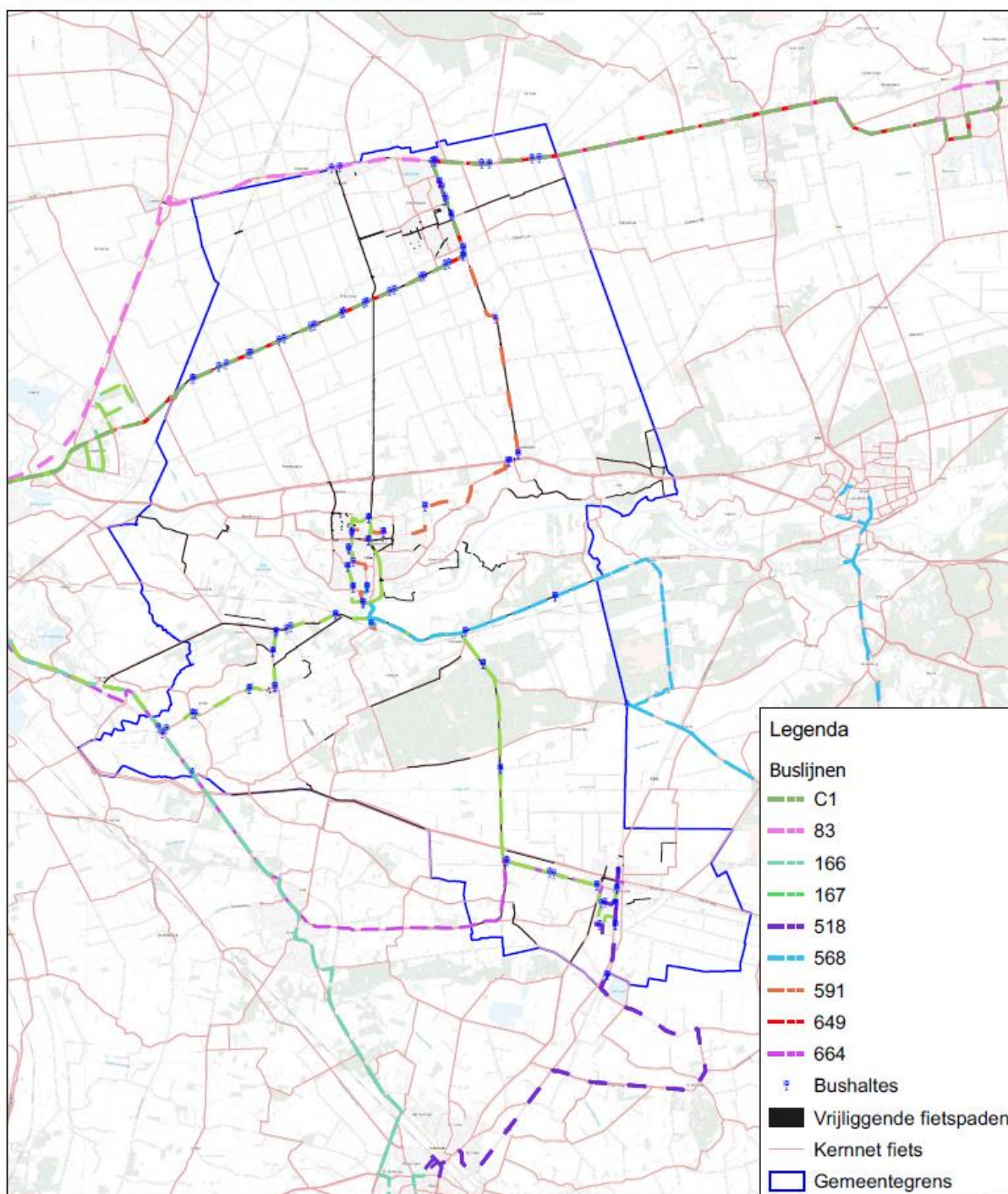
Ter afsluiting:

- Eerder terugkomen bij de partners over de opzet om te toetsen op haalbaarheid. Hoe uitvoeren in contact met de inwoner.
- Praten met ervaringsdeskundigen.
- Buurt conciërge; praktisch starten
- Facebooksite Nieuwleusen: veel vragen gesteld door Nieuwkomers over van alles: ook belangrijke doelgroep
- De wijk in met elkaar, breder dan alleen vanuit Saam
- Verbinding tussen wat er al is aan initiatieven en elkaar daar meer in vinden
- Monitoring van wat we met elkaar oppakken op termijn ook samendoen zodat je samen volgt hoe het gaat.

Subdoelen vitale leefomgeving



Bereikbaarheid - Gemeente Dalfsen



schaal:

1:110000

0 1 2 3 km

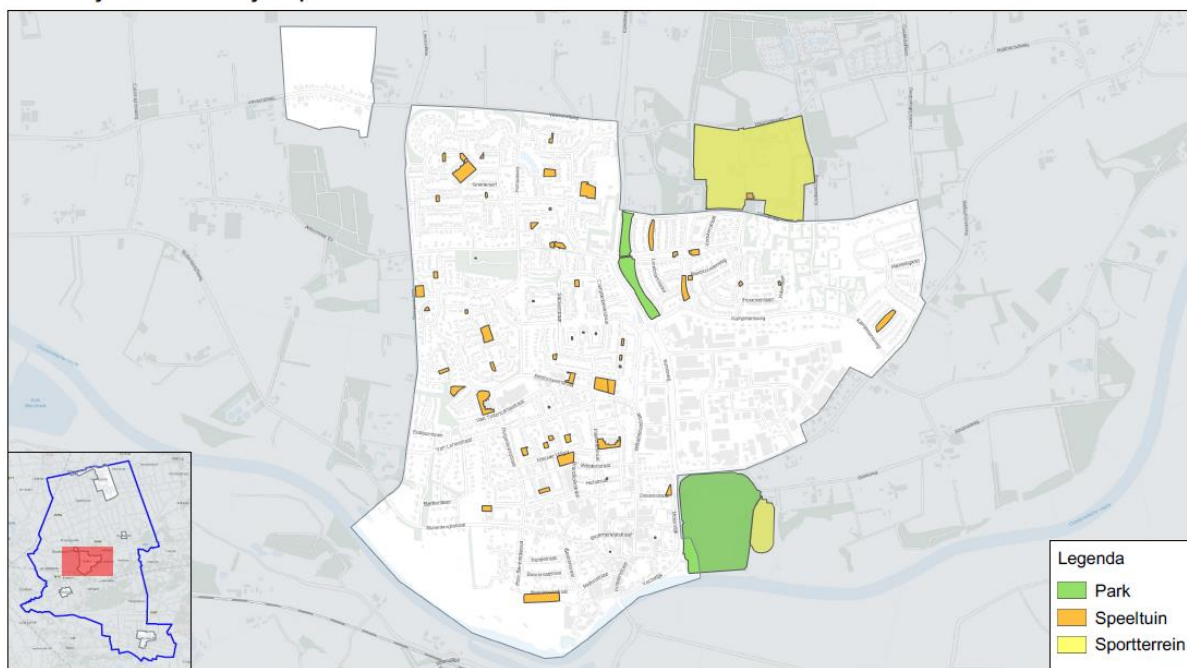


gemeente **Dalfsen**
Team GEO

datum: 02/06/2021

De gegevens zijn afkomstig uit de BGT & Geoportaal Overijssel.
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Dichtbij aantrekkelijke plekken - Dalfsen



schaal:

1:16979

0 200 400 600 m

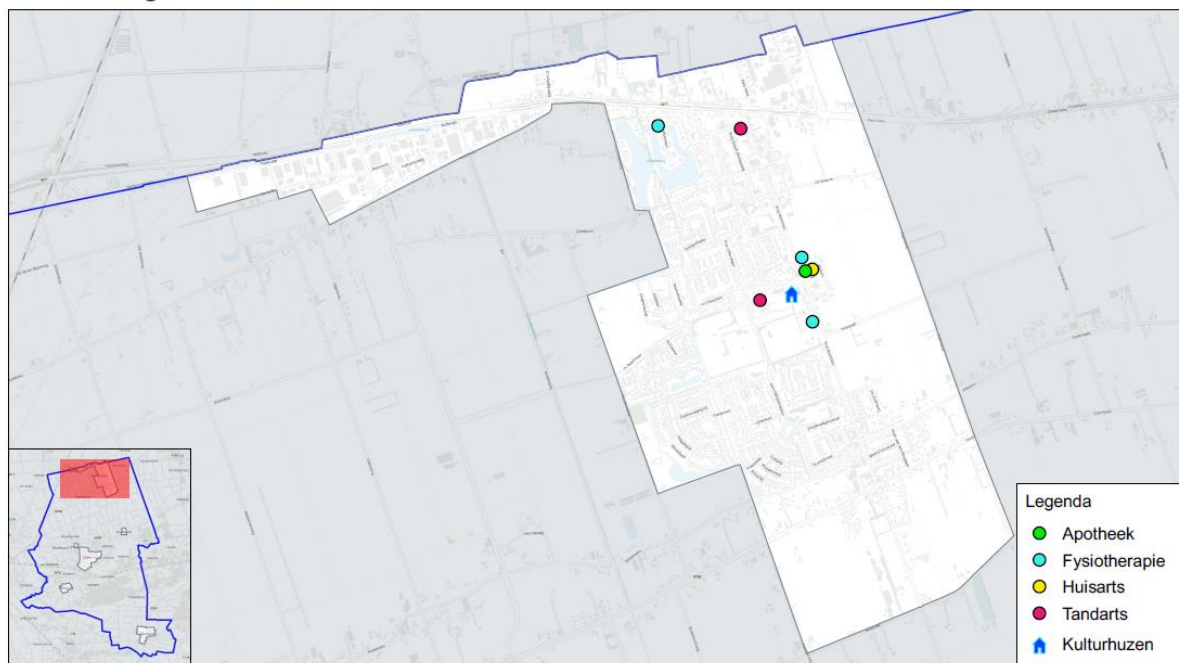


gemeente Dalfsen
Team GEO

datum: 02/06/2021

De gegevens zijn afkomstig uit de BGT.
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

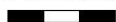
Voorzieningen - Nieuwleusen



schaal:

1:23042

0 200 400 600 m



gemeente Dalfsen
Team GEO

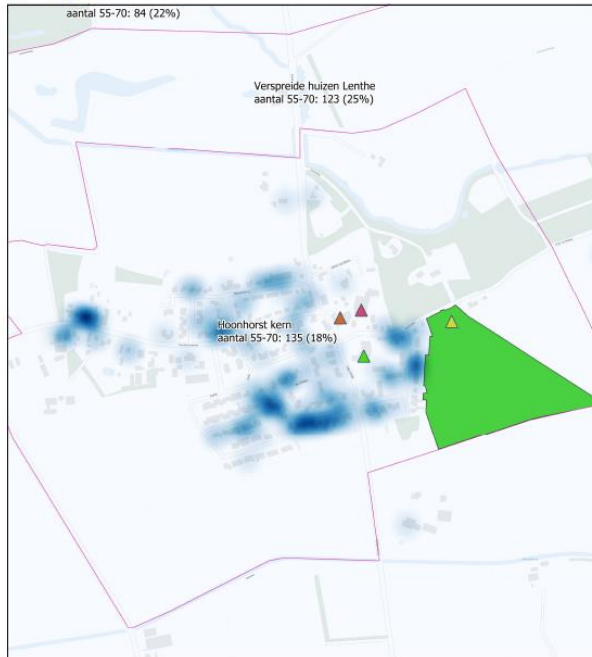
datum: 02/06/2021

De gegevens zijn op 1 juni 2021 zo goed mogelijk
gecontroleerd, fouten voorbehouden.
Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

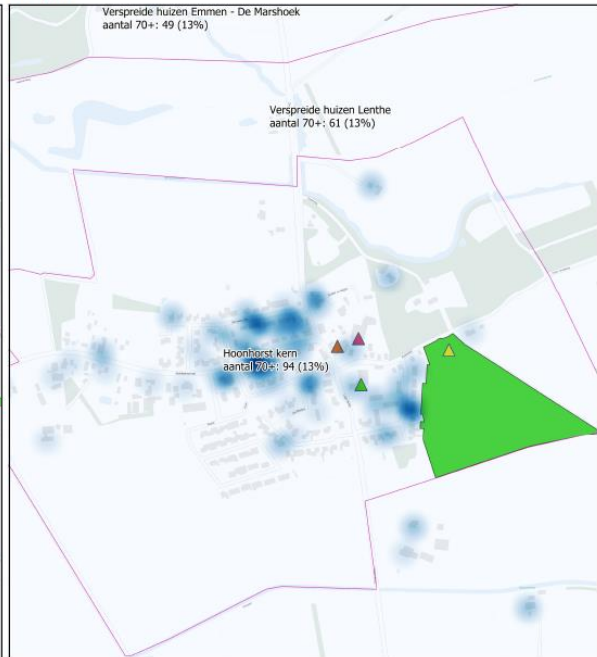
Thema: vergrijzing en wonen | kern Hoonhorst

Deze kaart (heatmap) geeft de spreiding van 2 leeftijdscategorieën weer, namelijk 55-70 jaar en 70+ jaar. Per buurt wordt het aantal personen in deze categorieën en het aandeel (%) van de categorie t.o.v. de totale populatie in de buurt weergegeven.

55 - 70 jaar



70+ jaar



Legende

Kulturhus De Mosaic	Kulturhus Hoonhorst (St. Cyrilluschood)	Sluis 3 (huisartsen, apotheek e.a.)
De Spil	Kulturhus Hoonhorst (De Potsta)	centrum (o.b.v. bestemmingsplan)
De Winkelair	Kulturhus Hoonhorst (Kappers)	sport (o.b.v. bestemmingsplan)
	Kulturhus Hoonhorst (Parochie)	BuurtenDalfsen
	gezondheidscentrum Lemelerveld	
	Huisartsen, apotheek etc. Dalfsen	

gemeente **Dalfsen**
Team GEO

schaal: 1:1
0 100 200 300 400 500 m
datum: 11/05/2020
geen rechten worden ontleend.

Sociale huurwoningen - Lemelerveld



schaal: 1:11307
0 200 400 600 m

gemeente **Dalfsen**
Team GEO
datum: 02/06/2021

De gegevens zijn afkomstig van de BRK. Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend.

Samenvatting Preventiebeleid Dalfsen vitaal en veerkrachtig

Met het preventiebeleid willen we verschillende doelen bereiken. In de doelenboom ziet u deze doelen staan. De doelen worden hieronder verder uitgelegd. Wij betalen organisaties zoals Saam Welzijn, de GGD, de bibliotheek, Mee Clientondersteuning en De Kern maatschappelijk werk om het beleid uit te voeren.



Dalfsen Vitaal en Veerkrachtig

In deze doelenboom ziet u de verschillende thema's verwoord in de doelen die we met het preventiebeleid willen bereiken.

gemeente **Dalfsen**

Dalfsen vitaal en veerkrachtig

Met elkaar willen we ervoor zorgen dat het goed gaat met de inwoners in de gemeente Dalfsen. We willen dat u, en alle inwoners zoveel mogelijk vitaal zijn en meedoen. En dat u veerkrachtig bent. Dat betekent dat u zelf een oplossing vindt als dat nodig is. Want soms gebeuren er dingen die niet goed gaan. Bijvoorbeeld u heeft te weinig geld om boodschappen te doen. Of u heeft hulp nodig bij de opvoeding van uw kinderen. Preventie betekent het zoveel mogelijk voorkomen van deze problemen. En u ook helpen als u alleen niet verder komt. Dan willen wij u ondersteunen, net zolang tot u het weer zelf of met behulp van anderen kunt.

Preventie is versterken van brede gezondheid, *Positieve Gezondheid*. Dat betekent niet alleen dat je *niet ziek* bent. Maar dat je veerkracht hebt en daardoor goed kunt omgaan met veranderingen in je leven. Positieve gezondheid is heel breed. Het gaat om je gezond voelen, vrolijk zijn en goed kunnen zorgen voor jezelf. Maar ook in contact zijn met andere mensen. Zo maken we samen een vitale samenleving.

Doel 1: Inwoners leven in een gezonde leefomgeving

De leefomgeving is belangrijk voor je gezondheid, je vitaliteit. Het gaat om de ruimte buiten, zoals fietspaden, de wegen of de parken. We willen dat je makkelijk kunt komen bij voorzieningen als winkels of de huisarts. En dat je plekken hebt om te bewegen, ontspannen, spelen en andere mensen te ontmoeten. Zo zorgen we voor een vitale leefomgeving waarin je mee kunt doen. Op een manier die past bij jouw behoefte en jouw eigen initiatief.

Voorzieningen zijn toegankelijk en bereikbaar



Bereikbaarheid, toegankelijkheid en mobiliteit zijn belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Bijvoorbeeld bankjes, duidelijke wegwijzers of opritten voor de rolstoel. Wij moedigen initiatieven aan die hieraan meehelpten. We maken duidelijk hoe belangrijk toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn. Zoals via de Lokale Inclusie Agenda.

De leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag



De ruimte buiten kan helpen bij gezonde activiteiten. Dit is belangrijk zodat mensen elkaar ontmoeten, kunnen bewegen en ontspannen. Denk aan fiets- en wandelpaden. Als je beweegt, heb je minder kans op ziekte. Daarom is gezondheid een vast onderdeel in plannen voor de openbare ruimte. En maken we een plan voor ontmoeten, spelen, recreëren en bewegen.

De leefomgeving draagt bij aan veiligheid



Gezondheid in de brede zin van *Positieve Gezondheid* gaat ook over je veilig voelen. Daarom nemen we risico's (zoals overstroming of hitte) voor gezondheid mee bij projecten. Zoals bouwen van huizen, aanleggen van wegen of planten van bomen. We willen deze risico's klein houden. Dat doen wij door advies te vragen aan de GGD (gezondheidsdienst) bij onze plannen.

Doel 2: Inwoners zijn zelfredzaam

Met het preventiebeleid proberen we problemen te voorkomen. Dat lukt niet altijd. Daarom willen we ook dat je beter kunt omgaan met veranderingen en uitdagingen in je leven. En als het nodig is om hulp kunt vragen. Dat noemen we veerkracht. Niet iedereen lukt het om zelfredzaam te zijn. Maar dit willen we wel zo goed mogelijk aanmoedigen. Wanneer je zelf graag gezonder wilt leven, werkt preventie vaak ook beter. Maar je moet ook weten wat gezond is. Het begrijpen van de taal is daarbij belangrijk of werken met de computer. Voor sommige mensen is dat extra lastig. Voor die mensen hebben wij extra aandacht.

Inwoners hebben voldoende informatie en vaardigheden om mee te doen



Het hebben van vaardigheden (dingen kunnen) is de basis om mee te kunnen doen. Het gaat bijvoorbeeld over lezen, schrijven, zelf je huishouden doen, overzicht over je geldzaken en werken met de computer. Maar ook het opvoeden van je kinderen, weten wat gezonde keuzes zijn of een gesprek kunnen voeren. We willen mensen helpen die meer moeite hebben met bepaalde vaardigheden. Ook willen wij de informatie in brieven begrijpelijker maken.

Inwoners hebben een zinvolle daginvulling



Wij willen dat mensen zo goed mogelijk mee kunnen doen in onze samenleving. Het liefst via werk. Daarom kun je vrijwilligerswerk doen en zijn er inloopactiviteiten en andere activiteiten.

Inwoners voelen zich gezond



Gezond zijn is meer dan 'niet ziek zijn'. Het is ook omgaan met tegenslagen, veerkrachtig zijn. En meedoen in de maatschappij door werk of andere activiteiten. Of genoeg geld hebben om je rekeningen te betalen. Je bent zelf verantwoordelijk dat je gezond leeft. Dat je goed voor jezelf zorgt, voldoende beweegt, contact hebt met mensen en naar school of werk gaat. Maar wij willen waar nodig ondersteunen. Door je te informeren over roken, bewegen, alcohol, voeding en overgewicht. We kunnen ondersteunen als je langer thuis wilt (blijven) wonen. Maar we ondersteunen ook mensen met een lichamelijke of geestelijk beperking. En we willen dat je durft te praten over bijvoorbeeld eenzaamheid zodat je je beter voelt.

Jeugdigen groeien gezond op



Gezondheid is belangrijk en daar kun je niet vroeg genoeg aandacht voor hebben. We vertellen ouders bijvoorbeeld hoe belangrijk (voor)lezen is. En waar je terecht kunt voor een ondersteunend gesprek. Het liefst bij mensen die je kent. Ook zorgen we dat zoveel mogelijk jeugdigen zo goed mogelijk kunnen opgroeien. Hiervoor worden allerlei activiteiten aangeboden. Ook is er aandacht voor middelengebruik (drank en drugs), voor jezelf opkomen en omgaan met geld.

Doel 3: Inwoners maken deel uit van een vitale gemeenschap

Als je mee kunt doen in de samenleving, dan voel je je vaak ook beter. Omdat je bijvoorbeeld andere mensen kunt helpen. En je hierdoor sociale contacten hebt. Een sociaal en ondersteunend netwerk noemen wij dat. Wij vinden deze vitale samenleving belangrijk en daarom moedigen wij dit meedoen aan. En proberen ongelijkheid zoveel mogelijk te voorkomen via de Lokale Inclusie Agenda. Vooral met Corona is extra aandacht voor elkaar nog belangrijker.

Inwoners kijken naar elkaar om



Wij stimuleren dat mensen elkaar helpen door naar elkaar om te kijken en elkaar te steunen als dat nodig is. In Dalfsen zijn veel mantelzorgers actief. Dit waarderen en ondersteunen wij.

Inwoners dragen bij aan hun gemeenschap



Alle inwoners in Dalfsen samen vormen de gemeenschap. In Dalfsen bestaan er veel verenigingen die draaien op vrijwilligers. Dat is onze kracht en dit willen we graag zo houden. We moedigen daarom ook ideeën vanuit inwoners aan. Hierdoor verbetert de samenwerking en vergroot het noaberschap. Zo wordt ook het netwerk van mensen vergroot.